

• WAŁĘSA ROZMAWIA Z KISZCZAKIEM • SOLIDARNOŚĆ ŻĄDA GWARANCJI • RZĄD PRL ABDYKUJE • KANDYDAT NA PREMIERA NA DYWANIKU NA KREMLU

NO. 49 • 22 - 28.IX.88 • TORONTO • PISMO NIEZALEŻNE • PUBLISHED WEEKLY • \$ 1.25

ECHO - TYGODNIK POLSKI

PZPR ZNALAZŁA CHŁOPCA DO BICIA

Minister
Rysunek K.Krzysztoforskiego

SEJM PRZYJĄŁ DYMISJĘ RZĄDU

W poniedziałek 19 września odbyło się w Warszawie 37 posiedzenie Sejmu.

Obrady 37 posiedzenia Sejmu otworzył marszałek Roman Malinowski. Obecny był Wojciech Jaruzelski.

Najpierw Izba wysłuchała sprawozdania Komisji Nadzwyczajnej do Kontroli Reformy Gospodarczej, która przedstawiła swoją ocenę rządowej informacji o realizacji nadzwyczajnych uprawnień dla Rady Ministrów w szerszym kontekście realizacji założeń II etapu reformy.

Zakończyła tę ocenę wnioskiem iż "dotychczasowe niepowodzenia w reformowaniu gospodarki stawiają na porządku dziennym potrzebę uwiarygodnienia programu reform i uwiarygodnienia ludzi, którzy mają przeprowadzać radykalne zmiany w życiu gospodarczym i społecznym.

Zdaniem komisji konieczne jest przeprowadzenie głębokich zmian w składzie rządu, rozszerzenie w nim sił koalicyjnych, a także znawców jego składu o kompetentnych znawców poszczególnych dziedzin gospodarki, którzy od dawna krytykują sposób realizacji reformy gospodarczej.

Następnie przed Wysoką Izbą wystąpił prezes Rady Ministrów Zbigniew Messner, który ustosunkowując się do krytyki rządu i stanowiska Komisji Nadzwyczajnej w sprawie słabości gospodarki i systemu rządzenia wyłożył pogląd rządu na warunki, w jakich sprawuje on swoją funkcję. Przedstawił też bilans osiągniętych rezultatów II etapu reformy i przedsięwzięć koniecznych dla jego kontynuacji.

Rząd, który podejmuje realizację węzłowych problemów społeczno-gospodarczych musi działać bez obciążenia, mieć kredyt zaufania - powiedział na zakończenie premier. Kierując się nadrzędnym interesem państwa i intencją ułatwienia Sejmowi podjęcia właściwych w obecnej sytuacji decyzji, zgłosił on ustąpienie Rady Ministrów.

Premier Messner podkreślił, że aczkolwiek rząd popełnił wiele błędów odpowiedzialność za obecną sytuację w kraju ponosi także partia oraz Sejm. Często w kraju ponosi także decyzje i działania podejmowane przez rząd, a rząd nie znał granic swej swobody działania ani swej odpowiedzialności.

W trakcie dyskusji poselskiej nad problemem czy Sejm powinien przyjąć dymisję rządu wielu posłów wypowiadało

się w obronie premiera Messnera podkreślając, że nie można obciążać go całą odpowiedzialnością, gdyż przyczyny obecnego

Dokończenie str. 5

W najbliższych numerach:
• O co chodzi władzy?
• Wywiad Echa z Andrzejem Wielowieyskim
• Polacy na Festiwalu Festiwall - wywiad Echa z Krzysztofem Zanussi

II RUNDA WAŁĘSA-KISZCZAK

W czwartek, 15 września i, w piątek 16 września odbyły się spotkania przewodniczącego Solidarności Lecha Wałęsy z ministrem spraw wewnętrznych Czesławem Kiszczaikiem. W spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele Kościoła biskup Bronisław Dąbrowski i ksiądz Alojzy Orszulik, a także reprezentanci różnych sił społecznych w Polsce. Oto fragmenty relacji ze spotkania odbytego w piątek, przekazanej przez Mirosława Chojeckiego z Paryża:

Rozmowy Kiszczaik-Wałęsa odbyły się w piątek 16 września w podwarszawskiej miejscowości Magdalenka. Z punktu zbornego w Episkopacie Polski uczestniczy ze strony Solidarności przyjechali mikrobusem rządowym do Magdalenki, do willi rządowej chronionej przez funkcjonariuszy Biura Ochrony Rządu. Rozmowy rozpoczęły się około godziny 15, a skończyły około godziny 21.

Spotkanie otworzył generał Czesław Kiszczaik. Podkreślił, że liczy na rozsądek, dobrą wolę obu stron, oraz, że w dotychczasowych dwóch spotkaniach został osiągnięty pewien postęp. Przedstawił plany reform proponowanych przez rząd, które mają objąć zasady działania państwa, mają dotyczyć reformy Sejmu, tzn. utworzenia drugiej izby oraz zmian w ordynacji wyborczej. Mówił o reformie gospodarczej i że dla jej realizacji potrzebne jest wspólne stanowisko, że trzeba znaleźć kompromisowe linie porozumienia. Tempo reformowania gospodarki będzie zależało od stopnia zrozumienia społecznego. Z porozumienia winny zrodzić się także kształty ruchu związkowego. Stwierdził, że tworzenie drugiego związku zawodowego w zakładzie pracy jest groźne dla przedsiębiorstwa, ale o formach działania powinny decydować załogi pracownicze. Chciałby aby rozmowy były konkretne i rzeczowe, nieporozumiane. Mówił, że liczy na impuls reformatorski przy okrągłym stole przy

którym powinni zasiąść ludzie z różnych kół i środowisk społecznych, ludzie o uznanych autorytetach. Należałoby jednak - zdaniem Kiszczaika wyłączyć z rozmów osoby dążące do destrukcji ustroju, finansowanych z zewnątrz oraz tych, którzy próbują tworzyć fakty dokonane, czyli komisje założycielskie Solidarności i tych, którzy wywoływałyby strajki w trakcie rozmów okrągłego stołu. Zaproponował, aby zasadnicze rozmowy odbywały się przy dużym stole, ale różne problemy winny być dyskutowane przy małych stołach.

Lech Wałęsa powiedział, że dzieli ich ostatnie 7 lat. Ale kraj trzeba ratować. Zagrożony jest byt rodzin pracowniczych. Całej wielkiej rodziny jaką jest Polska. Sierpniowe strajki potwierdziły słabość władzy, a zarazem siłę związku, siłę Solidarności

Dokończenie na str. 4

BRZEZIŃSKI PRZYSTĄPIŁ DO GRUPY DORADCÓW BUSHA

Zbigniew Brzeziński, doradca do spraw bezpieczeństwa narodowego byłego prezydenta USA, demokracji, J. Cartera przystąpił do ścisłego grona doradców G. Busha, kandydata Partii Republikańskiej na prezydenta. Bush będzie konsultował z Brzezińskim sprawy narodowego bezpieczeństwa oraz problemy polityki zagranicznej Stanów Zjednoczonych.

Brzeziński powiedział, że kandydatowi Partii Demokratycznej na prezydenta Michaelowi Dukakisowi brakuje doświadczenia w sprawach polityki zagranicznej. Przeciwnie niż Bush, który nie jest nowicjuszem w "tym krytycznym obszarze polityki, od której zależy nasze narodowe przetrwanie".

BAKA W MOSKWIE

Członek Biura Politycznego Władysław Baka przebywa obecnie z wizytą w Moskwie. Zdaniem wielu obserwatorów będzie on nowym premierem PRL.

Na zaproszenie KC KPZR przybył w poniedziałek do Moskwy członek Biura Politycznego, sekretarz KC PZPR Władysław Baka. Na lotnisku powitał go członek Biura Politycznego, sekretarz KC KPZR Nikołaj Słuckow. Obecny był chargé d'affaires Ambasady PRL w Moskwie radca minister pełnomocny Jerzy Smoliński.

NOWY RZĄD JUŻ 27 WRZEŚNIA?

Na 27 września wyznaczone zostało następne 38 posiedzenie Sejmu. Porządek dzienny tego posiedzenia przewiduje powołanie nowego premiera i przedstawienie przez niego Sejmowi składu osobowego nowego rządu. Ponadto porządek obrad przewiduje m.in. uzupełnienie składu osobowego przejętej Rady Społeczno-Gospodarczej. Termin następnej sesji Sejmu ustalony został na spotkaniu Biura Politycznego PZPR we wtorek 20 września. Na spotkaniu tym omówiono też sprawozdanie na temat przygotowań do październikowych rozmów okrągłego stołu z Solidarnością.

CBC pyta ECHO.

Kanadyjska CBC spytała Echo o komentarz ostatnich wydarzeń w Sejmie. Odpowiedź:
- Dymisja rządu nie da się porównać z dymisjami w demokratycznych krajach. Jest to kosmetyczny zabieg PZPR dla utrzymania twarzy (face lifting). Jednak to może doprowadzić do załamania się lojalności posłów i członków rządu i naruszyć monopol partii, czego już mamy pierwsze sygnały w postaci wystąpień posłów SD. Polska potrzebuje wolnych wyborów.

ROZPRAWA PRZECIW ECHU TYGODNIA

W dniu 23 września 1988 r. o 10:30 w Osgoode Hall, 130 Queen Str. West w Toronto w Sądzie Najwyższym Ontario odbędzie się wstępna rozprawa przeciw Echu Polskiemu ECHU TYGODNIA i jego wydawcy i redaktorowi JACKOWI ADOLFOWI. Celem pierwszej publicznej rozprawy ma być ustalenie czy wymieniona gazeta i jej wydawca mogą być sądzeni i skazani na mocy paragrafu o obronie i bezczeszczeniu dobrego imienia "Libel and Slander Act, R.S.O. 1980 c.237".

Dokończenie str. 11

• **Huragan Gilbert.** W ubiegłym tygodniu nad częścią Ameryki Łacińskiej oraz częścią USA przeszedł najgorszy huragan w ciągu ostatnich 100 lat w tym regionie. Pozostawił po sobie prawie 300 zabitych osób, zniszczenie tysięcy zabudowań, uszkodzenia dróg, sieci elektrycznych i telefonicznych, nurociągow, powodzie itp. Według pierwszych oszacowań oraz ustalonych przypadków śmiertelnych huragan Gilbert na Wyspie Św. Łucji spowodował uszkodzenia na sumę 2, 4 mln dol., w Puerto Rico zniszczenie pól na sumę co najmniej 15 mln dolarów, w Dominikanie śmierć 9 osób, powodzie i kilkadziesiąt milionów dol. strat, w Haiti śmierć co najmniej 29 osób, w Wenezueli śmierć 5 ludzi i powodzie, na Jamaice śmierć co najmniej 36 osób, uszkodzenia i straty na sumę 8 miliardów dolarów, pół miliona ludzi straciło domy, w Hondurasie śmierć 13 osób, w Kostaryce śmierć co najmniej 2 osób, w Salwadorze zniszczenie domów około 150 tysięcy ludzi, w Meksyku śmierć co najmniej 200 osób i uszkodzenia oraz straty wartości co najmniej kilkaset milionów dolarów. W Teksasie wygasający już huragan spowodował śmierć co najmniej 2 osób, 11 zostało zranionych. W tym stanie oraz w Oklahomie na milionowe straty skarżą się farmerzy. W Meksyku nieszczęśliwa okazała się ewakuacja ponad 190 osób przed nadciągającym huraganem. Cztery autobusy, którymi ewakuowano mieszkańców małych wiosek, zostały zmyte z drogi przez nabrały niespodziewanie nurt Rio Santa Catarina - normalnie rzeczki-strumyka. 10 policjantów, którzy pośpieszyli na pomoc także utonęło. Ironią losu było to, że kierowcy autobusów zrezygnowali z jazdy drogą prowadzącą przez most nad rzeką obawiając się, że most może nie wytrzymać ciężaru autobusów i naporu huraganu. Wybrana przez nich droga wzdłuż Rio Santa Catarina okazała się fatalna.

• **Kominy dochodów i płac w ChRL.** Tygodnik "Przegląd Pekiński" stwierdził, że nierówność w dziedzinie zarobków i dochodów osiągnęła na skutek reform w Chi-

nach już tak drastyczny poziom, że powoduje masowe niezadowolenie społeczne. Tygodnik podkreśla, że poprzednio krytykowano maostowski egalitaryzm znany pod nazwą "wszyscy jedzą z jednego garnka", ale "obecnie tematem gorących dyskusji wśród ludności stał się problem wielkich różnic w dochodach". Zdaniem tygodnika najbogatszymi obecnie ludźmi w Chinach są pracownicy sektora prywatnego, kierowcy taksówek, niektórzy właściciele przedsiębiorstw, aktorzy i pisarze.

• **Wojskowy zamach stanu w Birmie.** W niedzielę 18 września generał birmańskich sił zbrojnych Saw Maung przeprowadził wojskowy zamach stanu obalając cywilnego prezydenta Maung Maunga. 59-letni generał Maung uchodzi za zwolennika represyjnych metod rządzenia. Po obaleniu prezydenta Maunga generał ogłosił obowiązujący od zaraz stan wyjątkowy, wprowadzając godzinę policyjną, całkowity zakaz zgromadzeń oraz likwidując szereg kluczowych instytucji rządowych.

W radiowym wystąpieniu do narodu generał Maung stwierdził, że przejął władzę aby powstrzymać drążącą Birmę społeczną i ekonomiczną anarchię oraz zaprowadzić demokrację. Podkreślił, że wojsko otrzymało rozkaz strzelania do każdej osoby, znajdującej się na ulicy w godzinach policyjnych oraz do każdej osoby, wykazującej antyrządowe zachowanie podczas dnia. Zamach stanu na Birmie nastąpił po 6-tygodniowym okresie demonstracji społeczeństwa na rzecz demokracji. Wojsko, na ogół odpowiadało na nie siłą, zabijając kilkuset (według najbardziej ostrożnych oszacowań) demonstrantów. Od dwóch tygodni wydawało się, że siły demokratyczne w Birmie zaczynają brać górę nad rządem Birmańskiej Partii Socjalistycznego Programu, a wojsko stopniowo zaczyna przechodzić na stronę opozycji. Jednakże niedzielny zamach stanu rozwiął te opinie. Na wieść o przejęciu władzy przez generała Saw Maunga na ulice Rangun i kilku innych miast wyszły tysiące demonstrantów. Wojsko odpowiedziało ogniem. W stolicy kraju Rangunie zginęło w poniedziałek 19 września - według danych oficjalnych - 23 demonstrantów, ale świadkowie niezależni podają, że liczba osób zabitych jest dużo wyższa i wynosi około 150. Nieznana jest liczba ofiar w innych miejscowościach Birmy.

• **Zamach stanu na Haiti.** Generał Prosper Avril stanął na czele grupy wojskowych, która odsunęła od władzy dotychczasowego prezydenta Haiti generała Henri Namphy. Namphy objął władzę w czerwcu br., dokonując wojskowego zamachu stanu, który obalił cywilnego prezydenta Leslie Manigata, wybranego w wyborach z 17

stycznia br., określanych przez opozycję jako sfałszowane. Generał Avril odegrał kluczową rolę w czerwcowym zamachu stanu. Po obaleniu prezydenta Namphy Avril wystąpił w telewizji. Wyjaśnił on, że usunął Namphy, gdyż miał dosyć jego nieudolnych rządów. Avril ogłosił się prezydentem i powiedział, że Haiti będzie przestrzegać wszystkich traktatów międzynarodowych i praw człowieka. Zapowiedział także politykę narodowego dialogu w celu osiągnięcia pojednania. Z Haiti napływają sprzeczne doniesienia co do tego, czy zamach stanu przeprowadzony przez Avрила odbył się bez rozlewu krwi. Generał Namphy został wygnany do Dominikany. Społeczeństwo Haiti przyjęło kolejny zamach stanu z rezerwą. Pytani przez zachodnich dziennikarzy Haitińczyki odpowiadali, że nie spodziewali się cudu, ale zaznaczali, że może coś na lepsze ta nowa zmiana przyniesie.

• **Rwanda apeluje o pomoc dla uchodźców z Burundi.** Rwanda, mały kraj w Afryce Wschodniej zaapelowała o pomoc międzynarodową w utrzymaniu około 50 tysięcy uchodźców z Burundi. Schronili się oni tam po masakrze członków plemienia przez żołnierzy rządowych należących do plemienia. Według niepotwierdzonych informacji zginęło co najmniej 5 tys. Niektóre źródła mówią o 40-50 tysiącach zamordowanych. Na apel Rwandy odpowiedziało wiele międzynarodowych organizacji pomocy oraz niektóre rządy zachodnie.

• **Papież Jan Paweł II apeluje o zakończenie wojny domowej w Mozambiku.** Papież Jan Paweł II zakończył swą 10-dniową pielgrzymkę na południu Afryki, odwiedzając Zimbabwe, Botswanę, Lesotho, Swaziland i Mozambik. Nieoczekiwanie w drodze z Botswany do Lesotho samolot z Papieżem na pokładzie został z powodu złych warunków atmosferycznych w Lesotho zawrócony i wylądował na lotnisku w Johannesburgu, w Republice Południowej Afryki. Ojciec Święty został powitany przez ministra spraw zagranicznych RPA P. Bothę, z którym odbył kurtuazyjną rozmowę. W Lesotho przed przyjazdem Papieża czterosobowa grupa terrorystów porwała autobus z 73 (w tym 36 dzieci) katolikami udającymi się do stolicy kraju Maseru na powitanie Ojca Świętego. Porywacze zażądali spotkania z Papieżem oraz królem Lesotho, Moshoeshoe II. Militarny rząd Lesotho zwrócił się o pomoc do policji RPA. Przybyły oddział antyterrorystyczny z RPA poinformował porywaczy, że ich żądania nie będą spełnione. Porywacze uwolnili czterech zakładników (kalekiego chłopca, chorą dziewcz-

czynkę, siostrę zakonną oraz nauczyciela), ale oświadczyli, że nie mają zamiaru poddać się. Gdy w pewnym momencie obłożony autobus ruszył w stronę budynku Misji Brytyjskiej, policja przeprowadziła atak na terrorystów. Trzech z nich zostało zabitych na miejscu, czwarty zmarł w drodze do szpitala. Zginęło także dwóch zakładników (w tym kilkuletnia dziewczynka), a 10 zostało rannych. Akcja odbicia zakładników rozpoczęła się w 20 minut po minięciu przez kondukt papieski w odległości około 1 km porwanego autobusu. Papież z olbrzymim smutkiem odniósł się do wydarzenia twierdząc, że terrorizm nigdy i nigdzie nie może być metodą walki. Kończąc swą podróż w Mozambiku Jan Paweł II zaapelował o zakończenie 11-letniej krwawej wojny domowej. Zaproponował on prezydentowi Mozambiku J. Chissano, że Kościół katolicki chętnie wystąpi jako mediator gdyby doszło do rozmów między marksistowskim rządem a antykomunistycznymi partyzantami RENAMO. Biskupi w Mozambiku od lat nalegają na marksistowski reżym o przystąpienie do rozmów pokojowych z RENAMO.

• **Gorbaczow na Syberii. Przywódca ZSSR M. Gorbaczow wylądował w Syberii.** W Krasnojarsku spotkał się on na ulicy z obywatelami, którzy skarżyli się głośno na nieustanne braki w sklepach oraz niezmiernie trudne, ubogie życie codzienne na Syberii. Gorbaczow odpowiedział, że 3 lata pierestrojki to jeszcze za mało, żeby wszystko od razu naprawić, ale wezwał tłum do okazania mu zaufania oraz do jak największego naciskania na rząd i administrację w celu zmuszenia biurokracji do lepszego funkcjonowania. Gorbaczow obiecał też, jednej z kobiet, że jego gorącą rozmowę z mieszkańcami Krasnojarska będzie mógł obejrzeć w telewizji cały Związek Radziecki.

• **Zbliża się chińsko-sowieckie spotkanie na szczycie?** Premier ChRL Li Peng powiedział, że Chińczycy są bardzo zainteresowane w spotkaniu na szczycie ze Związkiem Sowieckim. Była to odpowiedź na wystąpienie Gorbaczowa, który 16 września zaapelował o pełną normalizację w stosunkach między dwoma komunistycznymi mocarstwami.

• **Iran podał, że w 8-letniej wojnie z Irakiem śmierć poniosło 123 220 żołnierzy irańskich oraz 11000 cywilów.** Ponadto 60 711 żołnierzy traktuje się jako zaginionych w trakcie działań wojennych. Irak podał, że w trakcie wojny iracko-irańskiej zginęło co najmniej 800 000 Irańczyków.

• **Demonstracje Serbów.** 18

września 50 tysięcy Jugosłowian, również w większości Serbów, demonstrowało w Cetinje, domagając się od rządu jugosłowiańskiego podjęcia radykalnych kroków w celu zakończenia prześladowania Serbów przez Albańczyków w prowincji Kosovo. Demonstranci grozili zdobyciem broni i zrobieniem porządku w Kosowie na własną rękę. Premier Jugosławii B. Mikulic zapowiedział możliwość wystąpienia do Kosova oddziałów paramilitarnych w celu przeciwdziałania napięciom etnicznym w Kosowie.

• **W Sofii usunięto popiersie Breżniewa.** Bez rozgłosu usunięto w stolicy Bułgarii Sofii popiersie Breżniewa z jednego z parków w centrum miasta. W oficjalnych doniesieniach przestano również używać imienia L. Breżniewa w odniesieniu do największej bułgarskiej huty - Kremikowce. Nazwisko byłego przywódcy sowieckiego zniknęło też z nazwy jednej ze stołecznych szkół. Radio Sofia podało, że społeczeństwo stolicy Bułgarii zgłasza również wnioski o zmianę nazw ulic noszących w Bułgarii imię Breżniewa.

• **Proces porywaczy sowieckiego samolotu.** W jednej z sal irkuckiego dworca lotniczego trwa proces członków rodziny Owieczkinów, która 8 marca br. podjęła próbę zbrojnego porwania samolotu odbywającego lot na trasie Irkuck-Leningrad. Samolot pod pozorem awarii wylądował na lotnisku w Leningradzie. Tutaj nastąpił szturm komandosów na samolot. W czasie ich akcji zginęło 5 członków rodziny oraz 3 pasażerów. 35 osób odniosło rany i obrażenia. Na ławie oskarżonych znajduje się dwójka pozostałych przy życiu pełnoletnich członków rodziny Owieczkinów - 38-letnia Olga i 17-letni Igor. Grozi im kara śmierci. Rodzina Owieczkinów planowała uprowadzić samolot do Anglii.

• **Państwo węgierskie wysoko ocenia dobre stosunki z Kościołem.** Imre Miklos, przewodniczący Państwowego urzędu ds. wyznań powiedział w Budapeszcie, że państwo węgierskie wysoko ceni nawiązane w ostatnim okresie dobre stosunki z Kościołem, które zamierzają utrzymywać również w przyszłości. Miklos podkreślił, że dobre stosunki z Kościołem przynoszą korzyść ojczyźnie oraz interesom węgierskiego społeczeństwa. W ostatnim ćwierćwieczu - zauważył Imre Miklos - państwo węgierskie w stosunkach z Kościołem przeszło trudną i długą drogę. Jednakże wzajemne kompromisy i realizowanie porozumień wzmogło obopólne zaufanie. Dzięki temu - podkreślił - możliwe było wystosowanie zaproszenia do Papieża na Węgry i przyjęcie zaproszenia przez Jana Pawła II.

ECHO-TYGODNIK POLSKI - wydają: Grażyna i Zbigniew FARMUS

Adres pocztowy: 51A Thistle Down Blvd., REXDALE, Ont. M9V 4A6, TEL. 743 - 5706

Redaktor naczelny: Grażyna Farmus; Dyrektor działu reklamy: inż. Zdzisław Wójcik 891-1342; Redaktorzy działów: Świat, Kanada, Polska - Zbigniew Farmus; Czytane między wierszami & Lektury nieobojętne: Karolina Jankowska, Korespondencje z dalekiego Kraju: Bolesław Ślesieński; Poradnia Zaufanie: dr Zofia Bończa; Pokochać kapitalizm: dr Krzysztof Ostaszewski; Horoskop, Kalendarium, korekta: Ewa Rewkowska, Apteka Natury: dr Zofia Górnicka; Współpracują: prof. dr Ewa Brantley, Leszek Szaruga, Waclaw Liebert, dr Tadeusz Pruss, Wojciech Wojnarowicz, Bogusław Rzepecki, Andrzej Stawicki, Lech Jamka, Janusz Pietrus, Adam Tomaszewski, S. Cech, Iwona Majewska, Adela Dymka, Magda, Marek i Koty Czyżyckich.

ADVERTISING RATES: DISPLAY ADS \$7.00 per col.inch. FULL PAGE \$850, HALF PAGE \$350.00

Classified Ads: \$5 (up to 25 words), Job Ads FREE, Special: minimum 3 months' advertising (12 issues) 1 col. 1 1/2 inch \$65.00, 2 cols - 1 1/2 inches \$130.00, 2 x 3 inches: \$260.00, photo extra \$5.00.

SUBSCRIPTION/PRENUMERATA: PÓLROCZNA \$25.00, ROCZNA \$50.00, dla nowo przybyłych wg kolejności zgłoszeń (12 numerów) bezpłatna.

• Pierwsze rakiety amerykańskie opuściły bazy w Wielkiej Brytanii oraz w RFN. Pierwsze dwa spośród amerykańskich nuklearnych pocisków manewrujących w Europie Zachodniej, które mają zostać zniszczone na mocy INF-sowiecko-amerykańskiego układu o likwidacji rakiet jądrowych średniego i krótkiego zasięgu, opuściły amerykańską bazę w Molesworth w środkowej Anglii, a następnie drogą lotniczą zostały wyekspediowane do Stanów Zjednoczonych, gdzie będą zniszczone w ciągu trzech najbliższych lat.

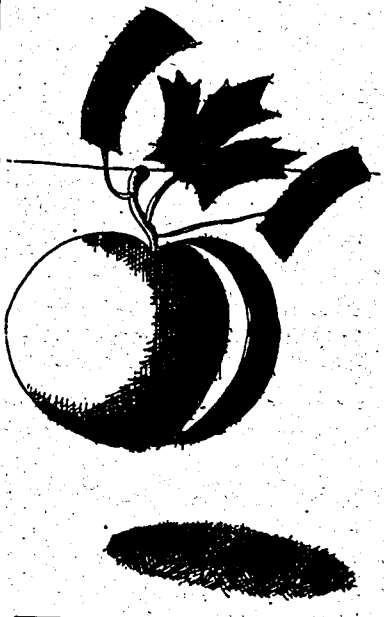
Do końca roku bazę w Molesworth opuści także pozostałych 14 pocisków. W przyszłym roku na mocy układu INF opuści W. Brytanię 96 pocisków manewrujących, znajdujących się w innej amerykańskiej bazie NATO w W. Brytanii. - W Greenham Common we wschodniej Anglii. Obie bazy odwiedziła w lipcu br. 10-osobowa delegacja sowieckich inspektorów. Amerykańskie rakiety Pershing-2 opuściły bazę USA w Ramstein RFN. Będą one zniszczone w bazie Pueblo w stanie Colorado bądź Longhorn w Teksasie.

• Czechosłowacja i Korea Północna podpisały układ o przyjaźni i współpracy. Przywódca Korei komunistycznej Kim Ir Sen oraz prezydent Czechosłowacji Gustaw Husak podpisali w stolicy KRL-D Phenianie 20-letni układ o przyjaźni i współpracy, przedłużany automatycznie na kolejne 10 lat, jeśli żadna ze stron w przewidzianym terminie go nie wypowie.

• Demonstracje antyrządowe i starcia z policją w Chile. W 15 rocznicę przewrotu wojskowego, który wyniósł do władzy generała Augusto Pinocheta w stolicy Chile Santiago doszło do demonstracji antyrządowej i starć z policją. W demonstracji wzięło udział kilka tysięcy osób. Obrzucili oni kamieniami kawalkadę samochodów rządowych, którą generał Pinochet jechał na spotkanie z mieszkańcami stolicy. Na spotkaniu generał Pinochet wygłosił okolicznościowe przemówienie z okazji 15 rocznicy - jak powiedział - uratowania Chile od marksizmu i komunizmu. Podkreślił, że lata jego władzy nie zostały zmarnowane, przywracając Chile stabilizację polityczną i rozkwit gospodarczy. 5 października ma się odbyć w Chile plebiscyt prezydencki. Zdaniem zachodnich dziennikarzy większość społeczeństwa wypowie się za tym, aby Pinochet był prezydentem. Około miesiąca temu Pinochet zniósł stan wyjątkowy w Chile. Do kraju zaczynają powracać polityczni wygnańcy. Powrót do Chile zapowiedziała także żona zamordowanego prezydenta Chile Salvatora Allende, Hortensia.

**NOWY PUNKT
SPRZEDAŻY
W BRAMPTON
FORTINOS
Kennedy Plaza
róg Kennedy South
i Clarence
Kiosk z papierosami
i loterią.**

KANADA

MILIARDER-LIBERAŁ ZA WOLNYM HANDLEM I TORYSAMAMI

Robert Campeau, wieloletni członek Partii Liberalnej, miliarder, jeden z najbogatszych ludzi w Kanadzie, byznesmen, przyjaciel Trudeau - wezwał Kanadyjczyków do głosowania w nadchodzących wyborach na Partię Postępowo-Konserwatywną. Według Campeau tylko zwycięstwo torysów zagwarantuje Kanadzie układ o wolnym handlu z USA, który, jego zdaniem, jest jedynym kluczem do ekonomicznej ekspansji Kanady na coraz bardziej ciasnym międzynarodowym rynku. Campeau powiedział także, że jest za większościami rządów konserwatystów, gdyż jako jedyny będzie on starał się zmniejszyć deficyt budżetu, ograniczając swoje wydatki. Jedną z dróg redukcji deficytu jest obcięcie pieniędzy na różne fundusze pomocy społecznej z welfare włącznie, gdyż "system prywatnej przedsiębiorczości nie jest systemem gdzie pomaga się każdemu Tomowi, Dickowi i Harry'emu, którzy nie potrafią sami sobie zaradzić... Jest to system brutalny... ale lepszego nie znam". Campeau nie ukończył 8 klasy szkoły podstawowej i do całego majątku doszedł dosłownie od zera.

KONSERWATYŚCI NA CZELE

Sondaż opinii publicznej przeprowadzony w ubiegłym tygodniu przez Instytut Gallupa wykazał, że gdyby wybory odbyły się obecnie zwyciężyłaby Partia Postępowo-Konserwatywna - 37% głosów, przed Partią Liberalną - 33% głosów oraz Nową Partią Demokratyczną - 27%. Wyborcy ułokowali konserwatystów na pierwszym miejscu po raz pierwszy od 30 miesięcy. Takie wyniki jak powyższe umożliwiłyby także torysom utworzenie rządu większościami, gdyż uzyskaliby oni z 37% głosów 166 miejsc poselskich w 295-osobowym nowym parlamencie. Tymczasem Mulroney i członkowie gabinetu nadal unikają odpowiedzi na pytanie, kiedy będą wybory. Kilka tzw. wielce prawdopodobnych terminów już minęło. Tym razem po spotkaniu rządu 19 września w Ottawie poświęconemu m.in. sprawom wyborów dziennikarze przewidują, że termin wyborów zostanie podany przez premiera Mulroneya w przyszłym tygodniu. Wielu z nich uważa,

że, że wybory odbędą się w trzeciej dekadzie listopada br.

NIE BĘDZIE AMNESTII

Barbara McDougall, minister imigracji, powiedziała na konferencji prasowej w Toronto, że rząd nie ma zamiaru ogłosić amnestii dla około 70 000 osób starających się o pobyt stały w Kanadzie i podających się za uchodźców. Nie wykluczyła ona jednak "administracyjnego ponownego przejścia spraw" tak jak zrobiono to w 1986 roku. Na skutek złagodzonych kryteriów selekcyjnych 85% osób podających się za uchodźców otrzymało wówczas stały pobyt w Kanadzie, gdy normalnie procent ten oscyluje wokół 30%. Jednakże, jak podkreśliła McDougall "niezależnie od tego jakie kryteria zastosujemy, znajdują się ludzie, którzy prawdopodobnie będą musieli opuścić Kanadę". W lipcu br. McDougall powiedziała, że spodziewa się w sierpniu znacznego zmniejszenia załogłości w rozpatrywaniu podań o pobyt stały, złożonych przez osoby, podające się za uchodźców. McDougall zaznaczyła, że olbrzymie kolejki do urzędów imigracyjnych w Toronto napawają ją troską, ale, że wynikają one z przyczyn sezonowych, gdyż jest to czas, gdy bardzo dużo zagranicznych studentów stara się o przedłużenie wizy.

KTO JEST SUTENEREM?

Sędzia Sądu Prowincjonalnego w Toronto June Bernhard wydał orzeczenie, w którym stwierdził, że założenie występujące w kanadyjskim kodeksie karnym, mówiące o tym, że mężczyzna znajdujący się stale w towarzystwie prostytutki bądź mieszkający z nią, jest sutenerem, stoi w sprzeczności z konstytucją. Bernhard podkreślił, że w przypadkach podejrzenia o sutenerstwo musi obowiązywać reguła, że podejrzany jest niewinny tak długo, jak długo, nie udowodni mu się jego winy. Bernhard wyjaśnił, że z samego faktu mieszkania z prostytutką bądź stałego albo częstego przebywania w jej towarzystwie nie wynika automatycznie fakt, że dany człowiek utrzymuje się z dochodów pracującej dla niego prostytutki. Sformułowanie w kodeksie karnym jest tak szerokie, że obejmuje potencjalnie przyjaciół prostytutki, jej współpracowników, partnerów byznesowych, a nawet męża. Prokurator prowincjonalny zapowiedział wniesienie apelacji. W 1985 roku Sąd Najwyższy orzekł, że w sprzeczności z konstytucją stoi założenie zawarte w kanadyjskim Narcotic Control Act mówiące, że osoba oskarżona o posiadanie narkotyków musi udowodnić, że nie weszła w ich posiadanie w celu ich sprzedaży.

W OBRONIE SOWIECKICH NIEDZWIEDZI

Torontońskie Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami złożyło w ontaryjskim Sądzie Prowincjonalnym pozew przeciwko firmie "Concert Productions International", która sprowadziła do Toronto, występujący w czasie Exhibition, słynny Cyrk Moskiewski. Firma oskarżona jest w pozwie o okru-

MATKA TERESA:

WIEZIENIE DLA KOBIET I LEKARZY PRZERYWAJĄCYCH CIAŻĘ

Matka Teresa, która w ubiegłym tygodniu przybyła do Kanady, w sobotę 17 września wzięła udział w Ottawie w demonstracji przed parlamentem 15 tysięcy przeciwników przerywania ciąży. Występując na demonstracji 78-letnia siostra zakonna i laureatka Pokojowej Nagrody Nobla w 1979 roku powiedziała, że przerwanie ciąży jest strasznym złem, morderstwem, za popełnienie którego kobiety i lekarze powinni być więzieni. "Każde przerwanie ciąży - podkreśliła - zabija podwójnie - dziecko i świadomość matki. Ona już nigdy nie zapomni, że zabiła swoje własne dziecko. Jeśli nie chcesz tego dziecka, ja je pragnę. Oddaj je mnie". Matka Teresa, która prowadzi w Kalkucie dom dla umierających bezdomnych dodała, że nawet w przypadku zagrożenia ciążą życia matki, ciąża nie powinna być przerywana, gdyż matka po-

winna być gotowa umrzeć za swe dziecko. Zaznaczyła także, że tysiące bezdzietnych i samotnych rodzin marzy o adopcji dziecka. W zakresie kontroli urodzeń oznajmiła, że jedyną metodą, którą akceptuje jest metoda naturalnego zapobiegania ciąży. Mówiąc o dr. Morgentalerze Matka Teresa stwierdziła, że odpowiedź on przed Bogiem za przeprowadzenie przerwania ciąży w swej klinice w Toronto. Bóg poinformuje go, że zabijał życie. "Myślę, że w końcu uświadomi sobie, iż zło polega na niszczeniu życia".

"Z chwilą, gdy dziecko zostało poczęte ma ono prawo do życia" - zaznaczyła Matka Teresa.

Podczas spotkania przeciwniczka przerywania ciąży Genevieve Ring ostrzegła Mulroneya, Turnera i Broadbenta, oraz wszystkich tych, którzy będą głosować w parlamencie za zabiciem Kanadyjczyków, że organizacja Pro Life zamierza uratować od nich Kanadę. Jednym z mówców była Beverly Hadland. Poddała się ona - zanim została na nowo narodzoną chrześcijanką - dwukrotnie zabiegowi przerywania ciąży. Obecnie pikietuje regularnie klinikę Morgentalera w Toronto.

cierniwo wobec 12 tańczących niedźwiedzi, dla których nie zostały załatwione klatki odpowiednich rozmiarów. Inspektor towarzystwa zjawił się na terenie cyrku wkrótce po jego przyjeździe do Toronto i postawił firmie CPI ultimatum - albo niedźwiedzie sowieckie zamieszkać w większych klatkach, albo firma stanie przed sądem z oskarżenia o okrucieństwo wobec zwierząt. sowieckie niedźwiedzie odwiedził także inspektor Ontaryjskiego Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami, który stwierdził, że niedźwiedzie wydają się zadowolone i być dobrze traktowane.

PRZEŻYŁEM URZĄD CELNY W CORNWALL

Mike Mitchell, wódz indiańskiego plemienia Akwesasne określił jako rasistowskie koszulki sprzedawane przez urzędników celnych w Cornwall, mające napis "Przeżyłem urząd celny w Cornwall" oraz rysunek przedstawiający celnika zastaniającego się przed strzałami oraz tomahawkami. Szef Urzędu Celnego w Cornwall przyrzekł zbadanie sprawy. Koszulki rzekomo wskazują na ciągający się od lat problem z Akwesasnami, którzy powołując się na układ z 1794 roku (Jay Treaty), gwarantujący im całkowicie swobodne przekraczanie w obydwie strony amerykańsko-kanadyjskiej granicy odmawiają poddawania się kontroli celnej.

BISEKSUALISTA CHORY NA AIDS POSZUKIWANY PRZEZ POLICJĘ

20-letni biseksualista znany pod imieniem Scott, u którego w styczniu br. lekarze w Halifaksie stwierdzili AIDS, jest poszukiwany przez policję w Kanadzie. Podejrzewa się go o zarażenie wirusem AIDS co najmniej trzech kobiet.

POLISH STUDIO

Spotkanie z Matką Teresą specjalnie dla „Polish Studio”

Program w dniu 24 września w całości poświęcony będzie Matce Teresie. W programie m. in. „Jej poslanie dla Polonii Kanadyjskiej”.

**SOBOTA, 24 WRZEŚNIA,
godzina 11.00 rano.
CITY TV, KABEL 7**

DRUGA RUNDA ROZMÓW WAŁĘSA - KISZCZAK. WŁADZE GROŻĄ, SOLIDARNOŚĆ DOMAGA SIĘ GWARANCJI

(Relacja ze spotkania w Magdalence)

Ciąg dalszy ze str. 1

Mówił, że nie należy bać się destabilizacji z powodu Solidarności, nie należy bać się eskalacji postulatów roszczeniowych. Przy rozmowach okrągłego stołu postulat przywrócenia Solidarności powinien znaleźć się na pierwszym miejscu. Wałęsa podkreślił, że do tego spotkania doszło, gdyż przez strajki ludzie w Polsce upomnieli się o Solidarność, domagali się jej zalegalizowania. Powiedział, że Polska roku 88 potrzebuje pluralizmu związkowego, pluralizmu w gospodarce i polityce.

Romuald Sosnkowski, wiceprzewodniczący OPZZ, przedstawił stanowisko swojej organizacji. Powiedział, że zakład pracy nie powinien być areną walki politycznej. Następnie skrytykował ekipę rządową, która nie jest w stanie wyprowadzić kraju z kryzysu. O reformie gospodarczej powiedział, że jest pozorna i właściwie niewidoczna. Zarzucił działaczom Solidarności, że prowadzą kampanię przeciw OPZZ.

Jacek Merkel, przewodniczący Międzyzakładowego Komitetu Solidarności w Gdańsku mówił, że przywrócenie Solidarności jest tylko kwestią dobrej woli Rady Państwa, która może znieść zapis blokujący relegalizację związku. Mówił o konieczności powrotu do porozumień z Sierpnia 80 roku i konieczności przestrzegania konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy odnośnie zrzeszania się. Solidarność winna być traktowana na równi z innymi związkami.

Następnie głos zabrał Mirosław Krajewski, ekspert OPZZ. Mówił ostrożnie. Bronił stanowiska OPZZ, ale powiedział także, że jako prywatna osoba widzi możliwość istnienia kilku związków zawodowych w jednym zakładzie pracy. Np. przed zabezpieczeniem przed licytacją roszczeniową może być wspólna rada różnych związków zawodowych. Jednak według niego sytuacja nie dojrzała do relegalizacji Solidarności.

Profesor J. Szczepeński stwierdził, że jest za przywróceniem kształtu związku z 81 roku; tzn. Solidarności i związków autonomicznych, które należy zarejestrować jak najszybciej. Przypomniał, że przeciwny był delegacji Solidarności. Przeciwny, jak to określił, opcji zerowej. W zakładzie pracy może działać swobodnie kilka związków zawodowych, a liczba członków wskazywać będzie na to, który działa najlepiej.

Tadeusz Mazowiecki powiedział, że relegalizacja Solidarności wywołałaby społeczną energię, której tak bardzo teraz brakuje.

Jan Jarmański, były działacz Solidarności ze Śląska przedstawił raz jeszcze stanowisko OPZZ. Stwierdził on, że niemożliwe jest istnienie dwóch związków zawodowych w jednym zakładzie pracy, bowiem byłaby to sytuacja konfliktogenna.

Alojzy Pietrzyk, przewodniczący Komisji Solidarności w kopalni Manifest Lipcowy w Jastrzębiu mówił o szykanach wobec uczestników strajków, o przywilejach działaczy OPZZ i działaczy partyjnych. Podkreślił, że propaganda płacowa dotycząca górników jest fałszywa. Żądał zaprzestania represji wobec byłych strajkujących, zwolnień z pracy, wezwań do prokuratury i do wojska.

Jerzy Ozowski zaproponował, aby mówić o wszystkim. I o państwie, i o Polsce i o roli Polski we współczesnym świecie.

Lech Wałęsa replikował, że możemy dyskutować o wszystkim, ale musimy być

podmiotem tej dyskusji. Chcemy tylko deklaracji i to jest naprawdę niewiele.

W. Strózek z ZSL stwierdził, że należy określić hierarchię spraw. Konieczne jest poprawienie sytuacji gospodarczej, a tym samym sytuacji społeczeństwa. Przeciwny był istnieniu dwóch związków zawodowych w jednym zakładzie.

Podobną opinię wygłosił także Stanisław Wiśniewski z OPZZ. Powiedział on, że na wszystkich zebranych spoczywa ogromna odpowiedzialność, że naród stoi przed katastrofą i niezbędne są reformy. Jako jedną z nich wymienił drugą izbę w Sejmie. Powiedział, że należy dogadywać się, a nie stawiać na pierwszym miejscu tak twarde sprawy Solidarności.

Ponownie wypowiedział się Mirosław Krajewski. Zaproponował powołanie oddzielnego stolika dyskusji, stolika związkowego.

Dr. Jan Janowski, rektor Akademii Górniczo-Hutniczej stwierdził, że konieczne są wzajemne ustępstwa, konieczny jest pluralizm, także pluralizm związkowy. Solidarność powinna mieć prawo do legalnego działania. Pluralizm powinien dotyczyć także młodzieży, w tym NZS.

Prof. Andrzej Stelmachowski, prezes KIK-u, podkreślił potrzebę legalizacji Solidarności od strony prawnej. Władze powinny dać deklarację intencji i to natychmiast. Deklaracja taka byłaby uwiarygodnieniem strony rządowej.

Tadeusz Szymanek, sędzia Sądu Najwyższego, powiedział, że gdyby rozmowy toczyły się w sądzie nie byłoby w ogóle żadnego problemu, gdyż Solidarność z prawnego punktu widzenia nie istnieje.

Stanisław Ciosek, sekretarz generalny PRON oraz członek biura politycznego powiedział, że strona rządowa nie boi się różnych poglądów, ale powinna obowiązywać współczesna zasada pluralizmu, a nie tylko zapieranie się strony. Stwierdził, że powinno się rozmawiać innym tonem. Solidarność nie jest już tą 10-millionową organizacją jaką była w roku 1980, zaś sam fakt rozmów nie stanowi uznania Solidarności. Powiedział, że to jest wszystko na co w tej chwili stać władzę. Zaznaczył, że nie ma on kompetencji, aby wydać deklarację intencji legalizacji Solidarności. I nie wynika to ze sztywności biura politycznego lecz z obawy przed niedojrzałą władzą. Kadra wojskowa, milicyjna, partyjna obawia się legalizacji Solidarności. Są już gotowi na reformy gospodarcze, polityczne, ale boją się Solidarności. Dalej podkreślił, że dostali w ucho od Solidarności, i dobrze to pamiętają. Jeśli zostanie odblokowana możliwość jej działania to ludzie lawinowo przyłączą się do Solidarności.

Jan Matuszewski przedstawiciel OPZZ z zakładów komunikacji miejskiej powiedział, że ludzie nie chcą ani Solidarności ani demokracji, że zależy im tylko na pieniądzu. Interesuje ich tylko strona bytowa. Strajki toczyły się tylko o płace.

Edward Radziejewicz i Władysław Śliwa podkreślił, że ich zakłady domagają się Solidarności i należą ją uznać za fakt dokonany.

Dr Lech Kaczyński prawnik z Gdańska, powiedział, że pluralizm, w tym związkowy, jest niezbędny.

Sędzia Tadeusz Szymanek powiedział, że sędziowie muszą postępować zgodnie z ustawą z roku 1982.

Władysław Frasyniuk powiedział, że domagając się legalizacji Solidarności broniimy interesów władzy. Zabiegając o Solidarność zabiegamy o wiarygodność władzy. Mówił, że zakończył się marazm gospodarczy, zaczęła się katastrofa. Podkreślał od wagę ludzi, którzy po tych 7 latach zasiadają do stołu i żądają tak niewiele od władz jak deklaracja ze strony władzy. Problem Solidarności jest problemem wiarygodności władzy.

Spotkanie zamknął generał Czesław Kiszczak, stwierdzając, że wprawdzie nie ruszono z miejsca, gdyż dominował problem Solidarności, ale to go nie zniechęca. Sprawa jest ciągle otwarta. Prosił aby mu zawierzyć, że władza ma dobre intencje, że planuje prawdziwe reformy i okrągły stół może dużo dać. Zaznaczył, że zdaje sobie sprawę z ryzyka jakie dla przedstawicieli Solidarności niesie decyzja przystąpienia do okrągłego stołu. Ale podobnie ryzykuje władza. Generał Kiszczak potwierdził to, co w poprzednim dniu powiedział Lechowi Wałęsie, że przywrócenie zostało już do pracy wszyscy zwolnieni, że wystąpił już o umorzenie wszystkich postępowań karnych, że zwrócił się do generała Floriana Siwickiego o zakończenie ćwiczeń, tak ażeby wszyscy, którzy zostali powołani do wojska mogli wrócić do domu i pracy.

Występując przed podkomitetem komisji spraw zagranicznych Izby Reprezentantów pani Rosen Ridway zastępczyni Sekretarza Stanu d/s europejskich powiedziała, iż sądzi, że w rokowaniach między władzą a Solidarnością postęp będzie powolny, będą zahamowania i trwać będą zaciete spory, ale z pewnością istnieją możliwości dokonania postępu. "Z pewnością rozumie my troski rządu polskiego i jego zainteresowanie otrzymaniem pomocy gospodarczej i finansowej. Witamy z zadowoleniem decyzję rządu PRL o tym, by zasiąść do rozmów z przywódcą Solidarności Lechem Wałęsą i innymi osobami i chcemy aby udało się osiągnąć porozumienie narodowe". Natychmiast jednak R. Ridway dodała: "ważny jest realizm. Mamy doświadczenie z lat 70 i z całą pewnością wskazuje ono, że brak realizmu nie może doprowadzić do odrodzenia gospodarki".

Spytana przez przewodniczącego obrad czy Stany Zjednoczone popierają legalizację Solidarności Ridway odpowiedziała, że popieramy wszystko, czego chce Solidarność. Unikana ona jakichkolwiek ocen upadku rządu Messnera podobnie jak poprzedniego dnia nie chciał ustosunkować się do tej sprawy rzecznik Departamentu Stanu C. Redman. Źródła dobrze poinformowane mówią, że Stany Zjednoczone uważają zmianę rządu w Polsce za sprawę wewnętrzną, w którą nie chcą ingerować, nawet przez wyrażanie ocen. Jednakże "Wall Street Journal" z 20 września napisał w korespondencji z Warszawy: "rezygnacja Messnera i jego rządu nie oznacza żadnej zmiany polityki, ani na froncie gospodarczym ani w podstawowej kwestii politycznej jaką jest legalizacja zakazanego związku zawodowego Solidarności".

We wtorek 20 września amerykański Departament Stanu wyraził przekonanie, że władze PRL stworzyły możliwość dokonania w Polsce daleko idących zmian. Departament Stanu oświadczył, że rząd PRL w końcu obrął pluralizm.

• KRONIKA •

• W WARSZAWIE przy rondzie Waszyngtona, przed głównym wejściem do parku im. Paderewskiego odsłonięty został pomnik wielkiego muzyka i męża stanu, honorowego obywatela Warszawy Ignacego Jana Paderewskiego. Pomnik powstał z inicjatywy Oddziału Saska Kępa Towarzystwa Przyjaciół Warszawy. Jego autorem jest rzeźbiarz prof. Stanisław Sikora. Aktu odsłonięcia dokonali państwo Janina i Zbigniew Porczyński ofiarodawcy wspaniałej kolekcji 400 obrazów malarstwa europejskiego Muzeum Archidiecezji Warszawskiej, mieszkający stale w W. Brytanii. • XI WALNY Zjazd Stowarzyszenia Polskich Artystów Muzyków wybrał nowego prezesa stowarzyszenia. Został nim znany dyrygent, zastępca dyrektora artystycznego Filharmonii Narodowej Tadeusz Strugała. • RZECZNIK prasowy ministra spraw wewnętrznych major Wojciech Garstka ogłosił w "Trybunie Ludu" i w innych centralnych gazetach polskich list, w którym poinformował, że prokurator wojewódzki w Tarnobrzegu prowadzi śledztwo w sprawie tragicznej śmierci porucznika MO Mieczysława Turbakiewicza w czasie pełnienia obowiązków służbowych na terenie Kombinatu Huta Stalowa Wola w dniu 31 sierpnia 1988 r. W jego aktualnej fazie - wyjaśnił rzecznik - "nie można jednoznacznie stwierdzić, czy mieliśmy do czynienia z zabójstwem, samobójstwem, czy też nieśczęśliwym wypadkiem. Jednakże autorzy oświadczenia odczytywanego w kościołach Stalowej Woli oraz komunikatu sygnowanego przez tzw. Komisję Informacji NSZZ "Solidarność" wyrokują z góry, iż było to samobójstwo... Sprawia to rzeczywiście przykre wrażenie nieczystej gry ze strony tych, którzy tak często i tak głośno upominają się o prawdę i sprawiedliwość". Rzecznik podkreślił, że towarzysze pracy porucznika oraz jego rodzina odzegnując się od wszelkich historycznych reakcji i opinii w tej sprawie, oczekują jednak wskazania moralnych winowajców tragedii, a więc tych, którzy rozpalali emocje strajkujących, wzniecali nastroje nienawiści i swą postawą pochwalali przejawy agresji. Pod listem Garstki "Trybuna Ludu" zamieściła komunikat PAP-u, w którym czytamy m.in. "W godzinach wieczornych, w chwili kiedy grupa strajkujących usiłowała wyprowadzić por. M. Turbakiewicza przez bramę zakładu, padł strzał z broni palnej. W następstwie funkcjonariusz został ugodzony pociskiem w głowę. Pokrzywdzonego niezwłocznie przewieziono do miejscowego szpitala, gdzie poddano go zabiegowi operacyjnemu. 1 września M. Turbakiewicz zmarł... Prokurator zarządził szereg ekspertyz kryminalistyczno-medycznych, których wyniki będą znane w najbliższych tygodniach. Dotychczas zakończyły się w Instytucie Ekspertyz Sądowych im. prof. J. Sehna badania krwi por. M. Turbakiewicza. Stwierdzono, że nie zawierała ona alkoholu. Śledztwo w toku". • WŚRÓD pasażerów, którzy ponieśli śmierć 9 września w katastrofie w Bangkoku samolotu wietnamskich linii lotniczych znajdowali się obywatele polscy: Donata Domańska, Witold Domański, Jacek

Gajewski, Łucja Hallay, Zbigniew Hallay, Katarzyna Mirowicz, Maciej Mirowicz. Wietnamskie linie lotnicze podały, że zwłoki ofiar katastrofy zostaną przetransportowane do kraju, a koszty transportu zwłok do Polski zostaną przez nie pokryte. Katastrofę przeżyła Barbara Rotowska, która doznała obrażeń cielesnych i przebywa na leczeniu w szpitalu rządowym w Bangkoku. Stan jej zdrowia poprawia się. • W Gdańsku poinformowano, że w skład delegacji NSZZ Solidarność na rozmowy okrągłego stołu wejdą m.in. Lech Wałęsa, Jacek Merkel, Edward Radziejewicz, Alojzy Pietrzyk, Władysław Bidas, Leszek Kaczyński, Andrzej Stelmachowski oraz Tadeusz Malecziński. Krajowa Komisja Górnictwa NSZZ Solidarność podała, że trwają zwolnienia górników z pracy za udział w ostatnich strajkach. Znane są już nazwiska ponad 400 zwolnionych górników m.in. z kopalni Lenin, 1 Maja, Moszczenica, ZMP, Marcel, Borynia, Morcinek, Jastrzębie, 30-lecia PRL, Manifest Lipcowy, Andaluzja. • W STALOWEJ Woli powołano około 250 pracowników do karnych jednostek wojskowych w Czerwonym Borze, Orzyszu i Musiakach. • PROF. Stelmachowski powiedział RWE, że mało ugodowe wobec idei legalizacji Solidarności wypowiedzi Urbana to "trochę wyraz wrodzonej złośliwości, z której Urban słynie, a trochę, być może, że jest on wykładnikiem, pewnych kół, bardzo skądinąd wpływowych, którym zależy na storpedowaniu sprawy". W odpowiedzi Urban zamieścił w prasie polskiej tekst, w którym wyjaśnił, "że nie jest wykładnikiem żadnych anonimowych sił, tylko stanowiska władz. Gdyby w jakiegokolwiek istotnej sprawie to, co rzecznik publicznie wyraża, odbiegało od stanowiska władz - byłoby natychmiast publicznie sprostowane. Oddalam z całą mocą sugestie, iż jestem osobiście przeciwnikiem porozumienia i działam na rzecz niepowodzenia okrągłego stołu. Jest wprost przeciwnie. Władze dążą do porozumienia, pragną sukcesu okrągłego stołu, który przecież same zainicjowały, a ja wspomagam swą pracą te intencje i poczynania". • W PILE oddano do użytku nowoczesny wojewódzki szpital zespolony. Szpital ma 690 łóżek i 19 oddziałów. • W WARSZAWIE w ubiegłym tygodniu odbyła się rozprawa rewizyjna od wyroku kolegium pierwszej instancji, które skazało Seweryna Jaworskiego, Krzysztofa Wolfa i Edwarda Mizikowskiego na 1 miesiąc aresztu za organizację strajku w Hucie Warszawa. Przybyli na rozprawę liczni obserwatorzy urządzili do wiezionym z aresztu działaczom burzliwą owację. Skandowano "Solidarność" i "Nie ma wolności bez Solidarności". Krzysztof Wolf i Edward Mizikowski zapytani w czasie rozprawy o miejsce pracy odpowiedzieli, że są działaczami NSZZ Solidarność. E. Mizikowski powiedział, że pracował w hucie i nigdy nie otrzymał formalnego wypowiedzenia. Uznał więc swoje wejście do huty za w pełni legalne. Dodał, że od 7 lat nie może znaleźć pracy w swojej ojczyźnie. K.Wolf stwierdził, że jego również zmuszono do odejścia z pracy w hucie. W czasie, gdy był więziony, hutnicy występowali w jego obronie, czuje się więc związany z hutnikami i zobowiązany do wspólnej z nimi walki. Powiedział, że będzie walczył nadal, aby nie zabijano niewinnych księży, aby nie wsadzano do więzienia pod fałszywymi oskarżeniami, aby nie bito ludzi na komendach milicji. Seweryn Jaworski mówił o działalności związku w obronie interesów pracowników i niekwestionowanych wartości. W ostatnim słowie obwinieni nie wykazali skruchy i raz jeszcze potwierdzili swoje prawo do działalności związkowej. Edward Mizikowski zaapelował do wszystkich sądów w Polsce, by nie sądziły robotników, którzy walczą o swoje prawa. Po wysłuchaniu świadków i prokuratora kolegium zmniejszyło wszystkim trzem karę z

miesiąca na trzy tygodnie. Cała trójka jest już na wolności. • RZĄD po długim odwlekaniu decyzji zgodził się zarejestrować Fundację Pomocy Rodzinom Wieloletnim na czele której stoją Zbigniew Bujak, Zbigniew Janas i Hanna Pomorska. Fundacja ta ma objąć swą opieką przede wszystkim pracowników URSUS-a. Działaczką będzie w oparciu o sumę 40 tys. dolarów, które Z. Bujak otrzymał jako nagrodę Fundacji Kennedy'ego. • WEDŁUG wstępnych danych na terenie całego kraju w ciągu czerwca, lipca i sierpnia br. utonęło 537 osób, w tym 152 osoby nieletnie. • WE LWOWIE przebywała delegacja Fundacji Kultury Polskiej, która przeprowadziła rozmowy z władzami miasta na temat podjęcia prac konserwacyjnych na Cmentarzu Łyczakowskim.

Dokończenie ze str. 1

kryzysu leżą znacznie głębiej, "kryją się w zasadach systemowych - jak zauważył poseł Kazimierz Orzechowski (bezp.ChSS) - wprowadzonych ongiś jako podstawa skrajnego centralizmu i wynikającej z niego gospodarki nakazowo-rozdzielczej".

Najbardziej radykalne przemówienie wygłosił poseł bezpartyjny Ryszard Bender. Wezwał on do uznania Solidarności. Bender powiedział m.in., że idzie o to, aby władza - skoro nie potrafi zapewnić dostatku materialnego państwu i obywatelom - zgodziła się na współzrządy z innymi kręgami politycznymi i umożliwiła opozycji przedstawienie alternatywnego programu gospodarczego. Stwierdził on, że bez normalnego układu sił politycznych w kraju - w którym obok już istniejących partii powstaną nowe - nie uda się osiągnąć w Polsce efektywnego kompromisu politycznego.

Po debacie poselskiej na trybunie wszedł ponownie premier Zbigniew Messner, który ponowił swój wniosek o dymisję rządu.

Marszałek Sejmu zarządził głosowanie. Sejm odwołał rząd 359 głosami przy 1 głosie przeciwnym i 17 wstrzymujących się.

Polskie środki masowego przekazu zwróciły uwagę na to, że po raz pierwszy w powojennej historii Polski Sejm debatował nad zgłoszoną przez premiera rezygnacją rządu co dokumentuje - jak podkreślili - dobitnie autentyczność decydującej roli Sejmu i jego suwerenność.

Jednakże wielu niezależnych obserwatorów - chociaż zgodziło się z tym, że chyba po raz pierwszy działo się coś w Sejmie naprawdę zauważyło także, że posłowie głosowali jednak w przytłaczającej większości ponownie jednogłośnie tak jak nakazała im partia.

SPECJALNIE DLA ECHA Z NIEZALEŻNEGO SKRZYDŁA

JAN RULEWSKI

Sródtytuły pochodzą od Redakcji.

Dokończenie
z poprzedniego numeru

Jak na razie, jedynym odczuwalnym wyróżnikiem reformy stał się ciągły, a ostatnio gwałtowny wzrost cen oraz inflacji, stanowiącej w krajach komunistycznych bardziej miarę bałaganu gospodarczego niż pożądanego działań ekonomicznych. Jeszcze raz potwierdziła się zasada, że reżimy komunistyczne słabną nie wtedy kiedy są zachowawcze, lecz wtedy kiedy próbują, bo muszą, coś zmienić.

Przypomnijmy więc słynne "bodźce" Jaszczuka poprzedzające upadek Gomułki, "polityka manewru gospodarczego i wielkich organizacji gospodarczych" Wrzaszczyka przyspieszyła odejście Gierka. Teraz mamy do czynienia z "II etapem reformy gospodarczej", czyli sposób na ucieczkę przed społeczną weryfikacją i nowy omam dla naiwnych.

Dlaczego zatem obecny i inne protesty społeczne nie wywołały następstw, o których mowa powyżej, lub inaczej: DLACZEGO JEST TAK DOBRZE SKORO JEST TAK ZŁE?

Odpowiedzi na to pytanie należy szukać w "ideologii" władzy stanu wojennego. Jej zasady, daleko odbiegają od wymysłów minionych i upadłych ekip, skupiających jedynie uwagę na przypieraniu do muru społeczeństwa nietrafnymi decyzjami ekonomicznymi, szczególnie cenowymi. Zazwyczaj upadkowi gospodarczemu towarzyszył zwiększony ucisk społeczny aż do sytuacji z użyciem siły włącznie. Zatem brakowało im politycznych pomysłów na łagodzenie napięć.

ARGUMENT NIEBIESKIEGO MUNDURKA I KUKUŁCZEGO JAJA

Jakżeż inaczej podobne manewry przeprowadza obecna ekipa Jaruzelskiego. Tłumaczenie jej poradności w zakresie pacyfikacji społecznej jedynie argumentem siły, byłoby poważnym uproszczeniem myślowym. Nie oznacza to, że go nie ma, o czym nie trzeba przekonywać nawet najbardziej roztargnionego obserwatora wydarzeń w Polsce. Argument niebieskiego mundurka towarzyszy zawsze kolejnym etapom poczynani ekonomicznych. Ba, nawet podczas ostatniego referendum, w którym ludziom obiecano po "2-3 latach przejściowych wy-

rzeczeń" tanią i w dostatku kielbasę, a nade wszystko w drugim pytaniu obiecano im, że każdy z nich może zostać wojewodą, na ulicach miast zbrojnie było od niezawodnych pałkarzy. Również towarzyszące "trudnym decyzjom" gesty w postaci szemranej propagandy podwyżek płac, cen skupu płodów rolnych itp. są zaledwie koniunkturalnymi operacjami osłonowymi, nie zaś lekarstwem na stałe przekraczaną determinację głodnych i zmęczonych. Wobec tego, czemu należy przypisać długotrwałą ciszę milczącego morza?

W moim przekonaniu tę swoistą dywersję przeprowadzono podrzucając zdruzgotanej stanem wojennym jednostce kukułcze jajo liberalizacji dla stworzenia wrażenia, że wraz z obaleniem dorobku Sierpnia 1980 nie wszystko im zabrano, zaś okazana grzesność będzie premiowana różnymi przywilejami (swobodami). Nietrudno jest uodowodnić tą tezę. Wystarczy tylko pobieżnie spojrzeć do sztafaży środków jakimi mamiono solidarnościowe społeczeństwo. Wskazmy tylko niektóre z nich. A więc znacznie rozszerzono swobody religijne (kokietyrynie przy tym traktując jedyną niezależną instytucję - Kościół). Szerokiej liberalizacji uległy stosunki własnościowe; przejściowo położono akcent na chłopów, uwłaszczając ich po raz drugi w historii 1000-letniej Polski, otwarto kurki z licencjami dla prywatnego rzemiosła (szczególnie suto nagradzając wczorajszą opozycję solidarnościową. W Bydgoszczy znam takich 20 przypadków - od wiceszefa regionu do redaktora włącznie). Setki tysięcy Polaków mogą oglądać mur berliński i inne granice zachodnie z dwóch stron. Wielu z nich dysponuje obecnie na obrzeżach miast pałacami w otoczeniu niezłych wozów. Ambicje pisarskie do wielu gniewnych, a szczególnie ludzi środka, zaspokoiono poprzez łagodzenie cenzury. W pełni dozwolona jest swoboda indywidualnych wypowiedzi. Powszechną ostrość społecznego gniewu łagodzi się cikliwą i nijaką, a przez to strawną i ujmującą telewizją.

Z drugiej strony postawiono olbrzymie zapory wobec niezależnych inicjatyw organizacyjnych. Miażdżono w zarodku próby reanimacji dotychczasowych bądź nowych organizacji społecznych czy stowarzyszeń. Blokowano nawet takie inicjatywy, na których kapitał zbijałaby władza (fundacja rolnicza, towarzystwa gospodarcze, autentyczne samorządy). Uruchomiony dopiero casus Pen-Clubu stanowi potwierdzenie reguły o wyjątkowości jej występowania.

Zapewne czytelnik, jak i baczny obserwator życia w Polsce zauważa, że adresatem tej

LIBERALIZACJA PRZECIWKO DEMOKRACJI

liberalnej papki jest człowiek i tylko człowiek. Rzecz to w państwach komunistycznych do tej pory niebywała. Naiwnością byłoby sądzić, że niedawni zdobywcy fabryk i związkowych siedzib ponownie przeczytali Marksa bądź Postanowienia KBWE w Helsinkach w tym względzie. Przyczyny raczej należy upatrywać w pogłębieniu tak spreparowanej doktryny pacyfikacji.

ZAMIARY WŁADZ

Zamiary władzy zmierzają do rozbicia solidarnościowego społeczeństwa skupionego wokół programu I Zjazdu Solidarności. Podkreślmy, programu, który stawiał nie na LIBERALIZACJĘ, lecz na DEMOKRACJĘ.

Dalsze oddziaływanie skierowano na zachodnich polityków i prasę, chcąc ukazać liberalne oblicze władzy odzianej w mundur morro. Jeszcze dziś wielu niezbyt bacznych obserwatorów naszych stosunków, a i dość liczni konsumenci generalskich dekretów, rozszerzających ich swobody obywatelskie, dostrzegają pozytywne elementy w polityce społecznej Jaruzelskiego, dystansując się od opozycji.

Przekupując Polaków, zwłaszcza część najaktywniejszych, stworzono możliwości dla indywidualistycznych ambicji i oczekiwań. Byłoby to chwalebne, gdyby nie intencje, które miały sproszkować zwarte społeczeństwo i w ten sposób ułatwić sprawowanie władzy. Wreszcie biłbym brawa władzy gdyby to stało się środkiem dla rozwiązania problemów większości Polaków.

Do tak skonstruowanej zastępczej ideologii drabiano różne, przeważnie niekompetentne ciała (rady-gady, bo też od gadania), bazowane na indywidualnych ambicjach i wyobrażeniach ich członków: rada konsultacyjna przy Jaruzelskim, narodowa rada kultury, konwenty, rzecznik praw obywatelskich, a nawet tolerowano radykalne wypowiedzi posłów. Prawda, że to miało zakres ograniczony, lecz tworzyło mgłę, która choć podatna na słabe powiewy wiatru skutecznie jednak paraliżuje widoczność.

Potencjalne oddziaływanie liberalizujących kroków było znacznie większe. Banalny już przykład z uczestnictwem w wyborach jako ceną za prawo do wyjazdu zagranicznego, choć śmieszny, a przede wszystkim ograniczony, jest jednak rzeczywistością, gdyż oddziałuje na zasadzie toto-lotka, choć tylko jednostki wygrywają, to grają przeciw miliony.

Ciąg dalszy z poprzedniego numeru

IWONA MAJEWSKA

"Jak warszawskie gołębie"

"USYPIANIE SUMIENIA"

Nie będę wyliczać zmian jakie wtedy nastąpiły w Polsce. W moich wspomnieniach ważne jest to, że moje pokolenie (znowu myślę przeciętnym jego reprezentancie, bo oczywiście inne były doświadczenia choćby młodzieży Wybrzeża, która otarła się o koszmar bratobójczej walki) wchodziło w te zmiany bezboleśnie, automatycznie, "jak po swoje". Nie mieliśmy świadomości, że oto dzieje się coś niezwykłego dla powojennej rzeczywistości - Polacy wyjeżdżają za granicę bez większych problemów, drukuje się dobre książki zachodnich autorów, sprowadza filmy i to wkrótce po ich światowej premierze, a w sklepach pojawiają się towary niektórym dotąd nieznane, zbyt luksusowe dla komunizmu. Jednocześnie dano nam szansę skosztowania trochę z tego, z czego dawno skorzystał świat, co utwierdziło nas w przekonaniu, że robi się coraz lepiej. Skwapliwie zaczęliśmy "konsumować", na szczęście także kulturę. Przejycia tego okresu to dla mnie pierwsze prawdziwe rifle i film "Życie aby żyć", czarny sweter ze szwedzkiej wełny i cudowna melodia Legeranda z filmu "Posłaniec", koncert Faridy w Sali Kongresowej i prezenty od mamy wracającej z zagranicznej wycieczki, "100 lat samotności" Marqueza i prywatki przy coraz lepszych nagraniach. Co za melanz? Ale taka właśnie była moja młodość, a podobnie wyglądała u innych moich rówieśników. Nie myśleliśmy o polityce, choć nasze dyskusje zahaczały często o moralność. Bardziej zachwycała niż oburzała nas postać Angeli Davis, naprawdę rzadko kto miał jej za złe polityczne sympatie. Nie dziwiła nas nawet emigracja Deana Reeda. Popularna audycja radiowa "Popołudnie z młodością" dbała często bardziej niż rodzice o nasz światopogląd. To prawda,

Końcówka lat 60. Na Zachodzie era hippie. Na Wschodzie bez zmian. Dziewczeta klasy licealnej z wychowawczynią na lekcji przysposobienia wojskowego.

że rosyjskiego nie lubiliśmy się uczyć i zaczął nam już ciążyć cień Wielkiego Brata. Jakby pierwsze oznaki rodzącej się potrzeby wolności pojawiły się w naszych duszach, ale nie było to jeszcze u większości uświadomiane. Ciągłe wielu spraw nie znaliśmy, wielu filmów nie widzieliśmy, o istnieniu niektórych książek nie mieliśmy pojęcia, a o

życiu w innych państwach wiedzieliśmy tylko trochę więcej niż zyczyły sobie władze. Sprytnie podsunęto nam możliwość przyjemnego spędzania czasu. Zabawiono nas, zajęto czymś innym, a myśmy to zaakceptowali, bo trudno było odrzucić. Niczym ptaszki z bajki Krasickiego nie narzekaliśmy na swój los, wręcz przeciwnie -

uważaliśmy go za dobry. Skąd mogliśmy wiedzieć, że można żyć inaczej i jak mogliśmy wyczuć niewolę krat, skoro nigdy nam dane nie było zakosztować wolności. Nie dy nie lataliśmy, nie uczono nas nawet frwać, wręcz przeciwnie - kazano trzymać się ziemi, wytyczonych na niej szlaków. Dla tego też nie byliśmy orłami i sokołami jak w historii bywało. Ale nie byliśmy też "ptaszkami w klatce", my w ogóle nie odczuwaliśmy istnienia tej klatki (w tym okresie była ona istotnie delikatnie utkana), nie widzieliśmy krat. Jeśli już porównywać nas do ptaków, to najbardziej podobni byliśmy do warszawskich gołębi. Jak one - syte (po karmiane tu i tam), w miarę bezpieczne (o czasem ktoś tupnie), trochę natrętne i... leśniwe. Nasza wina?! Nie, to taki czas. Nasza osobowość wyrosła na gruncie marksistowsko-leninowskiej teorii lansowanej wytrwale i różnymi sposobami; przeżywała miedość w najlepszym powojennym okresie djej przeżywania. Znowu szczęście albo pech które odsunęło od nas przykrość obudzenia po przyjemnym śnie.

Moja wczesna młodość zamknął b naturalny w studenckim klubie warszawskiej AWF. Był rok 1973. Obiecywałem sobie wiele po naszym życiu. Chciałem brać może, więcej niż dawać, ale nie chciałem wszak za darmo. Umówiliśmy się w czerwcu 1983 roku na spotkanie.... Nie od było się, ale o tym później...

c.d.n.

Jeden z ostatnich dowcipów krążących po kraju to zagadka zbudowana na pytaniu: "co się ostatnio nosi w Warszawie?". Poprawna odpowiedź brzmi: "Żydów na rękach". Coś w tym oczywiście jest i zalew publikacji w oficjalnej prasie świadczy o gorączkowych próbach czerwonego wycofania się z antysemitycznych hec podniesionych do rangi oficjalnej polityki socjalistycznego państwa. Niektóre teksty budzą autentyczne, graniczące z ostupieniem zdumienie, zwłaszcza zdumienie budzi trzeci numer z tego roku (1988) niezależnego, choć w zwykłym obiegu wydawanego miesięcznika "Res Publica" (redaktor naczelny Marcin Król ten sam który w czasie ostatniej wizyty Gorbaczowa w PRL zapytał go o to, czy tzw. doktryna Breżniewa dalej obowiązuje). Numer ten jest niemal w całości poświęcony wydarzeniom marcowym 1968 roku, zaś niektóre zamieszczone tam teksty, zwłaszcza Hanny Krall są dla mnie po prostu wstrząsające. Ponieważ jednak nie jestem w materii "zydologicznej" zupełnie biegły, wręcz ciemny, ze skrucą też przyznać muszę, że wydarzenia marcowe studentem będąc po części przegapiłem - nie mogę się w tym temacie wypowiadać odpowiedzialnie. Do "marcowego" numeru "Res Publici" obiecuję wszak wrócić w stosownym omówieniu treści tego, co tam zawarte.

Rozpoczynając niniejszy felieton nie miałem pewności do czego zmierzam, w tym momencie pewność tę uzyskałem. Otóż faktycznie kolarzy się marzec 1968 roku z tendencjami antysemitycznymi, tyle że osobliwego rodzaju. Tak więc nasi intelektualiści obsługujący od lat ruch niezależnej kultury polskiej (w postaci choćby "Tygodnia Kultury Chrześcijańskiej"), a do takich należy bez wątpienia prof. Jan Błotnicki z Uniwersytetu Jagiellońskiego, próbują uczciwi rozstrzygnąć, czy społeczeństwo polskie było i jest antysemityczne, czy też nie? Od tego problemu należy z całą maksymalną starannością odseparować problem antysemityzmu państwowego, który bynajmniej sroce

CO SIĘ NOSI W WARSZAWIE ?

T W

spod ogona nie wyskoczył i stąd marzec 68. Tutaj dygresja w postaci osobistego wyznania wiary, która zapewne sympatii mi nie przysporzy: otóż generalnie jestem filosemitą mając na względzie wkład Żydów w kulturę światową i naszą polską. Ale nie jestem pewien, czy obcując na co dzień i dłużej z niektórymi Żydami ów filosemityzm udało by mi się na dłuższą metę utrzymać. Koniec dygresji i wracam do wątku.

Marzec 1968 roku to był prymitywny antysemityzm podniesiony do rangi równie prymitywnego śnienia o państwowotwórczej mocy siermiężnego socjalizmu spod znaku towarzysza Władysława Gomułki "Wiesława". Jego ofiarami byli ci Żydzi, którzy uratowali się z hetacomby hitlerizmu, a którym odmawiano w imię paranoicznej "racji stanu" prawa do identyfikacji z ojczyzną czyli Polską. Niestety, wówczas była ona już w znacznej mierze ponurym peerelem. Na przykład, taki... był Marek Edelman, bohater powstania w getcie żydowskim Warszawy, bohater słynnego reportażu Hanny Krall "Zdażyć przed Panem Bogiem". Tutaj ze szkodą dla całego tematu decyduje się na bezlitosne eliminowanie dygresji zmierzając do konkluzji. Jak wyznałem wcześniej, nie czuję się w niniejszym temacie dobrze.

Otóż od roku 1986 ukazuje się staraniem Instytutu Studiów Polsko-Żydowskich Uniwersytetu w Oxfordzie wydawnictwo pod nazwą "Polin. A Journal of Polish - Jewish Studies. Institute for Polish-Jewish Studies". Do tej pory ukazały się dwa okazałe objętości tomy. Nader wyważoną ocenę zawartości owych tomów przedstawił Wojciech Wrzesiński (profesor Uniwersytetu Wrocławskiego) na łamach 7 - 8 numeru "Odry". Piszę o tym wszystkim z lękiem, gdyż moja kompetencja w poruszonym tu

temacie jest niemal równa zeru, zaś to, co usprawiedliwia fakt pisania, to owo mgliste wyznanie wiary, że jestem filosemitą oraz moja zgoda z konkluzją wypowiedzi Wojciecha Wrzesińskiego, która brzmi: "Lektura "Polin" uświadamia, jak wiele robi się na świecie dla wyjaśnienia przeszłości Żydów i zrationalizowania jej ocen, dowodzi też potrzeby dyskusji o zasięgu międzynarodowym, ukazuje jak niebezpieczne dla poznania naukowego są wszelkie uprzedzenia wyrosłe na podłożu nacjonalistycznym". Otóż to. Tymczasem, na oficjalnej glebie pierestrojki i głośności mnożą się pokraczne próby, wychowane na dialektycznej pożywce, których kabotyńskim sensem jest to tylko: co by tu powiedzieć, żeby nic nie powiedzieć, a jakby jednocześnie coś tam powiedzieć. Czyli zabełtać i mieć tzw. kolejny problem z głowy. Tego typu dialektyczno-materialistyczne kadryle pojawiają się np. w miesięczniku "Zdanie", który jest organem krakowskiego forum marksistów "Kuźnica", gdzie znajdują idiotyczne materii pomieszenie w temacie bynajmniej nie salonowym i w temacie, którego się nie wyczerpuje między jednym a drugim kielichem gorzały. Tym razem chłopaki ze "Zdania" mącą ostro, w swą wątpliwą jakością zabawę pakując m.in. Normana Daviesa, autora monografii z historii Polski, gdzie bez rozdziału poświęconego sprawie Żydów obejść się nie mogło. Przytaczają też w rubryce "Cudzym zdaniem" wypowiedź Jerzego Kosińskiego. Brzmi ona: "Tylko w Polsce Żyd miał prawo pełnego uduchowienia, co ja zawsze podkreślałam, tylko tam stworzyli Żydzi swoją całkowitą kulturę żydowską, jednocześnie utrzymując kontakt z "właścicielami domu". Tylko w Polsce Żydzi znaleźli (...) idealne warunki rozwoju psychicznego i filozoficznego. Jakakolwiek próba odcinania mnie od

SPECJALNIE DLA ECHA
Nowy, krajowy autor
w nowej serii

tego tysiąclecia jest nie do przyjęcia" (zob. "Zdanie" 1988 nr 4/5). Jest to myśl sama w sobie słuszna. Jerzego Kosińskiego w czasie ostatniego jego (pierwszego po emigracji, bodaj pod koniec lat 50-tych) pobytu w Polsce, czyli w czerwcu 1988 roku adoro wano z taką intensywnością, z jaką opluwanego go 20 lat wcześniej za "Pomalowanego ptaka". Teraz powieść jego czyta w radio (oczywiście znowu dialektyczne rozwiązanie rzeczy: bardzo późno nocą na programie UKF) Jerzy Radziwiłłowicz, jeden z najznakomitszych aktorów świata, filar ostatnich filmów i spektakli teatralnych Andrzeja Wajdy. Powracając wszak do wypowiedzi Jerzego Kosińskiego - ma prawo on bronić sprawy żydowskiej w Polsce, ale czy ma prawo nie znać wypowiedzi Zbigniewa Herberta zawartej w książce Jacka Trznadla "Hańba domowa" (wyd. "Kultura", Paryż 1985)? Zbigniew Herbert oświadczył tam, że Polska, Rzeczpospolita Narodów, pozabawiona Litwinów, Ukraińców, Niemców, Ormian, Białorusinów, Żydów itd. wydaje mu się teraz tylko cieniem i parodią dawnej fenomenalnej kultury kwitnącej na glebie wielonarodowości. O Żydów dopomina się Jerzy Kosiński. Żydów w tej chwili nosi się w Warszawie na rękach. Czy dlatego, że władają oni większością światowych banków, zaś pezetpeeria realnego socjalizmu uczyni wszystko, aby własną dupę uratować od ostatecznej kłęski? Lecz sorry, a kto upomni się o te inne, powiedziałbym "marginalne" społeczności wchodzące ongiś w skład Rzeczypospolitej Narodów? Czy np. Erwin Kruk piszący od lat bez skutku o losie Marzurów, których to ekipa towarzysza Gierka zwyczajnie sprzedała za marki, oczywiście zachodniemieckie? Jak trudno być tylko filosemitą w kraju, gdzie tyle narodów ongiś żyło w sąsiedztwie.

KARTKI Z BERLINA

LESZEK SZARUGA

Samoloty ostatnio spadają wszędzie jak gruszki, a strach latać, a mnie za niecałe dwa tygodnie czeka dość znośna, jak sądzę z dotychczasowych doświadczeń, podróż samolotowa do Warszawy. Strach mnie obleciał, ale mi natychmiast przeszło, gdy w dzisiejszym komentarzu na falach Rozgłośni Polskiej znanego każdemu rodakowi Radia Wolna Europa usłyszałem, że "najbardziej tragiczne" jest to, iż wśród pasażerów samolotu, który dzisiaj zleciał znajdowali się Polacy. Pogratulować dość specyficznego poczucia tragizmu! Gdyby Polaków tam nie było, zapewne i tragedia byłaby mniejsza, prawda? Głupota ludzka zaiste nie zna granic.

Partia musi oddać władzę. Na przechowanie.

Osobieście nie mam nic przeciwko Mieczysławowi F. Rakowskiemu. To człowiek, który swego czasu, jako naczelny "Polityki" zrobił sporo dobrego, a nawet potrafił się na swój sposób przeciwstawić złu. Z biegiem czasu jednak stał się politykiem, który - wszedłszy do elity władzy w PRL - budzi jakby mniejszą sympatię niż redaktor poczytnego skądinąd pisma.

W nowej roli wystartował dokładnie osiem lat temu, 9 września 1980 roku, gdy na otwartym zebraniu partyjnym w warszawskim Związku Literatów Polskich wystąpił z programem "rewolucji odgórnej", który brzmiał mniej więcej w ten sposób: wy się, ludzie, uspokójcie, a my już wam damy reformy i może nawet trochę wolności. Ludzie się nie uspokoiili, co musiało MFR mocno denerwować, niemniej dzielnie w okresie owego zamieszania spotykał się z Wałęsą. Do czasu. Potem Wałęsę zamknął w odosobnieniu, a następnie poszczuł Urbanem, który określił Lecha jako osobę prywatną. I tak to trwało. Dał MFR ludziom zamkniętym w internatach i więzieniach, jak sam zwykł mawiać, sporo "czasu do namysłu". Ekipa dostała czas na robienie reform, ale to jakoś nie wychodziło - czyja to wina, nie bardzo

wiadomo, a ja osobieście nie będę tego dochodził. Na usprawiedliwienie MFR można tylko powiedzieć, że na pewien czas poszedł w odstawkę - podobno wuj Lonia nie bardzo go osobieście lubił.

Od roku mniej więcej MFR wrócił do ekipy kierowniczej, trafił do Biura (Rakowski do Biura, Olszowski do USA - jakoś tak to się ułożyło). Ostatnio obdarzono go władzą nad propagandą. No i się zaczęło - nie dość, że kontroluje, to jeszcze sam uprawia. Próbkę przynosi najnowszy numer zachodniemieckiego tygodnika "Der Spiegel". Redaktorzy pisma gościli w Białym Domu przy zbiegu Nowego Świata i Alej Jerolimskich, gdzie przyjęci zostali przez MFR. I ten dopiero powiedział Niemcom, jacy to są Polacy. Polacy to są Polaczyski. Albo Polaczki. Można coś dla nich zrobić, nic z nimi - orzeka MFR upozowany na hrabiego Wielopolskiego u boku sanacyjnego Generała (odrzuć z niesmakiem propozycję obdarzenia go tytułem Marszałka, a szkoda, bo byłby powód, by porównać go z Piłsudskim, zaś stan wojenny do przewrotu majowego - a tak: nic z tego). Polacy mają naturę anarchizyczną (to głupstwo pewnego francuskiego filozofa o nazwisku Wolter wypisane w opinii o Polakach do ich wypróbowanej przyjaciółki Katarzyny, carycy Wszechrusji, powtarzali zawsze z upodobaniem wszyscy okupanci Polski, ale to drobiazgi - tyle że jest to argument dobrze usprawiedliwiający trzymanie naszego narodu w rydymach). Anarchizyczna Polacy nie dorosli do demokracji (to nie, że mają jedną z najstarszych tradycji demokratycznych w Europie - MFR co prawda doktorat z historii ma za sobą, ale też i taka to historia, pełna czegoś, co dawniej nazywano po prostu kłamstwem, a dziś nosi wytworne miano "białych plam"). I tak dalej w tym stylu.

Czytałem niemiecki tygodnik, skądinąd nie najgroszy, z niesmakiem. Bo choć na pocieszenie dali spory materiał o przyjemnościach życia w Japonii, w tym sporo o gejszach, to przecież nie równoważyło to inwektyw, jakimi polski polityk obdarzył polski naród. Inwektywy te zaś mają wobec zdumionych i jakby niedowierzających

Niemców pełnić rolę politycznych argumentów. Tok rozumowania jest prosty i znany od ładnych paru dziesięcioleci. Polacy są nieodpowiedzialni, stanowią ciągłe zagrożenie dla Europy (w tym szczególnie dla Związku Sowieckiego), więc niech się lepiej ta syta i zadowolona z siebie Europa o jakieś "prawa ludzkie" czy nie daj Boże "pluralizm" nie upomina.

Wyposażeni w prawa ludzkie i pluralizm Polacy zburzą bowiem porządek europejski i wywołają niewątpliwie trzecią wojnę światową przed którą uchronił ludzkość Jaruzelski wprowadzając stan wojenny tylko w Polsce. Polacy są więc jak dzieci i ktoś przecież musi nad nimi sprawować kontrolę. Jedynymi powołanymi do tego są komuniści. Jasne? Zdezorientowani redaktorzy prowadzący z MFR rozmowę jakoś zapomnieli go spytać, dlaczego akurat komuniści, ale ja ich rozumiem. Dojść ładu z Polakami, nawet na wysokich stanowiskach partyjnych, jest niewątpliwie trudno.

"Okrągły stół" zaproponowany przez generała Kiszczaka oddala się w bliżej nieokreślonej przyszłości - zapewne będzie to przyszłość świetlana, bo cóż jeszcze może nas wszystkich czekać... Mam nadzieję, że nie przekształci się ten mebel w stolik spirytystyczny, przy którym zebrani goście zajmą się wywoływaniem duchów. Kiszczak z Wałęsą pogadają sobie jak generał z kapralem, a i tak to wszystko zapowiada się na bliskie spotkanie trzeciego stopnia.

A tak zupełnie serio, to wszystko wygląda po prostu na grę na zwłokę. Wałęsa zapewne czeka na zaproszenie, władza już chyba tylko na cud (jeden tylko, jeden cud: z władzą polską polski lud - że pozwolę sobie sparafrazować Wyspiańskiego). Kłopot z tym, że już mieliśmy jeden cud nad Wisłą i chyba wyczerpaliśmy limit - szkoda.

"Plotka okazała się pogłoską" - stwierdził kiedyś jeden z redaktorów Agencji So-

lidarność w Warszawie wywołując tym wściekłość szefowej tej całej bandy, do której miałem przyjemność należeć. Teraz jednak okazuje się, że plotka okazała się prawdą, choć w nieco innym kształcie niż ten, w jakim ją sformułowano. Pisałem już kiedyś na tych łamach o tym, że podobno Gorbaczow zaprosił do Rosji samego Sołżenicyna. Wiadomość została zdementowana przez żonę pisarza. Wyszło jednak jeszcze inaczej. Okazało się, że Sołżenicyn jednak do Rosji został zaproszony i to w dodatku jako ekspert od zbrodni stalinowskich. Zaprosiło go gremium sowieckich historyków, którzy stworzyli komisję do badania tego nie najszcześliwszego w dziejach własnego kraju i okolic okresu. Nie wiadomo, czy Sołżenicyn zaproszenie przyjął, ale fakt pozostaje faktem.

Czy oznacza to, zastanawiają się dziennikarze i sowietolodzy, że Sołżenicyn pojedzie do swej ojczyzny? I na jakich prawach? Problem zaiste godny tego stulecia, w którym tysiącom ludzi nie pozwala się odwiedzać miejsc swego urodzenia, i w którym nikt na ogromnych obszarach globu nie jest pewien tego, jak go jutro potraktuje władza. Zaiste, smutne świadectwo czasu pozostawiamy potomnym.

Tymczasem z Polski chodzą wieści o tym, że mają być tam wydrukowane opowiadania Gustawa Herlinga-Grudzińskiego. Oficjalnie. Za zezwoleniem cenzury, jak to się dawniej pisało. I znów pytanie: co by to miało znaczyć? Pieriestrojka wkroczyła czy jak? Głosnost zadomowiła się nagle i niespodziewanie nad Wisłą?

Właśnie dowiaduję się za pośrednictwem Wolnej Europy (taka tam ona i wolna, prawdę mówiąc, jak my wszyscy - nic nie ujmując zasługom dyrektorów i redaktorów, którzy robią wszystko, by odrobiny niezależności zachować: wystarczy poczytać wspomnienia Jana Nowaka) - otóż za pośrednictwem tej rozgłośni dowiaduję się, że wydawcom oficjalnie opublikowanego tomu jednego z największych poetów polskich tego stulecia, Aleksandra Wata, "udało się przemycić" (w sposób inteligentny, jak informuje recenzent) wiersze o jego doświadczeniach z zsyłki w Sowietach w okresie wojennym. Jednak "nie udało się przemycić" wszystkiego. Podobnie zapewne będzie z Herlingiem. Znów pojawia się słynne "białe plamy", które zapelniać będą kolejne pokolenia.

Myszę, że przyszli edytorzy i poloniści winni być wdzięczni obecnej cenzurze, która stara się uchronić anarchistyczne społeczeństwo przed niewłaściwymi wpływami. Kiedyś te wpływy będą właściwe. I wtedy ktoś będzie mógł zarobić na opracowywaniu pełnych wydań polskich pisarzy w Polsce. Ale niezależnie od ich przyszłej wdzięczności i radości już dziś można pokusić się o pewną refleksję. Oto te przykłady "powrotu" emigrantów do kraju pouczają raz jeszcze, że kultura polska od lat już 200 żyje w jakimś zakętym czy nawet przekętym kręgu. Wciąż ktoś pilnuje, żebyśmy broń Boże nie mogli poznać w pełni własnej literatury i historii, żebyśmy nie mogli sami siebie rozpoznać w lustrze literatury. Kto i kiedy ten krąg przekroczy? Kiedy wreszcie wydanie tomu wierszy, czy nawet najostrejszej powieści politycznej przestanie być wydarzeniem, które zmusza do zastanawiania się nad tym czy to tylko jakaś kolejna "liberalizacja" czy już normalne życie?

W upaństwowionym społeczeństwie wszystko jest upaństwowione, także literatura. Ba - nawet literaci. I oto nagle się okazuje, że władza, która sądzi, że opanowała wszystko, nie panuje nawet nad sobą samą. Społeczeństwo, jeśli chce, samo dociera do tego, co jest zakazane. Pozostaje tylko gorzkie pytanie o koszty tego wszystkiego, tej całej szarpaniny, tego poniżenia. I o to, kto komu wystawi rachunek.

Msza Św. za Ojczyznę

Dnia 25 września 1988 roku, w ostatnią niedzielę miesiąca, o godz. 5.00 po południu odbędzie się tradycyjna koncelebrowana Msza Św. Za Ojczyznę w kościele Św. Teresy, Lakeshore Blvd. West, róg 10th Street.

Serdecznie zapraszamy Polonię do jak najliczniejszego udziału.

Duchowieństwo Rzymskokatolickie

Komitet Organizacyjny
KPK Okręg Toronto

Po mszy odbędzie się spotkanie ze
znanym działaczem katolickim, jednym z
kręgu bliskich doradców Solidarności
ANDRZEJEM WIELOWIEYSKIM,

Andrzej Wielowieyski ekonomista i publicysta, urodzony w 1927 roku brał udział w walkach partyzanckich w formacjach AK, w latach 1944-45, ukończył Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, pracował w ministerstwie finansów budownictwa, Komisji Planowania, w katolickim miesięczniku "Więź". Był sekretarzem generalnym KIK w latach 1972-1980 i od 1984 roku do dziś jest dyrektorem Centrum Studiów NSZZ Solidarność (1981) i Rady Prymasowskiej w latach 1981-85. Doradca Lecha Wałęsy. Prowadził stały dział w "Gościu Niedzielnym" od 1982 roku. Autor książek, artykułów i esejów. Jeden z najlepiej poinformowanych osób w Polsce.

DRUGIE SPOTKANIE

CZWARTKOWE odbyło się

w czwartek 8 września w Klubie Polskim na Beverley. Prócz normalnych rozmów towarzyskich przy kawie, mieliśmy okazję posłuchać Wojciecha Gilewskiego, który jako szef biura Solidarności przy Canadian Labour Congress doskonale orientuje się w zakulisowych sprawach ostatnich wydarzeń strajkowych w Polsce. Następne spotkanie PCAG w drugi czwartek października. Zapraszamy, że spotkania są otwarte dla wszystkich.

LIST DO PREMIERA.

Petycja z podpisanymi zbranymi podczas ostatniej demonstracji przed Konsulatem PRL została zaopatrzona w pismo przewodnie i wysłana do Premiera, Briana

PIGULKI PCAG

Mulrony' ego. Petycja domaga się od rządu kanadyjskiego poparcia żądań legalizacji Solidarności.

Wkrótce otwieramy BIURO PCAG. W związku z tym ponawiamy apel o ofiarowanie dla biura szafy i maszyny do pisania. Jedno lub dwa krzesła również by się przydały.

Redaguj z ramienia Polish Canadian Action Group, Anna i Stanisław Dubiszki
tel.: 925-8128. P.O. Box 55, Station "V", Toronto M6R 3A4.

ELU! Gratulacje!

Biuro Pomocy Społecznej PCCS, kierowane przez Elę Wolską przeniosło się do nowej większej i okazalszej siedziby w centrum medycznym na rogu Bloor i Dundas (2333 Dundas Str. W. # 408, tel. 533-9471). Na otwarciu był tłum ciekawych, życzliwych i honorowych gości. Tych, którzy Eli pomogli i poparli. Politycy: Andrew Witer, Jesse Flis, Tony Ruprecht, Chrys Korwin-Kuczyński. Działacze Polonii: Stanisław Orłowski, Jerzy Burski, Stanisław Sadowski, Zbigniew Giera, Leszek Prusiński, Zofia Rozwadowska, F. Gołębiowski, Barbara Dulaska. Obecni byli ksiądz prałat Franciszek Pluta, ks. Ewczyski i ks. Musielski. Lekarze i adwokaci: dr Kłodaś, dr Sosnowski, dr Marchow, mecenas Tuffman. Dziennikarze: P. Jedlewski, K. Sójka, P. Su-

kiennik, J. Giera, K. Piotrowska, Olo Pruszyński, G. Farmus. Funkcję gospodyni pełniły: członkinie zarządu Biura - Halina Baranowska i Lilla Croydon oraz znakomity zespół biura. Aby pieniądze społeczne na darmo nie poszły przyjęcie z okazji otwarcia urządzono na koszt prywatny. Przyjęcie urządziły wspólnymi siłami życzliwe firmy: Solidar Meats, Quality Sausage, Granowska, Krakus Deli.

A co nasi Czytelnicy mają z przeprowadzki i luzu w PCCS? Wiele. Biuro opracowuje dla nas poradnik kanadyjskiej pomocy społecznej. Co, jak i kiedy można dostać w Kanadzie w sytuacji z pozoru beznadziejnej. Prosimy o nadsyłanie pytań.

POLISH-CANADIAN COMMUNITY SERVICES
2333 Dundas Str. W., Suite 408, Toronto, Ont. M6R 3A6
TEL.: (416) 533 - 9471

prowadzi:

1. Cykl spotkań pod tytułem: "O CZYM KAŻDY POLAK ZAMIESZKAŁY W KANADZIE WIEDZIEĆ POWINIEN". Spotkania te odbywają się w czwartki, co dwa tygodnie, o godz. 7 wieczorem w sali parafialnej kościoła św. Kazimierza, 156 Roncesvalles Avenue. Tematy są podawane w biuletynach kościelnych i w prasie polonijnej.
 2. Polish Social Services Bureau - Biuro Pomocy Socjalnej.
 3. Poradnię Rodzinną.
- POLISH - CANADIAN COMMUNITY SERVICES:
CZYNNE: w pon., wtorki, czwartki, piątki od 10:00 - 4:00 po południu.
NIECZYNNE: w środy.
- UWAGA: Prosimy o telefoniczne ustalanie terminu wizyt.
• Tłumaczenia dokumentów dla osób załatwiających stały pobyt w Kanadzie wykonuje się odpłatnie • Uwierzytelnienia i legalizacje dokumentów wykonuje się bezpłatnie.

Jackie przekazuje puchar najlepszej modelce 88.

Zdobywczyni przechodziła Puchar Najlepszej Polskiej Modelki 87 Jackie bierze już udział w międzynarodowych pokazach mody, na które dostała dzięki wdziękowi, urodziwy portfolio Foto Studio Barbara.

UWAGA!

25 września w niedzielę pierwsze spotkanie dziewcząt, pragnących wziąć udział w wielkim pokazie mody na Zamku Old Mill. Kurs 10 spotkań. W programie nauka makijażu, próbnego zdjeżenia oraz poruszania się na podium. Przymiarka modeli. Tylko ukończenie kursu kwalifikuje kandydatkę na modelkę. Kandydatki występować będą w trzech konkurencjach: Miss Fashion Show 88/89 - z pucharem i nagrodą; Miss Obiektywu i Miss Plebiscytu. Do zobaczenia w niedzielę. Proszę o wcześniejsze zgłoszenia telefoniczne Foto Studio Barbara 279-514

POLSKIE PROGRAMY TELEWIZYJNE I RADIOWE

PROGRAM TV "POLISH STUDIO"
W każdą sobotę od 11:00 do 11:30 do południa, channel 57, cable 7 CITY TV.

PROGRAM TELEWIZYJNY "POLONIA REVIEW"
Przynosi aktualne wiadomości z Polski i z życia Polonii kanadyjskiej. Nadawany na wszystkich stacjach kablowych na terenie miasta Toronto. Środy 8:30 wiecz., czwartki 9:30 wiecz., soboty od 2 po poł.

"KALEJDOSKOP" **niedziele w godz. 9.00 - 10.30** wiecz. AM 790. Tel. 249-1887.

ECHO OJCZYZNY
Od poniedziałku do piątku od 10:30-11:30 rano, CHIN FM 100.7, 637 College St., Toronto Ont, M6G 1B6. Tel. 531-9991, do domu 247-9755.

PANI JADWIGA
Soboty od godz. 1 do 2 po poł. CHWO, fala AM 1250 Oakville, Tel. 691-8789.

POLSKI PROGRAM MUZYCZNY
Niedziele od godz. 6 do 7 wiecz. CKWR - fala FM 98.7, Kitchener Koncert Życzeń, polskie piosenki i prelekcja ks. Korneliana, Jan Zuk, Kitchener (519) 579-3615.

POLSKA PARAFIALNA GODZINA RADIOWA
Niedziela 1 - 3 po poł. CFLR Cable FM 106.7. Adres: 121 Wembley Dr., Sudbury, Ont. P3E 1M9. Tel 674-7093

POLSKA FALA
Soboty od 2 do 4 po poł. CFMB Radio Montreal, 35 York St. Westmount, Montreal Que. H3Z 2Z5. Tel. (514) 483-2362.

BIAŁY ORZEL
Niedziele od godz. 5:30 do 6:30 wiecz. Na fali 620 AM-CFCL, Timmins. Paweł Rycal, 340 Ross E., Tel. (705) 264-8765.

POLISH HOUR
Niedziele 8 rano na fali CISD-FM, Fala 94, Polski program radiowy w Thunder Bay.

KORPANTY'S POLONIA
Od poniedziałku do piątku włącznie od godz. 1 do 2 po poł. Fala 1270, Buffalo. Tel. 892-4267.

NOWE ŻYCIE W CHRYSZUSIE
Soboty o godz. 8 wiecz. WDCX-FM Radio 99.5, Buffalo. Adres: P.O. Box 3425, Station C, Hamilton, Ont. L8H 7M1.

POLSKI PROGRAM RADIOWY CKER
Niedziele 4-6 wiecz. na fali 1480 AM w Edmonton, 94.7 Cable FM w Calgary, 92.2 Cable FM w Lethbridge, 94.5 Cable FM w Ft. McMurray, 103.9 Cable FM w Red Deer. Wiadomości, komentarze, wywiady. F. Zalewski, P.O. Box 931, Edmonton, AB T5J 2L8, Tel. (403) 488-8472.

POLSKI PROGRAM RADIOWY W VANCOUVER
Niedziele od godz. 2:30 do 3:30. CJVB - fala 1470. Wiadomości z Polski, Kanady i świata, komentarze, wywiady, ogłoszenia i komunikaty polonijne, koncert życzeń oraz ogłoszenia handlowe. Jerzy Kusmider, P.O. Box 58262, Stan "L" Vancouver, B.C. V6P 6E3. Tel. (604) 275-1095.

ZAPISZ DZIECKO DO**POLSKIEJ SZKOŁY**

Spełnij swój rodzicielski obowiązek dobrego Polaka-Kanadyjczyka. Niech się uczy Twe dziecko ojczystego języka!

"W... dziejach kultury polskiej odzwierciedla się dusza narodu. Żyją w nich jego dzieje. ... Pozostańcie wiernie temu dziedzictwu! Uczyńcie je podstawą swojego wychowania! Uczyńcie je przedmiotem szlachetnej dumy! Przechowujcie to dziedzictwo! Pomnijcie to dziedzictwo! Przekazcie je następnym pokoleniom".

(Jan Paweł II)

Rada Koordynacyjna Polonii Wolnego Świata ogłosiła rok 1988 ROKIEM MŁODEGO POKOLENIA I SZKOLNICTWA POLONIJNEGO z rozpoczynającym się rokiem szkolnym

Zwracamy się z apelem do całego polskiego społeczeństwa, duchowieństwa, instytucji i organizacji o aktywne zaangażowanie się w sprawy wychowania i kształcenia młodego pokolenia w duchu polskim, o popieranie moralne i finansowe szkół polskich na wszystkich poziomach oraz organizacji młodzieżowych.

Szczególnie apelujemy do POLSKICH RODZIN - "nie podcinajcie własnych korzeni" - dołóżcie starań, aby ogarnąć wszystkie polskie dzieci oświaty narodu polskiego. Jeśli dziecko Wasze jeszcze nie jest zapisane do polskiej szkoły, uczynicie to teraz we wrześniu.

Informujemy, że w metropolii Toronto jest 20 polskich szkół podstawowych, w prow. Ontario 49, w całej Kanadzie 72. W 6 miejscowościach w szkołach średnich jest język polski jako przedmiot "z kredytem", na 7 uniwersytetach wykładany jest język i literatura polska.

A więc - Bądźmy dumni z tego, że jesteśmy POLAKAMI i bądźmy godnymi szacunku KANADYJCZYKAMI.

ZWIĄZEK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO W KANADZIE

KZ Electronics prezentuje:
ELITA I GOŚCIE

W XX jubileuszowym roku istnienia niezapomniany kabaret zaprezentuje się na scenie

MARKA GRECHUTY,
SEWERYNA KRAJEWSKIEGO,
ANNY JURKSZTOWICZ.

Bloor Collegiate Institute, 114 Bloor St. W.
Sobota, 1 października, 8 wieczorem,
niedziela, 2 października, 7 wieczorem
Bilety: Solarski Pharmacy, Roncesvalles Ave. oraz przed występem.

POLAM ENTERTAINMENT INC.
prezentuje

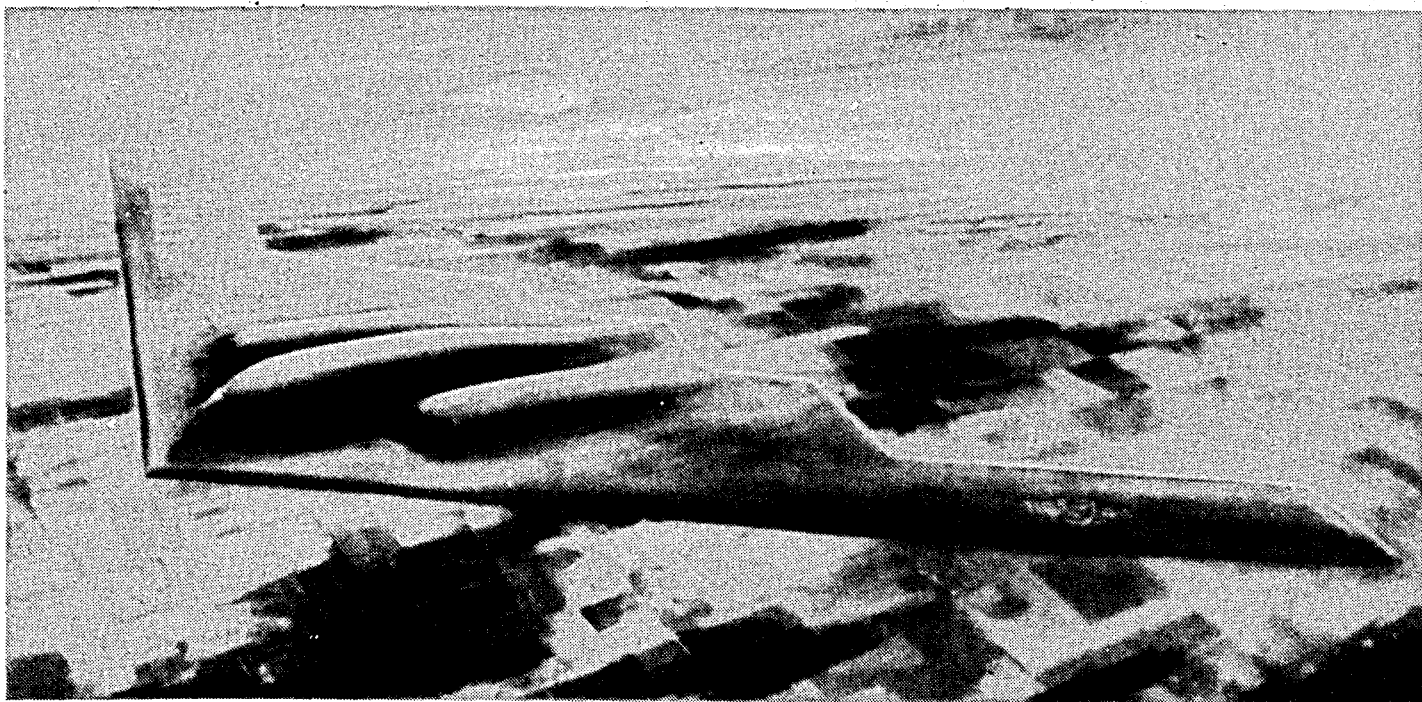
Zespół Pieśni i Tańca

RZESZOWIACY

niedziela 25 września, godz. 2.30 i 6.30
West Toronto Secondary School
330 Lansdowne Ave.

BILETY:

Solarski Pharmacy, 149 Roncesvalles Ave., Tel. 536-5452
W. Kopowska, Tel. 259-0649

Niewidzialny bombowiec

Miłosz FARMUS

Koniec wielkiej tajemnicy. Już wkrótce amerykański bombowiec - latające skrzydło odbędzie oficjalny lot. Mimo iż będzie widzialny gołym okiem, pozostanie cudem techniki lat 80 - niewidzialny dla radarów.

Wydaje się, że wraz z ujawnionym przez amerykańskie siły zbrojne rysunkiem bombowca B-2 Stealth oraz zapowiedzią lotu na listopad br. zastana tajemnica otaczająca ten kontrowersyjny projekt została nieznacznie uchylona. Rysunek przedstawia latające skrzydło mające kształt bumeranga z zębową krawędzią spływu, bez pionowych stateczników oraz z trzema komorami w kształcie cygara, znajdującymi się w części górnej bombowca.

Po raz pierwszy dowiedziano się publicznie o projekcie bombowca w 1980 roku, gdy ówczesny sekretarz obrony Harold Brown ujawnił możliwości skonstruowania samolotu stealth, tzn. samolotu o konstrukcji utrudniającej wykrycie go przez radar lub termolokację. Wystąpienie Browna było motywowane politycznie, gdyż odpowiadało na ostrą krytykę, którą pod adresem ówczesnego prezydenta J. Cartera za odwołanie w 1977 roku programu supernowoczesnego bombowca B-1 wysuwał kandydat na prezydenta z ramienia Partii Republikańskiej R. Reagan. Niezależnie od powodów, którymi kierował się Brown, ujawnione publicznie przez niego zainteresowanie się USA projektem samolotu stealth, stanowiło również wczesne ostrzeżenie dla ZSSR, aby podjąć prace nad systemem obronnym wobec takiego nowego bombowca.

Idea ukrycia obiektów przed radarem nie jest nowa i próbowano tego już podczas II wojny światowej. Niemcy uświadamiając sobie, że peryskopy ich u-botów mogą być dostrzegane przez lotnictwo alianckie, zmienili ich kształt tak, aby w jak najmniejszym stopniu odbijały światło oraz pokryli je materiałami pochłaniającymi sygnały radaru.

Jednakże ukrycie przed radarem samolotu było sprawą o wiele trudniejszą i na dobre zainteresowano się tym dopiero w latach 70, po utracie przez Izrael w wojnie w 1973 roku, 40 samolotów, zestrzelonych przez rakiety naprowadzone na cel przez radar. Wówczas to amerykańskie siły powietrzne uzyskały zielone światło do prze-

prowadzenia badań, odpowiadających na pytanie czy ukrycie samolotu przed radarem jest praktycznie wykonalne.

Badania zostały objęte największą tajemnicą. Opatrzono je nie mówiącym kodem: "have blue". Doświadczenia doprowadziły do pierwszego lotu samolotu stealth - myśliwca skonstruowanego przez firmę Lockheed. Był to rok 1977. Uważa się, że myśliwiec ten nosi nazwę F-19 i znajduje się w stadium operacyjnym, dokonując lotów rozpoznawczych z baz Alaski, Japonii i Wielkiej Brytanii. Amerykańskie siły zbrojne zaprzeczają jednak, że istnieje.

Bombowiec B-2 jest niejako produktem drugiej połówki programu stealth. Ponieważ amerykańskie siły powietrzne wiedziały, że otrzymają 100 nowych bombowców B-1B (co już nastąpiło), nie było aż tak pilnej potrzeby posiadania nowego strategicznego bombowca. Z tego powodu przemysł lotniczy otrzymał zamówienie na sporządzenie projektu bombowca - stealth dopiero w roku 1981.

Zespół konstruktorsko-projektowy firm Lockheed/Rockwell przedstawił projekt powiększonego F-19, natomiast zespół Northrop-Boeing przedstawił projekt latającego skrzydła.

Amerykańskie siły powietrzne wybrały latające skrzydło, zamawiając 132 bombowce za sumę - według pierwotnego kosztorysu - 36,6 mld dol. Jednakże wkrótce pojawiło się wiele nieprzewidzianych trudności i problemów, związanych głównie z rafami nowej, nie znanej wcześniej technologii co spowodowało opóźnienia realizacji programu oraz wzrost kosztów produkcji. Obecnie całe zamówienie kosztuje 59 mld dol., prawie 500 mln dol. za jeden bombowiec. Projekt jest o rok opóźniony w stosunku do planu, a jak twierdzą konstruktorzy samolotu, można spodziewać się nowych problemów podczas pierwszych, próbnych lotów w listopadzie br.

Jak już wspomniałem na początku bombowiec B-2 Stealth ma kształt bumeranga z zębową krawędzią spływu. Pozwala to zakłócać wysyłane przez radar sygnały

oraz czyni go zwrotnym. Na szczycie latającego skrzydła B-2 umieszczone są trzy komory. W lewej i prawej komorze znajdują się 4 silniki (po 2 w komorze), z dyszami wylotowymi, znajdującymi się na spodzie bombowca i obniżającymi temperaturę spalin. Środkowa komora przeznaczona jest dla 4-osobowej załogi. W niej także znajduje się najprawdopodobniej broń samolotu.

Bombowiec zbudowany jest z włókna węglowego i włókna szklanego oraz domieszki różnych innych materiałów, w tym żywicy epoksydowej. Czyni to z niego samolot tak twardy jakby był ze stali, ale zarazem jest to kombinacja, która bardzo źle odbija radarowe fale. Działa to na zasadzie kuchenki mikrofalowej, w której podgrzewamy bądź gotujemy żywność. Częsteczki żywności pochłaniają fale mikrofalowe, zamieniając je w ciepło. Natomiast B-2 pokryty jest antyradarową farbą, która pochłania fale radarowe, tyle że nie przekształca ich w ciepło w jednym miejscu, a rozprzodza je po całej powierzchni samolotu. Specjalne tarcze zapobiegają dobremu odbijaniu fal radarowych od silników, a osłona kabiny pilotów pokryta jest cienką warstwą złota, aby zapobiec odbijaniu się fal radaru od kabiny.

Uważa się, że B-2 jest wyposażony w te same silniki - GE F-101 - co bombowiec B-1B. Nie występuje w nich jednak dopalanie co do minimum redukuje wykrycie samolotu w podczerwieni. Z drugiej strony tracą na siłę ciągu, którą określa się na 17000 Funtów każdy.

B-2 nie jest wyposażony w ani jeden stabilizator pionowy, co stanowi również olbrzymie zabezpieczenie przed radarem.

Rysunek przedstawiony przez amerykańskie siły zbrojne nie pozwala zorientować się w jaki sposób odbywa się pilotowanie samolotu. Ale możliwości jest niewiele: albo zachowanie się samolotu w powietrzu jest kontrolowane przez standardowe poruszające się części jak np. lotki lub poprzez ciąg (odrzut) hamujący lub napędzający. Wysokość lotu może być zmieniana poprzez regulację ilości powietrza wypuszczaną z dysz oraz przez zmieniający się kształt samego skrzydła.

Latające skrzydło nie jest stabilne w powietrzu (nie potrafi po prostu szybować) dlatego też B-2 jest zaopatrzone w pokłado-

we komputery, których jedynym zadaniem jest stałe dostrajanie elementów kontroli lotu bombowca, tak żeby nie runął on na ziemię.

B-2 ma rozpiętość 53 metrów, waży 180 ton, a jego zasięg wynosi 12 500 km. Maksymalna jego ładowność wynosi 40 tysięcy funtów przy szybkości 0.8 macha. Nie jest on samolotem przekraczającym szybkość dźwięku, ze względu na grubość skrzydła, ciężar i silniki, pozbawione urządzeń dopalających, co zmniejsza ich moc, ale, jak już wspomniałem, redukuje szansę wykrycia w podczerwieni.

Konstrukcja samolotu stealth skupia w sobie wiele czynników. Wyprowadzenie w pole radaru to tylko jeden z aspektów. Oszukanie radaru, aczkolwiek stanowi bardzo istotny element maskowania, nie zabezpiecza samolotu przed rozpoznaniem w podczerwieni, przed rozpoznaniem słuchowym, wzrokowym itp. Dlatego też konstruktorzy musieli wziąć pod uwagę te inne czynniki, starając się w ogóle zmniejszyć do minimum współczynnik wykrywalności B-2.

Żeby unaocznic jak niski jest współczynnik radarowej wykrywalności B-2, posłuże się porównaniem wielkości RCS (radar cross section), mierzonej od frontu samolotu, dla różnych obiektów. Tak więc RCS, czyli przekrój poprzeczny na radarze dla bombowca z lat 50, B-52 byłby dokładnie taki sam jak wielkość na radarze lecącego w powietrzu w pozycji pionowej płaskiego bloku o powierzchni 100 m kwadratowych. RCS jest w przypadku B-52 tak duży, gdyż ma on 8 dużych niezastłoniętych silników z otworami, w których kręcące się wirniki znakomicie odbijają fale radarowe. Zdziawiający może być fakt, że RCS małej ciężarówki typu pick-up wynosi 200 m kwadratowych, a to dlatego że ma ona wiele płaskich powierzchni i ostrych załamań świetnie odbijających fale radarowe.

RCS oryginalnego bombowca B-1 wynosił 10 metrów kwadratowych, a obecnego bombowca B-1B wynosi 1 metr kwadratowy. Osiągnięto to, pomimo tej samej wielkości B-1 oraz B-1B, maskując w tym drugim wirniki oraz usuwając dużą zewnętrzną antenę.

Źródła dobrze poinformowane utrzymują, że dla bombowca B-2 Stealth RCS wynosi zaledwie 1 milimetr kwadratowy. Tak małe RCS powoduje, że nawet najpotężniejsze radary wojskowe zarejestrują go jedynie na 20-40 sekund przed atakiem, co jest za krótkim odcinkiem czasu, aby nie dopuścić do bombardowania. Co więcej, tak mały RCS na radarze samo w sobie ma charakter mylący (łatwo może być wzięte za coś innego niż samolot). Ale nawet jeśli obsługa radaru założy, że dany mały punkcik świetlny na ekranie radaru jest samolotem, trudne będzie jego utrzymanie na radarze i śledzenie, a co za tym idzie zestrzelenie samego samolotu (rakiety nie wystrzeliwuje się na wiat). Dodajmy jeszcze fakt, że B-2 jest wyposażony w urządzenia wysyłające fale i sygnały zakłócające pracę radaru nieprzyjaciela co jeszcze bardziej zwiększa jego niewykrywalność. Najprawdopodobniej zastosuje się tutaj nową technikę zakłócania (active loading), polegającą na wysyłaniu w kierunku sygnałów radaru nieprzyjaciela, sygnałów dokładnie o tej samej mocy i zderzających się z nimi czołowo, co po prostu powoduje ich całkowite wzajemne wygaszanie się.

W celu zmniejszenia wykrywalności w podczerwieni spaliny zanim zostają wydalone na zewnątrz są ochładzane. Dodatkowe dysze znajdując się pod samolotem, tak aby ukryć wydalone spaliny przed czułymi na ciepło satelitami szpiegowskimi.

Poważny problem stanowi także redukcja hałasu. 4 niewyciszzone silniki bombowca o łącznej sile ciągu 68 tys. Funtów wyłyby jak opętane. Ale doniesienia o myśliwcu F-19 mówią, że konstruktorom udało się go bardzo skutecznie wyciszyć. Z odległości około 30 m przy włączonych silnikach słychać jedynie drobny szum. Nie widać po-

wodów, aby konstruktorzy B-2, nie wykorzystali osiągnięć konstruktorów F-19 w tym zakresie.

Zastosowano także cały szereg technik mających maskować bombowce przed wykryciem naocznym. Jedną z nich może być system świateł zainstalowanych na samolocie, który zmiesza go z tłem, na którym występuje np. na tle niebieskiego nieba stanie się niebieski, a na tle granatowego granatowy itp.

W systemie radarowym B-2 porzucono tradycyjny dysk radarowy - którego wadą jest łatwo wykrywalne promieniowanie, na rzecz fazowego radaru promieniowego o fazach rozłożonych wzdłuż całego skrzydła (phased array radar).

B-2 rzeczywiście jest samolotem o konstrukcji i rozwiązaniach maksymalnie utrudniających jego wykrycie. Jednakże uzyskując te właściwości konstruktorzy musieli pogodzić się z faktem mniejszych jego walorów w innych dziedzinach, takich jak zwrotność, szybkość, zasięg i ładowność.

B-2 nie przenosi rakiet cruise ani nie jest na tyle tani, aby używać go do konwencjonalnych operacji wojennych. Jego głównym i w zasadzie jedynym zadaniem jest niszczenie celów ruchomych, takich jak wyrzutnie pocisków raketowych na pociągach, samobieżne wyrzutnie raketowe bądź kolumny wojsk opancerzonych. A więc celów, których nie można wprogramować w pamięć pocisku raketowego.

Krytycy B-2 utrzymują, że wkrótce samolot ten będzie nieprzydatny, gdyż rozmowy rozbrojeniowe między mocarstwami, doprowadzą do likwidacji ruchomych wyrzutni pocisków raketowych. Utrzymują oni także, że w przypadku wojny nuklearnej bombowce te zostaną zniszczone zanim wystartują. Znany z lewicowych poglądów pastor Jesse Jackson twierdzi, że skoro amerykańskie siły powietrzne dostały ponad 100 bombowców B-1B, nie ma zupełnie potrzeby rozwijania tak kosztownego samolotu jak B-2 Stealth.

Wskazuje się również, że B-2 jeśli zostanie wykryty w powietrzu przez myśliwcę nieprzyjaciela praktycznie jest samolotem bezbronnym, gdyż jako wolny nie będzie mógł uciec, a jako względnie ociążały i nieprzystosowany do pojedynku powietrznego stanie się łatwym łupem strzeleckim.

Zwolennicy bombowca stealth podkreślają natomiast, że wydane na niego miliardy zwrócą się wielokrotnie, gdyż nie tylko stanowi on wielkie zagrożenie dla systemu wojennego przeciwnika, ale także w przypadku Związku Sowieckiego zmusi to mocarstwo do wydania wielu miliardów dolarów więcej na szukanie nowych środków obronnych.

Sowieci mają 10 tysięcy wyrzutni raketowych typu ziemia-powietrze, 7000 instalacji ostrzegania, 2500 myśliwców oraz 9000 punktów artylerii przeciw lotniczej. Wszystko to jest bezwartościowe wobec samolotu stealth. By się przed nim bronić trzeba znaleźć nowe środki obrony, przede wszystkim trzeba wynaleźć nowy system wczesnego wykrywania bombowca. Jedną z możliwości jest tutaj wykrywanie B-2 z góry przez satelity - RCS byłoby wtedy znacznie większe niż RCS na radarach naziemnych, łapiących bombowce od przodu, oraz przekazywanie odpowiednich danych do odborników zamontowanych na latających samolotach.

Warto podkreślić, że ZSSR pracuje od lat nad swoim samolotem stealth, ale z powodu wielu czynników, zwłaszcza zaś opóźnień w rozwoju komputerów pozostaje o wiele lat w tyle za osiągnięciami USA.

Natomiast pierwsze próbné loty bombowca B-2 mają się odbyć już w listopadzie

br., co pozwala przewidywać, że pierwsza eskadra tych samolotów będzie wylatywać z bazy Whiteman w Missouri na początku lat 90.

ROZPRAWA PRZECIW ECHU TYGODNIA

Ciąg dalszy ze str. 1

Przeciw Echu Tygodnia występuje Jego były długoletni współpracownik inż. Zdzisław Wójcik, który po rozwiązaniu pisma podjął pracę w charakterze dyrektora do spraw reklamy w naszym tygodniku. Za decyzję współpracy z nami spotkało go publiczne oczernienie i pomówienie o działalność w służbie bezpieczeństwa PRL. Trzeba tu dodać, że pan Wójcik był nie tylko pracownikiem Echa Tygodnia, ale przyjacie-

lem i zyrantem Jacka Adolfa, jak również sponsorem jego córki. Publiczny odwet spowodowało odejście i przyłączenie się do naszego zespołu jak również przedstawianie udokumentowanej informacji, że Echo Tygodnia zostało rozwiązane i podszywanie się numeracją, czy winietą pod dawne pismo jest próbą oszukania Czytelnika.

Zdzisław Wójcik zażądał wysokiego odszkodowania. Prawnik Jacka Adolfa zaproponował przeprosiny i odszkodowanie w wysokości 1000 dol., co absolutnie nie pokrywa szkód moralnych na jakie w ramach nieuczciwej konkurencji "Echo Tygodnia" naraziło człowieka, pomawiając go o współpracę z reżymem PRL.

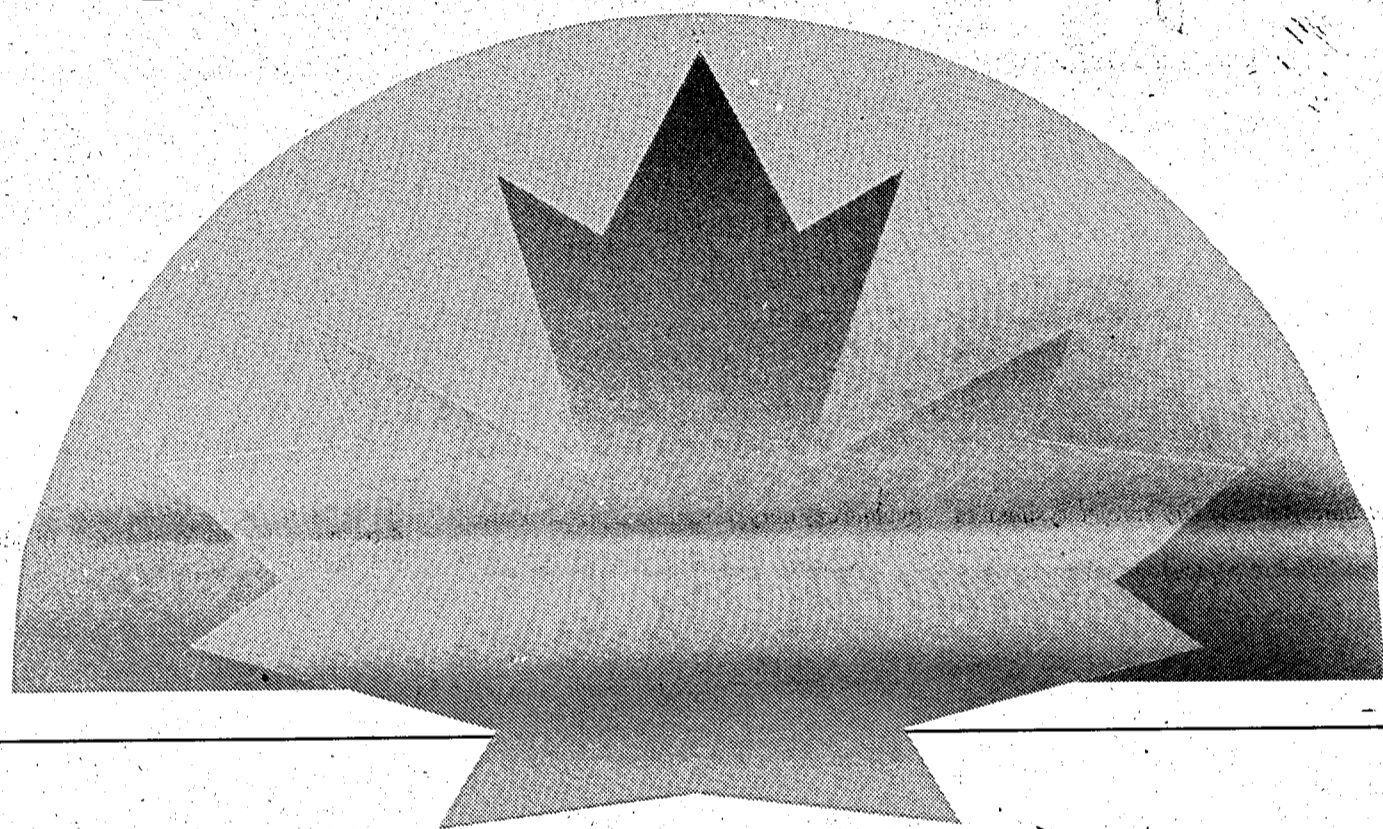
Każdy kto zna polskie środowisko wie jak poważnym i trudnym do obrony jest ten potworny zarzut.

Według informacji udzielonych przez prawnika Z.Wójcika polskiego adwokata

Mieczysława Czumę, oskarżony sprzedał swój dom i skorporował gazetę pod nazwą nie będącą jego wyłączną własnością. Oba te kroki zmierzały do uniknięcia, jak się wydaje, odpowiedzialności finansowej i prawnej. Oskarżony nie zgłosił się również nigdy, mimo ponawianych próśb, do prawnika współnika w celu uczciwego podziału majątku rozwiązanego Echa Tygodnia.

Wartość tytułu, czyli tzw. goodwill oblicza się według spodziewanych dochodów z tytułu używania nazwy i może osiągać wielkość 3-letniego zarobku. Nieuczciwe praktyki wydawcy Echa Tygodnia są również przedmiotem aktu oskarżenia. Osoby zainteresowane mogą włączyć udział w rozprawie w charakterze widzów lub świadków. Zeznanie mocno obciążające oskarżonego złożył jeden ze współpracowników Echa Tygodnia, zatrudniony po rozwiązaniu pisma, od października 1987 roku.

Już dziś możemy wypracować lepszą przyszłość dla naszych dzieci

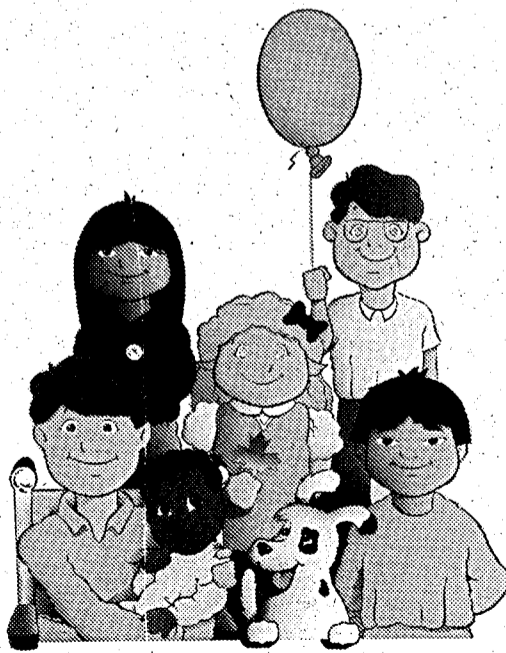
Informacja o Funduszu nowych form opieki nad dziećmi

Niedawno utworzony Fundusz Opieki nad Dziećmi CCIF ma na celu finansowanie nowych rozwiązań opieki nad dziećmi i rozszerzania usług w tym zakresie.

Komu ma służyć?

Dzieciom z rodzin najbardziej upośledzonych ze względu na trudną sytuację finansową lub lokalną:

- dzieciom pochodzenia eskimoskiego i indiańskiego
- fizycznie lub umysłowo upośledzonym
- z rodzin pracujących na zmiany lub w niepełnym wymiarze godzin
- z mniejszości etnicznych i kulturowych oraz nowo przybyłych
- z ośrodków oddalonych od miast i mieszkających na farmach

- w wieku szkolnym oraz tym, które potrzebują zastępczej lub doraźnej opieki.

Kto może wystąpić?

CCIF rozpatrywać będzie propozycje i projekty programów eksperymentalnych i badawczych z następujących źródeł:

- organizacji niedochodowych
- grup lokalnych
- agencji o zasięgu prowincjonalnym, terytorialnym czy miejskim
- komórek związkowych
- instytucji kształcących
- indywidualnych osób zgłaszających projekt badawczy.

Jeżeli macie Państwo pomysły proszę skontaktować się z nami w celu otrzymanie form i zasad przyznawania.

Health and Welfare
Canada

Santé et Bien-être social
Canada

Canada

ADAM TOMASZEWSKI

ETIENNE BRULE - KOLUMB WIELKICH JEZIOR

Niewola - pełnia życia - upadek

(5)

Późnym wieczorem zapadli w puszczy. Bryza spędziła chmury komarów tnących dotkliwie w dusznym i wilgotnym buszu. Pochłonęli resztki upolowanej wczoraj sarny i pospali się zaraz. Mimo zniechęcenia, ponad dwadzieścia morderczych mil "portagu" całodziennego wioślowania pod przeciwny wiatr i szturmujące grzywacze, choć każdy miesiąc, każde storturowane włókno domagają się odpoczynku - Etienne nie może zasnąć...

Wie, że muszą się śpieszyć. Wyprawa Huronów wyruszyła w tydzień po nich. Upłynęło ile to? Policzmy na palcach... osiem dni... Pomalowane ochra, barwikami z kory i ziół gromady wioślują teraz jeziorami, przebijają się przez dzikie przesmyki. Andantes zapewniali, że są gotowi... Jak daleko jeszcze do ich siedzib? Skauci Algonkinów opowiadali o rzece którą nazywali Niagara. Nurt jej pono wali się w przepaść dwoma kataraktami. Zginęło w owych wodogrzmołach niejedno niebaczone czołno porwane bystrzycami lecącymi na skalne progi szybciej niż pędzi jeleni ścigany przez wilcze stado.

U ujścia owej rzeki kończy się trud wioślowania i przenoszenia łodzi. Ukryją je w gąszczu i pójdą prosto na południe - jak szzeleli. Kilka dni forsownego marszu: *Zanim Huroni dotrą do Fortu Onondaga stońce zapadnie ze 12 razy w wodach wielkiego jeziora. W tym czasie przebijają się przez kraj Seneca i pójdą ze sprzymierzeńcami w pomoc Champlainowi. Zdążą.*

Grupa Indian wiedzona przez Brule bez przeszkód dotarła do osiedla Andantes - Carantouan. Droga wiodła przez terytorium irokezkiego plemienia Seneca. Przekradali się między wioskami wroga, obchodzili uprawne pola gdzie kobiety zbierały kukurydzę i "squash", zapadali w pośzytciu kiedy tuż, tuż przechodził sznur młodych "braves". Nie rozpalali wcale ognia. Za pokarm służyły grzyby i jagody, surowe mięso

wiewiórek, królików, zajęcy, dzikiej kaczkę upolowanej u leśnej strugi. Mimo wszystkich ostrożności nie udało się uniknąć potyczki. Spadli jak leśne diabły na tamtych sześciu. Czterech zadźgali nożami i oskalpowali, dwu jeńców, jednego ze złamanym ramieniem rzucili u stóp wodzów.

Siedzą teraz u ognia, krają nożami mięso, ciskają kości psom. Przyglądają się jak nad jeńcami pastwią się kobiety Andantes. Młode dziewczyny i stare wiedzmy siekają ofiary różgami, przypalają pochodniami, drą pazurami. Takiego widoku nie mogą znieść biali ludzie, ale Etienne Brule patrzy obojętnie na coraz bardziej odrażające widowisko. Oglądał już setki podobnych. Gdyby próbował przemawiać w obronie jeńców, nawet dzieci odwracałyby się odeń z pogardą...

Minął tydzień, dziesięć dni, dwa tygodnie. Wojownicy plemienia Andantes nie spieszą się pod Fort Onondaga. Próżno Brule nalega i grozi. Co pomyśli Champlain i druhowie z Klanu Niedźwiedzia?

Zamiast wyprawy - niustający festyn. Kiedy ruszyli się wreszcie pod Onondaga ostygły już ślad po Huronach. Odeszli przed kilku dniami. Bez walki Andantes powrócili do swoich siedzib.

Po nieudanej wyprawie Huroni towarzyszący Brule, odeszli na północ. Etienne zdecydował się spędzić zimę w Carantouan. Nie wiadomo co wpłynęło na taką decyzję. Być może obawiał się, że czeka go oskarżenie o nieudolność i zdradę, bardziej prawdopodobne, że któraś z indiańskich piękności wpadła mu w oko...

Na wiosnę odbył 500-milową wyprawę spływając wzdłuż rzeki Susquehanna aż do Zatoki Chesapeake. Pierwszym białym człowiekiem w tych stronach był wprawdzie sławny w amerykańskiej historii kapitan Joe Smith, który dotarł tam w roku 1608, niemniej Brule przetrwał szlaki dla swoich następców i odnalazł drogę, wiodącą daleko na południe, ku Florydzie. Opowiadał póź-

niej Champlainowi o dzikim i bogatym kraju, pełnym zwierzyzny, zamieszkanym przez plemiona przyjazne Francuzom, wrogo odnoszące się do Holendrów. Wrócił z tej wyprawy u progu lata i zaczął gotować się do drogi powrotnej, do "Huronii". Dano mu kilku ludzi eskorty, ale nie uniknął tym razem złej przygody.

Na biwak w puszczy spadła chmara Irokezów. Wybito towarzyszy, sam Brule wydarł się napastnikom i uszedł. Położenie było beznadziejne. Był bez broni, lekko ranny, o tej porze nie ma jeszcze w puszczy jagód i grzybów... Po kilku dniach błądzenia, zdecydował podjąć ryzyko i oddać się w ręce wrogów. Znał ich język, liczył, że zdoła ich przekonać. Wydawało się zrazu, że nie zdoła... ocalić skóry.

Zaczął się jak zwykle - od tortur. Przywiązano go do pala i zaczęto przypiekać. Z ostatniej toni uratował go przypadek. Etienne "libertyn i bezbożnik" nosił jednak na szyi święty medalik. Kiedy jeden z Irokezów chciał go zerwać, Brule odepchnął go z całej siły, pokazał na niebo i krzyknął: "Jeśli tego dotkniesz zginiesz i ty i reszta twego szczepu!". Po upalnym dniu letnim nadchodziła burza. Ściemniło się, zaczęły bić pioruny, zerwała się gwałtowna ulewa. Wszyscy obecni na placu uciekli. Jeden z wodzów zabrał jeńca do swej chaty i opatrzył mu rany.

Od tego dnia - według wiarogodnych zapisków - Brule zdobył wielki szacunek wśród Irokezów. Spędził wśród nich wiele miesięcy. Wypalił kalumet z wodzami, zapewnił uroczystości, że pojedna "konfederację" z Francuzami, odprowadzono go podobno aż do huroniskich wiosek.

W następnym roku Brule pojechał do Quebecu z futrami, spotkał Champlaina, wyjaśnił dlaczego przed trzema laty nie zdołał wypełnić swej misji. Gubernator przyjął zrazu nieufnie swego ulubieńca, ale uwierzył mu prędko kiedy Brule pokazał storturowane przez Irokezów dłonie...

Przez dziesięć lat Etienne Brule pracuje na swą przyszłą sławę Kolumba Wielkich Jezior. Przecinał ich lustra w swym

canoe, dotarł do Wodospadów Niagary, oddał ogromne usługi misjonarzom, z innym Francuzem Crenolle odkrył na północy kopalnie miedzi. Mówi o tym "Historia Kanady" Sagards'a, potwierdza mapa sporządzona przez Champlaina gdzie uwzględniono wszystkie odkrycia Brule według jego raportów.

Ogromne zmiany zaszły tymczasem w Quebecu. Kolonią rządzi "Kompania stu wspólników" z kardynałem Richelieu na czele. Król Ludwik XIII przyznał jej "na zawsze" Quebec z fortem i osiedlem, resztę kraju, monopol na handel futrami. Champlain należy do tego ekskluzywnego towarzystwa i z jego ramienia sprawuje władzę. Kompania stara się o kolonistów. Każdy Francuz i katolik otrzyma przez okres pięciu lat wszelkie zaopatrzenie, potem usamodzielnia się na przydzielonej ziemi. Płyną statki, broń, żywność, całe rodziny; do roku 1643 osiedli się w tych stronach 4 000 ludzi.

Ale są i trudności... Oprócz grozy Irokezów, na statki francuskie czatują angielscy piraci. Francuzi w odwecie zatapiają okręty brytyjskie. Napięte stosunki doprowadzają w roku 1628 do wojny angielsko-francuskiej. Zanim Wielka Brytania zdecyduje się na większą zamorską awanturę, dochodzi do głosu prywatna inicjatywa. Angielscy kupcy zamierzają na własną rękę zagarnąć słabą kolonię i handel futrami. Wysyłają trzy uzbrojone statki pod dowództwem "admirala" Dawida Kirke i jego braci.

Kirke zatopił u ujścia Rzeki Świętego Wawrzyńca trzy francuskie statki z kolonistami, po czym podpłynął pod Quebec i zażądał poddania fortu. Champlain miał tylko stu ludzi załogi i nikłe szanse obrony, ale odmówił zdecydowanie. Kirke odpuścił. Powrócił z wiosną 1629 i pod Tadoussakiem rozgromił konwój 18 francuskich statków, z których 17 poszło na dno. Żywność i posiłki przeznaczone dla Quebecu nigdy tam nie dotarły, była to klęska która zadała kolonii jeden z najdotkliwszych ciosów. Brule wpadł wówczas w ręce Anglików i dla ratowania życia (jak utrzymują jego apologety) doprowadził napastników pod Quebec. Champlain musiał się poddać i poszedł do niewoli. Miną cztery lata zanim powróci na dawne szlaki...

Dla Etienne Brule te same lata, ostatnie cztery lata życia były bardzo ciężkie. Trapiły go wyrzuty sumienia. Tracił szybko przyjaciół i oparcie. Są podstawy do przypuszczenia, że w samotnych, dalekich wyprawach dotarł do faktorii Holendrów, zdobył wódkę, zaczął pić... Rozpił się wreszcie zupełnie, stał się niewolnikiem nałogu, do reszty stracił szacunek Indian. W początkach czerwca 1633 nastąpił smutny i tragiczny finał - śmierć pod nożami i siekierami tych, z którymi przez tyle lat łączyła go drużba na życie i śmierć - Klanu Niedźwiedzia znad Jeziora Huron.

Liliowe mgły przerzucają się z pagóra na pagór. Wędrują połogimi grzbietami, zsuwają się po zboczach, nalewają po brzegi niecki dolin. Od głązu do głązu, od drzewa do drzewa, opłotkami, miedziami, spodem lasu - podsuwa się noc. Schodzi coraz pewniej w niżej, otula mrokami rozstaje, pola, lasy, puka do wrót miast i osiedli.

Rzekę Świętego Wawrzyńca okrywają mgły. Gęsty, mleczny opar zbiera się zrazu przy nadbrzeżnych wikłach, w zatoczkach, w zatoniach z dawną już zacichłych i zastygłych. Wreszcie dwie ściany zamknęły się nad nurtem.

Znikła majestatyczna, szeroko rozlana rzeka. Cisza, mgły, noc. Śpi i rozległy kraj rozsiadły u jej brzegów.

Czy to drzewa u brzegów tak szumią? Skąd te głosy na fali? We mgle ktoś szepce, ktoś się skarży, ktoś wdycha. Może to duch nieszczęsnego Etienne Brule się żali? Kto wie, kto odgadnie, kto sercem przeczuje, jakie widma wędrują po nocy Rzeki Świętego Wawrzyńca?

W 300-lecie Quebecu w 1908 r. odbyły się nad rzeką Św. Wawrzyńca festiwale i konkursy. Oto zdjęcie z konkursu na odtworzenie wydarzeń z historii prowincji. Oto scena przedstawiająca Champlaina udającego się na dwór Henryka IV. W przedstawieniu z 1908 roku biorą udział potomkowie pierwszych osiedleńców Kanady.
Źródło: Canada the Images of 1895-1924

"PIENIAŻKI KTO MA"**Dane liczbowe i fakty o bankach kanadyjskich**

(Ciąg dalszy)

2

ABC kanadyjskiego systemu bankowego opracował dla Echa W.P., specjalista zatrudniony na stanowisku radcy w jednym z kanadyjskich banków.

JAK SĄ WYKORZYSTYWANE PIENIĄDZE

Pieniądże deponowane w bankach kanadyjskich (chartered banks) użyte są dla finansowania codziennej działalności gospodarki kanadyjskiej. Depozyty te służą przede wszystkim jako źródło dla pożyczek, hipotek, jak również dla funduszy na zakup wszelkiego rodzaju papierów wartościowych.

Część złożonych depozytów przeznaczona jest przez banki na rezerwy (ustalona przez przepisy prawne), które odprowadzane są w różnorodnej formie do Bank of Canada i stanowią aktywa tych banków.

Tak zainwestowane depozyty, wraz z funduszami w obcych walutach stanowią największą część aktywów banków kanadyjskich.

Na koniec 1987 roku banki kanadyjskie posiadały aktywa o łącznej sumie prawie 486 miliardów dolarów. Poniższa tabela obrazuje wzrost aktywów banków w ciągu ostatnich 4 lat, który to wzrost jest odzwierciedleniem ożywienia gospodarczego Kanady w tym okresie, jak również rozwoju handlu międzynarodowego.

Pożyczki są wciąż największym źródłem aktywów krajowych, a banki największym źródłem wszelkiego rodzaju kredytów. Udzielają one pożyczek na praktycznie wszystkie cele - począwszy od indywidualnych, osobistych pożyczek na zakup np. samochodu, do finansowania olbrzymich projektów przemysłowych na skalę międzynarodową.

Poniższa tabela obrazuje aktywa oraz ich wzrost w ciągu ostatnich lat.

TABELA 4

Źródło: Bank of Canada

ASSETS (\$ Millions)	Dec. 31			
	1984	1985	1986	1987
Bank of Canada Deposits and Notes	5,758	5,572	6,139	6,653
Canadian Dollar Deposits with Other Banks	4,097	5,553	6,252	6,872
Government of Canada Securities	14,723	14,844	17,401	15,177
Other Canadian Securities	11,649	12,686	12,497	12,854
Day-to-day, Call and Short Loans	1,680	1,564	2,992	1,848
Business Loans	65,379	64,923	61,868	68,127
Agricultural Loans	9,530	10,286	8,361	8,273
Non-Residential Mortgages	3,099	3,546	3,978	4,645
Leasing Receivables	2,406	2,677	2,767	2,676
Personal Loans	36,030	40,359	43,136	50,304
Residential Mortgages	34,980	40,923	49,652	62,151
Other Loans	13,744	14,785	14,539	14,225
All Other Assets	73,753	76,412	86,456	83,582
Foreign Currency Loans and Securities	128,730	149,630	150,666	148,610
TOTAL ASSETS	405,558	443,761	466,703	485,997

TABELA 6

Źródło: Bank of Canada

RESIDENTIAL-MORTGAGE LOANS

TABELA 5

Dec. 31	New Loans Approved		Total Outstanding (\$ Millions)
	Amount (\$ Thousands)	Dwelling Units (Number)	
1978	4,977,420	131,717	15,162
1979	5,205,081	121,581	18,058
1980	4,464,898	93,941	18,498
1981 ⁽¹⁾	3,182,416	60,237	28,542
1982	3,937,367	87,076	28,966
1983	9,377,617	198,793	31,967
1984	8,889,015	177,416	34,980
1985	13,353,868	257,454	40,923
1986	18,255,072	316,928	49,658
1987	23,351,475	346,992	62,151

Źródło: Canada Mortgage and Housing Corporation

systemowi oddziałów. Pożyczki hipoteczne udzielone przez banki kanadyjskie są również dostępne zarówno w dużych aglomeracjach miejskich jak i najbardziej odległych zakątkach poszczególnych prowincji lub terytoriów Kanady, gdzie znajdują się oddziały banków.

Tabela 5 obrazuje wartość nowych pożyczek zatwierdzonych w poszczególnych latach - kolumna 2, liczba nowych domów sfinansowanych - kolumna trzecia, oraz całkowitą wartość pożyczek hipotecznych udzielonych przez banki w danym roku - ostatnia kolumna tabeli.

POŻYCZKI INDYWIDUALNE (osobiste)

Pożyczki indywidualne - consumer loans lub personal loans - stanowią znaczną część aktywów banków kanadyjskich. Na koniec 1987 roku wynosiły one ponad 50 miliardów dolarów. Banki kanadyjskie oparowały w 65% rynek pożyczek indywidualnych w Kanadzie. Kredyt indywidualny jest głównym czynnikiem wzrostu standardu życia większości Kanadyjczyków, pomaga również w planowaniu budżetów rodzinnych.

Banki kanadyjskie wyspecjalizowały się w różnych rodzajach pożyczek indywidualnych na różne cele i potrzeby, dostosowując je do osobistych celów poszczególnych klientów. System oddziałów, ujednolicony proces analizy kredytowej w obrębie poszczególnych banków są głównymi czynnikami powodzenia banków na rynku kredytu konsumenckiego. Szczególnym elementem kredytu indywidualnego są karty kredytowe. Ogólna suma zadłużenia wynikająca z użytkowania kart kredytowych wynosi 13.6% wszystkich pożyczek indywidualnych.

Tabela 6 wskazuje na jakie cele zaciągane są pożyczki indywidualne. Dwa główne elementy to zakup papierów wartościowych oraz dóbr konsumpcyjnych.

Odcinek trzeci - ostatni z serii dane liczbowe i fakty - za tydzień.

PERSONAL LOANS (\$ Millions)

To Purchase (or Carry) Securities	Dec. 31			
	1984	1985	1986	1987
Tax-sheltered Plans	377	489	551	583
Marketable Stocks and Bonds ⁽¹⁾	923	927	1,013	1,100
To Purchase Consumer Goods and Services				
Motor vehicles	6,696	8,023	8,884	10,020
Mobile Homes	613	575	572	583
Renovations of Residential Property	710	710	1,071	1,078
Credit Cards	4,664	5,180	5,862	6,839
Other	20,988	23,370	25,415	29,979
TOTAL PERSONAL LOANS	34,972	39,274	43,367	50,182

POŻYCZKI "BIZNESOWE"

Jedną z najważniejszych ról jaką spełniają banki jest udzielanie finansowej pomocy przedsiębiorstwom - na rozpoczęcie działalności, rozwój i pomyślne funkcjonowanie.

Pomoc ta, zdaniem banków jest konieczna i leży w interesie narodowym Kanady wspierać przedsiębiorstwa, zarówno małe jak i duże. Stwarzają one bowiem miejsca pracy, produkują nowe wyroby lub usługi, przyczyniają się do rozwoju gospodarczego przynoszącego korzyści wszystkim Kanadyjczykom. Banki są głównym źródłem krótkoterminowych pożyczek na prowadzenie codziennej działalności, jak również kredytów długoterminowych na rozbudowę zakładów, finansowanie eksportu, importu, itd.

POMOC DLA DROBNYCH PRZEDSIĘBIORSTW (small business)

Banki przywiązują wiele uwagi do potrzeb drobnych przedsiębiorstw. W gruncie rzeczy finansowanie i pożyczki dla drobnych przedsiębiorstw stanowią podstawę, co dziennej działalności większości oddziałów banków kanadyjskich. Pożyczki dla drobnych przedsiębiorstw wynosiły na koniec 1987 roku ponad 22 miliardy dolarów. Większość banków kanadyjskich posiada specjalne rodzaje pożyczek, kredytów i usług stworzone dla drobnych przedsiębiorstw. Specjalne oddziały zajmują się wyłączenie obsługą drobnych przedsiębiorstw, zwłaszcza w dużych aglomeracjach miejskich.

POŻYCZKI DLA ROLNICTWA

Pożyczki dla sektora rolnego wynosiły 8.3 miliarda dolarów na koniec 1987 roku. Obok normalnych pożyczek udzielanych farmerom na ogólnie przyjętych zasadach, banki udzielają rolnictwu kredytów w ramach programów sponsorowanych przez rząd federalny i rządy prowincjonalne. Najważniejszy z tych programów jest program federalny pod nazwą Farm Improvement Loans Act.

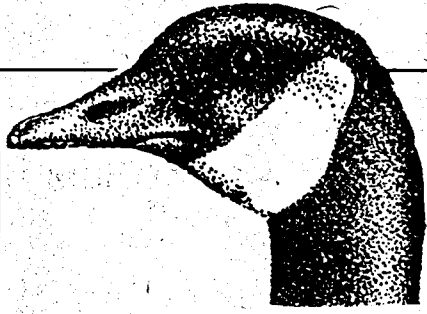
Większość pożyczek dla rolnictwa służy dla finansowania codziennej działalności, a pożyczki te spłacane są na ogół z funduszy pochodzących ze sprzedaży płodów rolnych. Mniejszą część stanowią kredyty długoterminowe na rozwój i rozbudowę rolnictwa.

POŻYCZKI POD ZASTAW HIPOTECZNY (mortgages)

Od czasu zalegalizowania w 1954 roku, banki sfinansowały zakup prawie dwu milionów domów jednorodzinnych. Rewizja Aktu Bankowego w 1967 roku umożliwiła bankom kanadyjskim zwiększenie zakresu usług w dziedzinie pożyczek pod zastaw hipoteczny. Przede wszystkim zniesiona została górna granica stopy procentowej, która była dotąd 6%. Rewizja National Housing Act w roku 1969 stworzyła możliwości odnawiania "hipotek" w pięcioletnich i krótszych okresach czasu. Przyczyniło się to wszystko do wzrostu konkurencji pomiędzy instytucjami udzielającymi tego rodzaju kredyty (również trust companies, credit unions, etc.), jak również wzrostu konkurencji pomiędzy samymi bankami kanadyjskimi. W rezultacie korzysta na tym pożyczkobiorca, który uzyskuje pożyczkę na korzystny procent, dopasowaną do jego indywidualnych potrzeb.

Banki kanadyjskie stanowią główną siłę na rynku pożyczek hipotecznych (obok innych instytucji finansowych, a ich sukces jest możliwy głównie dzięki rozbudowanemu

OOOOO! KANADA

Jakie jest najpiękniejsze i najbardziej fotografowane miejsce w Kanadzie?

Fotografowie z kół zbliżonych do Echa wymienili parę miejsc uznanych za fotogeniczne w kolejności następującej: (w kategorii turystyki samochodowej) Lake Louise (w pobliżu Banff) w Górach Skalistych, Agawa Canon (jesienią - fotografia barwna, i Niagara (w kategorii wizyt krewnych z Polski - słupek przy lunecie widokowej). Malarze i graficy kanadyjscy optują za malą rybacką wiochę na południowy zachód od Halifaxu N.S. zwaną Peggys Cove. Fotografuje się również świetnie, bowiem w kadrze mieści się i port z łódkami i kutrami oraz plaże i prześliczne domki rybackie.

Podobno u wybrzeży Kanady leży wyspa zwana grobem Atlantyku, pisze do nas osoba nie pozbawiona poczucia humoru, bowiem list podpisuje "córka grabarza".

"Czemu znów dręczysz mnie córko grabarza?" - odpowiada gęś podejrzewając, iż jest to dociekliwa i namolna panna Z. Bez panny Z. gęś z drugiej strony nie miałaby wiele do powiedzenia. Wyspa nazywa się Sable Island, znajduje się na Oceanie Atlantyckim na wschód od Halifaxu. Otóż nazwę swą zawdzięcza licznym wrakom statków, które rozbiły się w jej pobliżu na nieoczekiwanych mieliznach, podziemnych rafach lub wpędzone przez wyjątkowo częste w jej okolicy lokalne sztormy. W Zatoce

Świętego Wawrzyńca (Gulf of St. Lawrence) znajduje się inna wyspa, która zasłużyła sobie na ponurą nazwę grobowca w widomego wyżej wymienionego powodu.

Przy drobnej inwestycji córka mogłaby więc pójść w ślad ojca zakładając na owych wyspach gustowne jak tu mówią funerały, gdyby nie współczesne techniki nawigacyjne, które w ostatnich latach zmniejszyły napływ nieboszczyków-rozbitków.

Czy w Kanadzie istnieje ruch dadaistyczny odpowiednik polskiej Pomarańczowej Alternatywy - kiedyś czytałem, że jest w Kanadzie taka absurdalna partia. Zapomniałem nazwy.

(telefonowo przybyłego z Wrocławia, który przysięga na Uwerturę do trzech pomarańczy, że jest w posiadaniu czapeczki krasnoludka z demonstracji Pomarańczowych jak również, że ową czapeczkę nakłada w dni świąteczne i święta narodowe Kanady).

Gęś rada młodego człowieka w czapeczce ujrzyć, nie obiecuje natomiast, że "wciągnie na członka", bowiem partia o której mowa po śmierci w 1985 roku założyciela pisarza Jacquesa Ferrona przestała praktycznie istnieć. Chodzi o Partię Nosorożca, którą pominęliśmy w krótkim przeglądzie i dobrze że się kolega krasnoludek o nią upomniał. Partia powstała w Quebec w 1963 roku i jej celem jest obśmiewanie procesu demokratycznego, polityki, obyczajowości, haseł istniejących partii politycz-

nych. Partia głosiła programy, tworzyła platformę, wysuwała kandydatów. Honorowym przywódcą partii był czarny nosorożec zamieszkały w ogrodzie zoologicznym Granby w Quebec. Ferron wybrał nosorożca, bowiem jest to zwierzę flegmatyczne i powolne, które potrafi jednak rozwinąć potężną szybkość i atakować z furją w niebezpieczeństwie. Widać wyraźnie, że pomysłem jest rodem z Dada. Partia wysuwała około 100 kandydatów, którzy wpłacali najpóźniej \$ 200.00 kaucji (utrącającej bezpowrotnie) zyskując kilka głosów zbliżonych do partii miłośników i wspaniałych wariatuńców. Udało się im jednak ośmieszyć retorykę i pompatykę wyborczą zadaniami odbudowy Gór Skalistych od morza do morza, obietnicami zamiany wyścigu zbrojeń na wyścig pieszy, czy wprowadzeniem ulg podatkowych z tytułu odpoczynku nocnego (kto śpi nie tylko nie grzeszy, ale i nie zarabia pieniędzy oraz ich nie wydaje) itp. hasłami. Partia miała swoich wielbicieli w środowiskach masowego przekazu.

Ruch Dada jeszcze parę lat temu był popularny również w innych kręgach. Np. torontońska grupa poetycka w ramach happeningu zakopała żywcem pod CN Tower grający na cały głos telewizor.

Krasnoludek musi więc przejść w Kanadzie na emeryturę lub czasową niezdolność do pracy.

Czy to prawda, że Kanada może się poszczycić rządami

gerontokracji - pyta Krystian K. sponsorowany przez leciwą ciotkę, którą podejrzewa o sianie mitów i manipulacje. Oglądając bowiem obrady parlamentu federalnego Christian twierdzi, że posłowie kanadyjscy są wciąż młodszy od działaczy studenckich i młodzieżowych w Polsce.

Ciotka ma rację. Starszych należy traktować z resztą z szacunkiem, a starszych sponsorujących z adoracją i bez niedowiarstwa. Bardzo często fakty przeczą rzeczom przez nas oglądanym, bowiem oglądamy jeno wycinek rzeczywistości. W telewizji widzimy obrady parlamentu (House of Commons). Oglądamy pomieszczenie, które nazywa się Zdrobniałe Zieloną Izba (kolor obić i dywanów). Gdy tymczasem istnieje jeszcze coś określanego w procedurze parlamentarnej jako "the Other Place" (inne miejsce), inaczej Czerwona Izba (patrz - dywany), czyli Senat lub izba wyższa złożona z niewybranych, mianowanych senatorów.

Otóż dla senatorów nie ma ustalonego wieku emerytalnego, w rezultacie czego Kanada ma spore grono najstarszych parlamentarzystów na świecie. Gerontokracje - rządy starców. Wprowadzono ostatnio limit wieku mianowania senatorów. Może nim być Kanadyjczyk w wieku do 75 lat. No więc ciocia-sponsor ma racji sporo, acz nie całkiem, bowiem rola Senatu sprowadza się do zatwierdzania decyzji parlamentu i do wyjątku należy bunt senatorów przeciw decyzjom posłów.

WYBORY MIEJSKIE PONIEDZIAŁEK 14 LISTOPADA 1988 R.

Czy jesteś na liście głosujących?

Jesteś uprawniony do głosowania jeżeli:

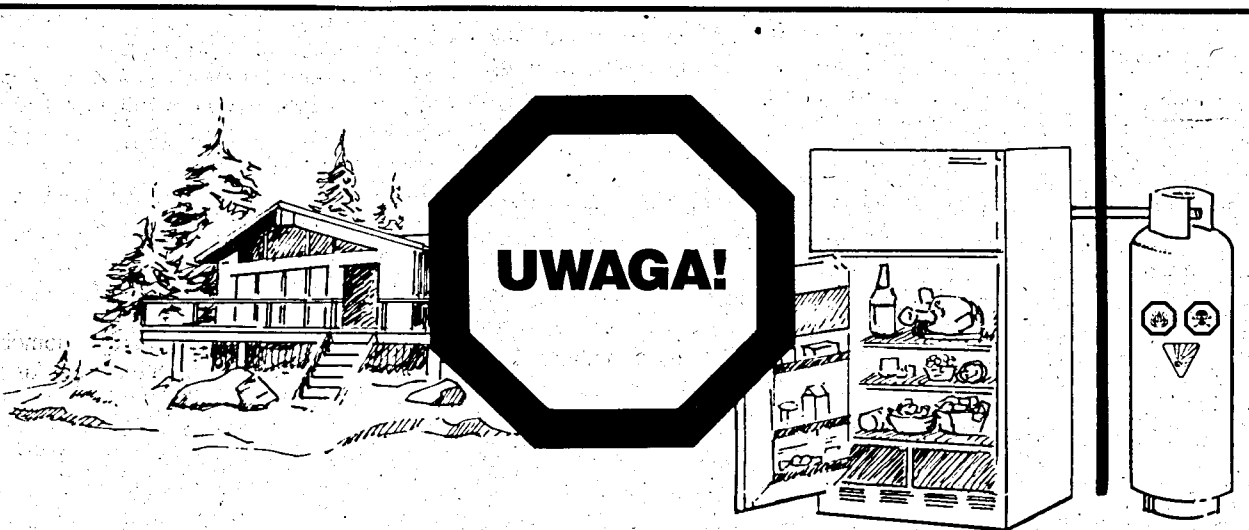
- posiadasz obywatelstwo kanadyjskie
- ukończyłeś 18 lat 14 listopada lub wcześniej
- mieszkałeś w Toronto w okresie 6 września - 17 października 1988 r. lub nie mieszkałeś lecz Ty lub Twój współmałżonek posiada nieruchomość lub wynajmuje lokal w Toronto.

Listy wyborcze są do wglądu w lokalnych bibliotekach; informacje uzyskać też można telefonując pod nr 392-0580.

Osoby, których nazwiska zostały pominięte, mogą wnosić wszelkie poprawki osobiście w Revising Office (City Hall) w godz. 8.30 rano - 4.30 po południu w okresie od wtorku 6 września do piątku 7 października oraz w godz. 8.30 rano - 8.30 wieczorem w okresie od wtorku 11 października do piątku 14 października.

Ostateczny termin zgłaszania poprawek:
piątek 14 października.

Roy V. Henderson,
City Clerk and
Returning Officer

CZY TWOJA LODÓWKA NA PROPAN JEST POTENCJALNYM MORDERCĄ?

Nikt przy zdrowych zmysłach nie trzymałby w domu czegoś, co może zabić. Tym niemniej tysiące ludzi ma lodówki zasilane propanem, które - nieodpowiednio konserwowane lub wentylowane - mogą wydzielać tlenek węgla o zabójczym stężeniu.

Zła konserwacja lodówki propanowej powoduje śmierć: w Ontario, przeciętnie trzy zgony rocznie. Jeszcze więcej jest ludzi, którzy muszą być umieszczeni w szpitalu z powodu zatrucia tlenkiem węgla.

Żeby pozbyć się zagrożenia, przenieś swą lodówkę propanową poza mieszkanie. Lub - lepiej - spraw sobie nową, z wymaganym wentylowaniem na zewnątrz, podobną do tych używanych w karawanach lub domach na kołach (mobile homes).

Jeszcze jedno. Twoja lodówka powinna mieć regularny serwis - a już koniecznie jeżeli właśnie przeniosłeś ją z miejsca na miejsce, lub uruchamiasz ją na nowo po przerwie. W ten sposób usuniesz rdzę, martwe owady, czy brudy które mogły zablokować palnik.

Żeby otrzymać więcej informacji na ten temat, lub broszurkę o prawidłowym serwisie którego możesz dokonać ty sam, dzwoń do Fuels Safety Branch - numer (416) 234-6046, lub napisz pod adres:

Fuels Safety Branch
3300 Floor Street West
4th Floor, West Tower
Etobicoke, Ontario
M8X 2X4

Ministry of Consumer
and Commercial Relations

 Ontario

William Wrye, Minister
David Peterson, Premier

KOMUNIKAT

Polsko-kanadyjski katolicki miesięcznik "PIELGRZYM", wydawany w Toronto, z okazji ukazania się 50 numeru ogłasza konkurs otwarty na wspomnienia dotyczące tematu:

**OPATRZNOŚĆ BOŻA
W MOIM ŻYCIU**

Jury konkursu przewiduje przyznanie następujących nagród:

- I. - 300 \$ kanad.
- II - 200 \$ kanad.
- III - 150 \$ kanad.

oraz dziesięciu wyróżnień w postaci bezpłatnej rocznej prenumeraty "Pielgrzyma".

Warunki konkursu:

1. Prace dotychczas nigdzie nie publikowane - powinny być opatrzone godłem i wraz z zaklejoną kopertą zawierającą imię i nazwisko autora oraz adres, przesłane pod adresem redakcji.

2. Objętość prac nie powinna przekraczać 6 stron maszynopisu (30 wierszy po 60 znaków na każdej stronie).

3. Prace powinny zawierać oryginalne wypowiedzi autorów.

Termin nadsyłania prac: 31 grudnia, 1988.

Jury konkursu zastrzega sobie prawo nieprzyznania dowolnej z podanych wyżej nagród i wyróżnień.

Nadesłane prace stają się własnością czasopisma.

Sekretarz Redakcji
(-) Danuta KOTAPKA

KOMUNIKAT

Stowarzyszenie Polskie w Montrealu podjęło inicjatywę przyścia z pomocą małej dziewczynce z Polski, która przyjechała do Shrinera's Hospital w Montrealu, na operację stawu biodrowego. Tak niezwykle trudna operacja jest niewykonalna w Polsce. Bez tej operacji dziecko pozostanie kaleką na całe życie. Nie możemy na to pozwolić. Szpital operuje i utrzymuje dziewczynkę bezpłatnie, ale trzeba pomóc w utrzymaniu matki i dziecka kiedy jest poza szpitalem. Wszyscy pamiętamy jak udana była "Pomoc Adasiowi". Pomóżmy tak samo chętnie i owocnie małej Dagmarze Bojenko, która tak bardzo tej pomocy od nas potrzebuje. W tym celu Stowarzyszenie Polskie otwo-

rzyło fundusz pod nazwą: "DAGMARA'S FUND" w Polonijnej Kasie Kredytowej. Acc.No. 815-3469. 65 Sherbrooke St. East, Montreal P.Q. H2X 1C4.

Ofiary prosimy kierować na powyższy adres lub na Polish Association in Montreal, P.O. Box 647, NDG Station, Montreal QC. H4A. 3R1.

Serdeczne Bóg Zapłać.
W.S.Siemieński
Przew.Stow.Polskiego

**DZIAŁALNOŚĆ PREZESA
KPK OKRĘG TORONTO
W SIERPNIU
1988**

1. Spotkanie z Liderem opozycji Mr. J.Tumer i przedstawicielami prasy etnicznej w domu SPK i zadanie mu kilku pytań w sprawach narodów ujarzmionych.

2. Udział w święcie żołnierza i obchodu rocznicy "Cudu nad Wisłą" w parku Pa-derewskiego.

3. Spotkanie z Ministrem Energetyki Prowincji Ontario Mr.Robert C.Wong i reprezentantami handlu i budownictwa na terenie Ontario - dyskusja i obiad.

4. Udział w spotkaniu z reprezentacją delegacji Polonii Wolnego Świata z W.Brytanii.

5. Udział w obchodach religijnych na święto Matki Bożej w Midland i wygłoszenie powitalnego przemówienia w imieniu Kongresu Polonii Kanadyjskiej.

6. Spotkanie z prof. Mr. John Stanley w celu omówienia referatu historycznego odnośnie odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 r.

7. Udział w demonstracji Black Ribbon Day 23 sierpnia i przy okazji odbycie rozmów z obecnymi tam przedstawicielami życia politycznego Kanady.

8. Spotkanie z panią J.Domańską i Komitetem Obchodu uroczystości Święta Niepodległości.

9. Spotkanie z przedstawicielem Ministra Sekretary of State, w sprawach pomocy finansowej dla Ośrodka Pomocy Immigrantom.

10. Pomoc w zorganizowaniu demonstracji przed Konsulatem PRL związanej z wydarzeniami w Polsce.

11. Udział w bankiecie z Kornelem Morawieckim i odbycie z nim rozmowy na temat wydarzeń w Polsce.

12. Biuro KPK 206 Beverley St. załatwiło 419 sponsorowań w m-cu sierpniu.

**KOMUNIKAT 4
ZEBRANIE PREZYDIUM
RADY KPWS**

W dniach 20 i 21 sierpnia 1988 roku z okazji IV Światowego Zlotu Harcerstwa Polskiego w Rising Sun, Maryland w Stanach Zjednoczonych, odbyło się zebranie Prezydium Rady Koordynacyjnej Polonii Wolnego Świata. Zebranie to zostało zwołane na wniosek nieodwołanego śp. prezesa Alojzego Mażewskiego, który chciał tym podkreślić znaczenie i rolę wychowania młodego pokolenia dla Polonii światowej. W posiedzeniu Prezydium udział wzięli: Przewodniczący p. Stanisław T.Orłowski, prezes Kongresu Polonii Kanadyjskiej, pp. Jan Nowak i Hilary Czaplicki, z ramienia Kongresu Polonii Amerykańskiej i Związku Narodowego Polskiego w Ameryce, p. Krzysztof Łańcucki, prezes Rady Naczelnej Polskich Organizacji w Australii i p. Artur Rynkiewicz, prezes Zjednoczenia Polskiego w W.Brytanii. W zebraniu wzięli także udział Jego Ekscelencja ks. biskup Szczepan Wesoły, Opiekun Emigracji oraz p. S.Brodzki, kierownik biura Rady KPWS.

Korzystając z obecności na Zlocie kilku członków Rady i osób związanych z działalnością Rady Koordynacyjnej PWS, w drugiej części zebrania udział wzięli: p. Ryszard Kaczorowski, Przewodniczący Związku Harcerstwa Polskiego, p. Zygmunt Szadkowski, prezes Federacji Światowej SPK, p. Czesław Zychowicz, prezes SPK w W.Brytanii, p. Eugeniusz Hardy, przewodniczący Komisji Rady dla spraw Narodów Ujarzmionych oraz p. Ewa Gierat, wydawczyni kalendarzy i Vademecum Polonii Świata.

W części tego spotkania wzięta także udział reprezentacja na Zlot Ruchu Harcerskiego z Kraju z b.Naczelnikiem Szarych Szeregów hm. Stanisławem Broniewskim na czele. Zebrani uczcili pamięć zmarłego prezesa Alojzego Mażewskiego, jednego z inicjatorów i ordonownika ruchu zjednoczenia Polonii Światowej, wielkiego Syna Narodów Amerykańskiego i Polskiego.

Wyrażono uznanie dla ZHP i Komendy IV Światowego Zlotu Harcerstwa za wzorowe zorganizowanie tej imprezy, w której wzięli udział 1200 młodzieży i instruktorów z wielu wspólnot polonijnych świata.

Obrazy Prezydium odbywały się pod wrażeniem niepokojących wiadomości z Kraju. Obecni byli do głębi poruszeni objawami przemocy wobec tych zdrowych sił Narodu Polskiego, które domagają się sprawiedliwych reform społecznych i gospodarczych w dążeniu do uzyskania niepodległości. Przebywającej na Zlocie reprezentacji Ruchu Harcerskiego z Kraju wyrażono uznanie za ogrom pracy dla polskiej młodzieży.

Szczegółowo przedyskutowano problem uchodźców, biorąc pod uwagę opracowanie Komisji Społecznej Episkopatu Polski i własne doświadczenia krajowe. Uważano, że ważnym aspektem tej sprawy jest brak publikowanej informacji o sytuacjach, na które narażają się uciekinierzy z Polski. Winno się dotrzeć do środków przekazu wiadomości odbieranych w Kraju, aby przedstawić prawdziwy obraz nie przemysłanej emigracji. Szeroko została także omówiona sytuacja emigrantów w różnych krajach Europy i możliwość humanitarnej pomocy dla nich. Rozważano w jaki sposób można przeprowadzić selekcję osób, które w pełni zasługują na pierwszeństwo sponsorowania. Postanowiono powołać do życia przy Radzie Komitet Emigracyjny, który mając przedstawicieli w krajach Europy i krajach do których kierują się emigranci, będzie informował i w miarę możliwości koordynował wszystkimi fazami tego problemu.

Ustalono, że jesienią 1989 roku odbędzie się zebranie Rady w Londynie, a światowy Zjazd Polonii w 1990 lub 1991 roku w Stanach Zjednoczonych po uzgodnieniu z Kongresem Polonii Amerykańskiej. Prezes Rady Naczelnej Polskich Organizacji w Australii, p. Krzysztof Łańcucki, zaprasza do swego Kraju na kolejne zebranie Prezydium.

Opowiedziano się za utrzymaniem działalności Fundacji Polonii Światowej, pomimo trudności terenowych i braku zapadu do zbierania funduszy na ten cel.

Postanowiono dążyć starań w propagowaniu wydawnictwa Polonia Vademecum i akcji kalendarzy prowadzonych przez p. Ewę Gierat.

Podkreślono dalsze popieranie wydawnictwa "Biały Orzeł", aby nadal spełniał rolę organu Polonii Świata.

Przypomniano, że Macierz Szkolna z siedzibą w Londynie ma sprawować funkcję komisji Szkolnej dla Rady Koordynacyjnej PWS. Akcja szkolnictwa polskiego i wydawnictw szkolnych jest ważnym działem prac wspólnot polonijnych w krajach zamieszkania.

Obchody Roku Polskiego. W obecnym roku 70-lecie odzyskania niepodległości, a w przyszłym roku 50 lat od wybuchu wojny światowej winny mieć specjalne miejsce w obchodach na naszych terenach. W Londynie, w Anglii, organizowane są specjalne uroczystości centralne. Planowane jest także wydanie opracowania o dorobku Polonii Światowej w ostatnich 50 latach. Patronat i kierownictwo tego wydawnictwa ma objąć Prezydium Rady.

Postanowiono powtórzyć akcję pomocy Polakom w Rosji, jak w poprzednim roku, to jest w okresie września 1989 roku wystosować listy do Rządów Krajów zamieszkania, przedstawiając los Polaków w ZSRR. Przeprowadzić doroczną zbiórkę i przekazać w

**OŚRODEK POMOCY
POLSKIM IMIGRANTOM
K.P.K. OKRĘG TORONTO**

206 Beverley St. Tel.: 979-9634, 979-9639

oferuje informacje i pomoc imigrantom polskim (w okresie poprzedzającym uzyskanie kanadyjskiego obywatelstwa) we wszystkich sprawach związanych z osiedleniem się i integracją w społeczeństwie Kanady, m.in. skierowania, tłumaczenia, pisanie życiorysów, uwierzytelniania dokumentów pod przysięgą itp. Biuro otwarte od poniedziałku do piątku od 10 rano do 4 po południu. Usługi bezpłatne.

Komplety pytań na test prawa jazdy po polsku mogą nabyć nowi imigranci w Ośrodku Pomocy na 206 Beverley St.; cena \$3.

Oferuje nowo przybyłym pomoc w osiedleniu w Kanadzie, pośrednictwo w szukaniu mieszkań, pracy, kursy angielskiego, poradnictwo i licencje zawodowe, usługi notarialne; program sponsorowania uchodźców - poniedziałki i czwartki, godz. 10.30 i 2.30; **zbiórowe sesje orientacyjne** - wtorki godz. 11.00 - 1.00. Zapraszamy.

Biuro otwarte non. - piątku 9.30 - 4.30. prowadzi, przy współpracy ochotników program "SPONSOROWANIA POLSKICH UCHODŹCÓW". Zainteresowanych poręczycieli, grupy minimum dwuosobowe, zapraszamy do biura w poniedziałki i czwartki w godzinach 10.00 do 2.00 po południu, w celu załatwienia formalności. Wymagamy oryginalne listy z

pracy lub inne dowody dochodów. Wydajemy formularze oraz udzielamy telefonicznych informacji przez cały tydzień, w godzinach urzędowania biura. Telefon 979-9634, 979-9639".

Uwaga: tłumaczenia dokumentów dla osób bez statusu imigranta, jak również niektóre usługi notarialne są odpłatne.

h**HERZING INSTITUTES
CAREER COLLEGE**

Umożliwi Ci
uzyskanie dyplomu
w następujących
specjalnościach:

- Business Information
- Data Entry
- Legal Secretarial
- Medical Secretarial
- Office Automation
- Secretarial

**NIE ZWLEKAJ DŁUŻEJ!
ZDOBAJ W KRÓTKIM
CZASIE KWALIFIKACJE
ODPOWIEDNIE DO
TWOICH AMBICJI!**

Pamiętaj, Twoja matura z Polski oraz dostateczna znajomość angielskiego powinny wystarczyć do zakwalifikowania Cię na kursy Herzing Institute.

Nasz college prowadzi kursy ranne i wieczorowe, a dla studentów w trudnej sytuacji umożliwia pomoc finansową. "Tracąc czas, tracisz pieniądze" jest naszą dewizą. Nie zwlekaj więc tylko dzwonić pod numer:

629-7857

w godzinach popołudniowych, a uzyskasz tam informacje po polsku oraz będziesz mógł umówić się na interview.

Kurs

DATA ENTRY

**FEDERACJA POLEK
Ognio 11**

uprzejmie zawiadamia, że 1 i 2 października, 1988 roku, będzie urządzona w Toronto pierwsza wystawa ekonomiczna Polonii w Kanadzie.

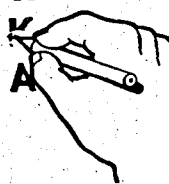
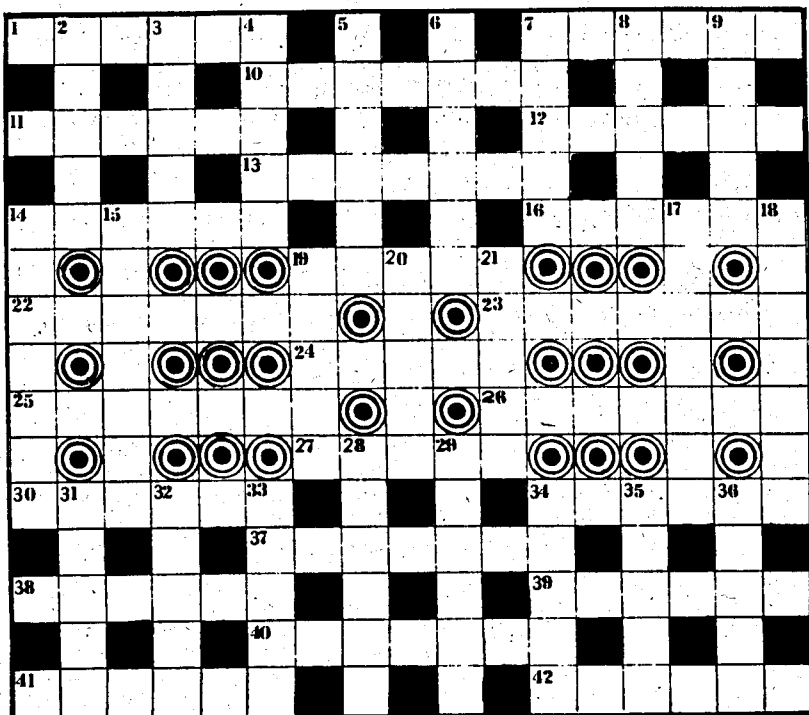
Wystawa ta ma na celu promocję polskich przedsiębiorstw i usług, i będzie połączona z wielką wyprzedazą pokazywanych produktów.

Sklepy, zakłady produkcyjne i usługowe, rzemieślnicy, profesjonaliści i organizacje społeczne, zainteresowane w rozszerzeniu kontaktów, proszeni są o porozumienie się telefonicznie lub listownie z organizatorami tej imprezy.

Jadwiga SZTRUMF, 75 Emmett Ave. Toronto, Ont. M6M 5A7, Tel. (416) 243-7594 w g. 16:00 - 18:00 lub Halina BALCERZAK, 50 Coe Hill Dr. Toronto, Ont. M6S 3C8, Tel. (416) 763-7411 w g. 18:00 - 20:00.

N
A
S
Z
A

K
R
Z
Y
Ż
Ó
W
K
A

POZIOMO:

- 1 Potrzebne w samolocie
- 7 Drzemka poobiednia
- 10 Element dźwigu, żurawia
- 11 Maskotka, przedmiot obdarzony siłą magiczną
- 12 Zasób wiadomości
- 13 Imię żeńskie
- 14 Pięściarz
- 16 Poprawka na kliszy fotograficznej
- 19 Przybudówka przed wejściem do budynku
- 22 Słodka bułka drożdżowa
- 23 Zachowanie pozycji poziomej
- 24 Pomost ładunkowy
- 25 Nieodzowna w podróży
- 26 W niej woda
- 27 Dawne urządzenie do mielenia ziarna
- 30 Biegły w sztuce dowodzenia
- 34 Naczynie stołowe
- 37 Sprawozdanie, opowiadanie
- 38 Wewnątrz owocu
- 39 Tajny agent
- 40 Góralska laska z toporkiem
- 41 Lęk, trwoga
- 42 Ozdabia szyję

- 4 Krzew ozdobny (oczar)
- 5 Uszkodzenie maszyny
- 6 Ozdobne ławy w prezbiterium kościoła
- 7 Upał
- 8 Monarcha nowo obrany
- 9 Sakiewka
- 14 Biskopt
- 15 Paciorek
- 17 Szacunek, poszanowanie
- 18 Leczy ziołami
- 19 W nim auto
- 20 Pojedynczy egzemplarz czasopisma
- 21 Sala szkolna
- 28 Ogólne uznanie
- 29 Niezgrabny nos
- 31 Poświadczenie, zaświadczenie
- 32 Gilza do papierosów
- 33 Bankructwo, upadłość
- 34 Nóż kuchenny
- 35 Trąd
- 36 Od źródła do ujścia

Rozwiązanie krzyżówki z poprzedniego numeru

POZIOMO: nieprzystosowanie, chwala, statut, dziatki, szkap, klekot, pajac, ognisko, zamiana, lalka, pierogi, kraniec, prawo, zmywak, korzec, laktoza, gratka, rokoko, bezprzedmiotowość.

PIONOWO: nęcisko, praca, żwada, spoina, osutka, owsik, agape, estetka, Kennedy, pustota, lumbago, klawisz, polip, jolka, czako, przegub, czczość, rekord, wrotki, wstęp, klacz, karat, rękaw.

PIONOWO:

- 2 Coś z nabiału
- 3 Występ ściany zdobiący mury budynku

KALENDARIUM

Wiele ostu we wrzesień wroży pogodna jesień. 26 września - poniedziałek
22 września - czwartek

POCZĄTEK ASTRONOMICZNEJ JESIENI

Wschód Słońca: 05.49 Zachód Słońca: 18.01
Wschód Księżycy: 16.39 Zachód Księżycy: 01.20

Imieniny obchodzą: Emmeran, Maurycy, Tomasz i Zelinda

1940 - Zmarł Michał Kajka, ludowy poeta mazurski, bojownik o polskość Mazur (ur. w 1858 r.).

23 września - piątek

Wschód Słońca: 05.50 Zachód Słońca: 17.59
Wschód Księżycy: 17.03 Zachód Księżycy: 12.45

Imieniny obchodzą: Berta, Bogusław, Liberat, Liwiusz i Tekla

1870 - Zmarł Prosper Merimee, pisarz francuski, autor dramatów, powieści, nowel oraz przekładów z literatury rosyjskiej (ur. w 1803 r.).

1908 - Zmarła Jadwiga Łuszczewska, pseud. Deotyma, poetka i powieściopisarka (ur. w 1834 r.).

24 września - sobota

Wschód Słońca: 05.52 Zachód Słońca: 17.57
Wschód Księżycy: 17.25 Zachód Księżycy: 04.10

Imieniny obchodzą: Gerard, Gryzelda, Herman, Mirosław, Teodor i Tomir

1683 - Urodził się Jean Philippe Rameau, francuski kompozytor i teoretyk muzyki (zm. w 1764 r.).

25 września - niedziela

Wschód Słońca: 05.53 Zachód Słońca: 17.55
Wschód Księżycy: 17.46 Zachód Księżycy: 05.33

Imieniny obchodzą: Aurelia, Aurelian, Cezar, Kleofas, Ładysław i Władysław

1765 - Urodził się Michał Kleofas Ogiński, działacz polityczny, kompozytor, uczestnik powstania 1794 r. na Litwie (zm. w 1833 r.).

1926 - Ford Motor Co. ogłosił 8-godzinny dzień pracy i 5-dniowy tydzień pracy.

1970 - Zmarł Erich Maria Remarque, powieściopisarz niemiecki (ur. w 1898 r.).

Wschód Słońca: 05.54 Zachód Słońca: 17.53
Wschód Księżycy: 18.07 Zachód Księżycy: 06.57

Imieniny obchodzą: Cyprian, Euzebiusz, Justyna i Łucja

1848 - Urodził się Wacław Świąciecki, poeta, autor m.in. "Warszawianki" (zm. w 1900 r.).

1898 - Urodził się George Gershwin, amerykański kompozytor i pianista (zm. w 1937 r.).

1945 - Zmarł Bela Bartok, wybitny kompozytor węgierski, jeden z czołowych twórców muzyki XX w. (ur. w 1881 r.).

27 września - wtorek

Wschód Słońca: 05.55 Zachód Słońca: 17.51
Wschód Księżycy: 18.31 Zachód Księżycy: 08.21

Imieniny obchodzą: Amadeusz, Damian, Kosma, Mirabela i Wincenty

1331 - Władysław Łokietek zwycięża pod Płowcami część armii krzyżackiej. Pierwszy wielki król Polaków w walce z Zakonem.
1533 - Urodził się Stefan Batory, król polski (zm. w 1585 r.).

1605 - Wojska polskie pod wodzą Chodkiewicza odniosły pod Kircholmem zwycięstwo nad Szwedami. Polska odzyskała całe Inflanty.

1838 - Zmarł Ludwik Ogiński, poeta, dramaturg i krytyk literacki (ur. w 1775 r.).

1858 - Urodził się Michał Kajka, poeta mazurski (zm. w 1940 r.).

1885 - Urodził się Stanisław Pigon, historyk literatury, filolog, edytor: badacz literatury polskiej XIX i początku XX wieku (zm. w 1968 r.).

1939 - Powstaje konspiracyjna organizacja harcerska Szare Szeregi.

28 września - środa

Wschód Słońca: 05.57 Zachód Słońca: 17.49
Wschód Księżycy: 19.00 Zachód Księżycy: 09.44

Imieniny obchodzą: Heliodor, Luba, Marek, Slomon i Wacław

1873 - Urodził się Wacław Berent, powieściopisarz i tłumacz (zm. w 1940 r.).

1895 - Zmarł Gustaw Ehrenberg, poeta, publicysta, działacz Stowarzyszenia Ludu Polskiego (ur. w 1818 r.).

1895 - Zmarł Louis Pasteur, francuski chemik i mikrobiolog, twórca podstaw mikrobiologii i immunologii, odkrywca niektórych drobnoustrojów; opracował metody szczepień ochronnych (ur. w 1822 r.).

ODCINEK 16

BRYDŻ

ZADANIE

♠ 8 7	♥ A 10 8 6 5	♦ A 9 8 6 5 4	♣ D	♥ D W 7	W	N	E	♠ W 10
♠	♠	♠	♠	♠	♠	♠	♠	♠
♠ K D	N	♠ W 10 9 6 5 4 3	♠	♠	♠	♠	♠	♠
♥ D W 7	W	♥	♠	♠	♠	♠	♠	♠
♠ K W 10 7 2 S	♠ D	♠	♠	♠	♠	♠	♠	♠
♠ A D 3	♠ K W 10 9 2	♠	♠	♠	♠	♠	♠	♠
♠ A 2	♠	♠	♠	♠	♠	♠	♠	♠
♥ K 9 4 3 2	♠	♠	♠	♠	♠	♠	♠	♠
♠ 3	♠	♠	♠	♠	♠	♠	♠	♠
♠ 8 7 6 5 4	♠	♠	♠	♠	♠	♠	♠	♠

Jako gracz S rozgrywamy szlemika w kicry, po ataku królem pik.

ROZWIĄZANIE

Po wzięciu pierwszej lewy gramy na przebitki karowo-treflowe, co doprowadza do końcówki:

w której wychodzimy bloką trefla. W nie może zrzucić pika, gdyż umożliwiłby nam wzięcie trzech lew atutowych. Wobec tego przebija waletem kier. Nadbijamy asem, zagrywamy dziewiątką karo, przebijając w rękę królem atutowym i wychodząc w ostatniego trefla, musimy wziąć dwunastą lewę na dziesiątkę atutową.

DAMA PIK

SZACHISTA

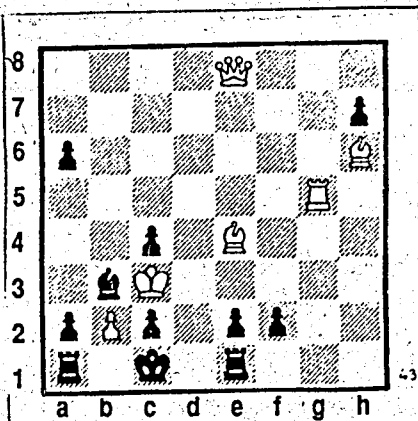
NR 21

ROZWIĄZANIE ZADANIA NR 20

- 1. Gc4 - d3!! g5: h4
 - 2. Hc2 - c8! h4 - H3
 - 3. Hc8 : h3 Ka3 : b3
 - 4. Gd3 - b5 x
-
- 2. - " - Ka3 : b3
 - 3. Hc8 - c4 + Kb3 - a3 lub : a4
 - 4. Hc4 - a 2 x
-
- 1. - " - g5 - g4
 - 2. Hc2 - c7! g4 - g3
 - 3. Hc7 : g3 Ka3 : b3
 - 4. Gd3 - b5 x
-
- 2. - " - Ka3 : b3
 - 3. Hc7 - c4 + Kb3 - a 3 lub : a4
 - 4. Hc4 - a2 x

ZADANIE NR 21

Dawid PRZEPIÓRKA
urodzony 22.XII.1880 w Warszawie.
zamordowany przez faszystów w 1940 roku.
Memoriał Loyda 1914.

Białe zaczynają i dają mat w 4 ruchach. Rozwiązanie w następnym numerze.

GRAORZ

Powyzsza, słynna na ówczesny "świat szachowy" czterochodówka Mistrza Przepiórki była wielokrotnie cytowana jako przykład tzw. "zapory" - Gd3, a następnie wykorzystana jako atak z obroną pola będącego bez obrony - pion "a4". -

HOROSKOP

BARAN

Tylko bez gwałtownych emocji. Reaguj spokojnie na różne wydarzenia, także na te niezbyt miłe. Musisz jawnie wyrazić swoje stanowisko. Bądź realistką, trudno się spodziewać by wszystko szło jak z przysłowiowego płatka. Zresztą i tak nie masz powodu do nadmiernych narzekań. I radości i kłopoty są w normie. Koniecznie umów się na tak wielokrotnie odkładane spotkanie. Nie masz się czego obawiać, druga strona nie zaatakuje. Bierz pod uwagę Barana, ale unikaj Wodnika. Dzień miły - poniedziałek, liczba - 8.

BYK

Zyjesz złudzeniami. Zejdź na ziemię. A wówczas poczujesz się pewniej. Bujanie w obłokach to nie Twoja specjalność. Nie pozwalaj sobie na luksus szczerości, ta cecha mało komu przysparza przyjaciół. W pracy drobne nieporozumienia, najlepiej przeczekać tę burzę w szklance wody. Sprawy sercowe dość ubogie w wydarzenia, ale już wkrótce nastąpi tu istotna zmiana. Niepotrzebnie trapisz się podejrzeniami. Serdeczny znak - Panna, unikaj Strzelca. Dzień miły - środa, liczba - 3.

BLIŹNIĘTA

Ponoszą Cię nerwy, nęka niecierpliwość. Weź na wstrzymanie. Co Ci da przyspieszanie sprawy właśnie teraz? Gdy przeżywasz tyle rozterek co do podjętych decyzji, gdy tyle jest niewiadomych? W sprawach materialnych wreszcie korzystna odmiana. Nie będzie to jeszcze hossa, ale wyraźnie odczuwalna poprawa. Nie hazarduj się tak jednak, gdyż wszystko wróci do starej normy. Wyjątkowo udany koniec tygodnia. Patrz przychylnie na Wagę, ale unikaj Panny. Dzień miły - czwartek, liczba - 6.

RAK

Tydzień miłych wydarzeń. Zepsuje Ci go tylko wyjątkowy sukces Twojego wroga. Ciężko to zniesiesz, ale własne osiągnięcia pozwolą Ci szybko przejść do siebie. Nadarzy się okazja - wreszcie - do konkretnej rozmowy. Tym razem nie pozwól zbyć się niczym. Układy domowe tendencją do wyciszenia nieporozumień. Lepiej iść na kompromis niż toczyć taką beznadziejną wojnę. Wytchnienie w towarzystwie Barana? Unikaj Raka. Dzień miły - wtorek, liczba - 4.

LEW

Pomyślne zmiany w Twoim otoczeniu. Poczujesz się wreszcie jak ryba w wodzie, nabierzesz ochoty do działania. Nie daj się wrabić w żadne niespodziewane wizyty. Obie strony mogą być zaskoczone i mieć wzajemne pretensje. Finał wydarzenia przyniesie, przypływ wiary we własne siły, co może mieć wpływ na Twoje plany. Nie bój się ich korekty. Przychylny znak - Baran, unikaj Wodnika. Dzień miły - piątek, liczba - 9.

PANNA

Staniesz wobec nie lada dylematu. Trudno tu coś prorokować, sytuacja jest niezbyt łatwa i zagmatwana. Przede wszystkim potrzebny Ci będzie spokój i czas na przemyślenie kilku najważniejszych spraw. Twoja intuicja i doświadczenie powinny być najlepszymi doradcami. Już wkrótce wyraźna poprawa w sferze materialnej. Daleka wyprawa rodzinna zakończy się pomyślnie. Zdrowie dzieci wymaga uwagi. Inspirujący znak - Skorpion, unikaj Strzelca. Dzień - czwartek, liczba - 5.

WAGA

Niewielka stagnacja w załatwianiu sprawy. Zdenerwuje Cię to zresztą ponad miarę, co by świadczyło o opłakanym stanie Twoich nerwów. Trzymaj je na wodzy nie ma powodów do takich ostrych reakcji. Twoja chęć panowania nad otoczeniem stanie się męcząca. Pozbądź się więc musisz zarozumiałstwa, uznać fakt, że inni mogą mieć rację. Pomyślny rozwój wydarzeń w interesach. Znak przychylny - Koziorożec, unikaj Raka. Dzień ważny - wtorek, liczba - 2.

SKORPION

Już wkrótce wszystkie napięcia i zdenerwowanie ustąpią. Odetchniesz wreszcie i zmobilizujesz się do bardziej efektywnego działania widząc konkretny i realny cel. Nie dąż jednak do niego za wszelką cenę, gdyż zszarpiesz się nadmiernie i potem jego osiągnięcie nie przyniesie Ci oczekiwanej radości. Skąd nagle te Twoje marzycielskie skłonności? Ważną - pozytywną - rolę w tym tygodniu odegra Panna, ale unikaj zatargów z Wagą. Dzień miły - niedziela, liczba - 1.

STRZELEC

To, co wydawało się zupełnie niemożliwe może nabrać realnych kształtów. Zdziwi Cię to ogromnie, gdyż myślałaś do tej pory, że nie może być takich powrotów. Twoje opory i obawy znikną jak pod dotknięciem czarodziejskiej różdżki. Nie wymyślaj więc różnych tłumaczeń, spójrz prawdzie w oczy. Przecież każdy może pomylić się w swoich ocenach. Bardzo udany wyjazd, przejdzie Twoje oczekiwania. Interes okaże się niewypałem. Warto zwrócić uwagę na Ryby. Unikaj Raka. Dzień ważny - środa, liczba - 4.

KOZIOROŻEC

Nieoczekiwane spiętrzenie różnych spraw. Generalna zmiana planów. Tydzień nerwowy, musisz dobrze sobie zorganizować pracę. Nie ma dobrych rokowań co do rozwiązania tak ważnego dla Ciebie problemu. Musisz uzbroić się w cierpliwość. Za szybko chciałaś rzecz sfinalizować, robiąc przy tej okazji kilka nierozważnych kroków. Dostatek materialny spowodowany napływem większej gotówki. Bulwersujące wiadomości - trudno będzie Ci w to uwierzyć. Rak staje w centrum Twoich zainteresowań. Przykrości związane z Baranem. Dzień miły - środa, liczba - 4.

WODNIK

Musisz uruchomić wyobraźnię. Widzisz sprawę w zbyt małej perspektywie. Poza tym jednostronnie. Uwypuklasz minusy, zachowując milczenie na temat plusów. To kunktatorstwo może się srodze zemścić. Wiadomości raczej pocieszające, wyraźna zmiana aury wokół Twojej osoby. Nie licz na razie na zbyt wiele. Sukcesem będzie jeśli poodkreślisz pewne decyzje, na pewien choćby okres. Wyraźna poprawa materialna. Rozmowa sporo Ci wyjaśni. Dobre porozumienie z Lwem, ale Skorpion Ci nie sprzyja. Dzień miły - czwartek, liczba - 5.

RYBY

Nielatwy tydzień przed Tobą. Skomplikuje się wiele spraw także zawodowych, pojawią się różne problemy. Nie tyle wielkie, co dokuczliwe i denerwujące. Na szczęście potrwa tak szarpanina już niedługo. Nie odgrywaj się na najbliższych za własne porażki i niedociągnięcia. Staraj się choć czasami przyznać do winy, a psychicznie odetchniesz i znikną destrukcyjne, acz prawdziwe wyrzuty sumienia. Unormowanie bolączek finansowych. Najwięcej przyjaciół spod znaku Strzelca. Unikaj Lwa. Dzień miły - sobota, liczba szczęśliwa - 5.

28 czerwca

22 czerwca

BOŻENA'S CATERING SERVICE

poleca swoje usługi w zakresie organizacji przyjęć na różne okazje. Posiada wieloletnie doświadczenie i znakomite przepisy polskie i kanadyjskie. Oferuje ciekawe dania kuchni zimnej i gorącej. Na zamawiających przyjęcia czeka niespodzianka. Proszę dzwonić Bożena Abratowski TEL. 823-7981

Kingsway Meat Products and Delicatessen Co.

Hubert Węsierski, Ivan Grgić
2342 Bloor St. W., Toronto
Tel. 762-5365

Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich własnej produkcji, wyrabianych przez wysoko wykwalifikowanych polskich rzeźników według tradycyjnych polskich receptur
CENY KONKURENCYJNE

ARMADALE MEAT PRODUCTS (MFG.) LTD.

1011 Haultain Ct. unit 16/17
Mississauga, Ont. L4W 1W1
Tel: 625-8326/27

Sprzedaż hurtowa mięsa i wyrobów mięsnych bezpośrednio w masarni

Paris Studio

Andrzej z Warszawy
zaprasza do swojego salonu fryzjerskiego
2007 Bloor St. West, Toronto
Tel: 766-8660

ANKA & PETER

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY
2374 Bloor St. W.
Toronto, Ont.
Tel. 769-4488
Zdjęcia i portrety na różne okazje

SKIN CARE STUDIO

DYPLOMOWANA KOSMETYZKA Z WARSZAWY zaprasza do nowo otwartego gabinetu kosmetycznego w MISSISSAUGA
Wizyty proszę zamawiać telefonicznie
TEL. 848 - 4835
(okolica Queensway E. and Cawthra)

EUROPEAN ESTHETICS

natural skin care
NOWOCZEŚNIE WYPOSAŻONY ZAKŁAD KOSMETYCZNY
• Leczenie przeciwzmarszczkowe
• Pielęgnacja twarzy
• Masaż kosmetyczny
• Manicure i pedicure, waxing
• Makijaż oraz inne zabiegi
TEL. 240-9177
1692 Jane Str. Unit 4 (Skrzyżowanie LAWRENCE AV. W./JANE St.)

dermaton ZAKŁAD KOSMETYCZNY

• Pielęgnacja twarzy, rąk i stóp
• Usuwanie zbędnego owłosienia
• Specjalistyczna aparatura
• Jakościowe kosmetyki
• Wizyty prosimy zamawiać telefonicznie
TEL. 766 - 1867
2198 Bloor St. W., Toronto

Emilia, lat 25 telefonistka

Słoneczna dziewczyna

Firma Sunshine, specjalizująca się w usługach matrymonialnych, przygotowała katalog, w którym zamieszcza zdjęcia Pań i Panów z Kanady i z Polski, pragnących wystąpić w związku małżeńskim. W ramach reklamy, zgodziła się nam, edycja udostępnić do publikacji. Będziemy więc co tydzień zamieszczać podobnie pięknej Polki. Może przez Echo znajdzie ją szczęśliwy wybraniec losu? Pytania i ogłoszenia w tej sprawie prosimy kierować wyłącznie na firmę Sunshine.

Międzynarodowe Biuro Matrymonialne

Sunshine

Panie i Panowie! Posiadamy ponad 300 ofert pań i panów, głównie z Polski, również z Kanady, USA i Europy. Piszcie do nas po Fotokatalog oraz Informator załączając \$ 5.00.

P.O. Box 11, Station "D" Scarborough, Ont., Canada M1R 4Y7

POSIADAMY 1300 ofert pięknych Polek, zamieszkałych w Polsce, Kanadzie i Europie.

Wydajemy co 3 miesiące fotoalbumy. Panie zainteresują poważne oferty panów z Kanady, USA, Australii. Panowie piszcie do nas załączając \$2 na reklamowy katalog i opłaty pocztowe: EWAPOL-BUREAU Box 306 PORT COQUITLAM, B.C. V3C 4K6 Canada

NA SERIO MATRYMONIALNE SZUKAMY IDEALNEJ ŻONY!

Muzykalna niewiasta, tolerująca wiecznie zajętego męża, stateczna, ale z odrobiną fantazji, trzydziestoparolatnia, nie młódka, marzeniem jest dojrzałego biznesmana z muzycznym zajęciem. Preludium w dwoje życzy miłemu naszemu ogłoszeniodawcy Redakcja, która przyjmuje listowne zgłoszenia pań. Hasło "PRELUDIUM".

ODDAMY piękną rudowłosą kotkę, zaszczepioną, odrobaczoną, dobrze wychowaną, czystą, dystygowaną i zychliwą dzieciom w dobre ręce. Właściciele nie mogą mieć kota. TEL. 425-5502

Karl's Butcher & Grocer

właściciel: Karol Jarząbek
Posiadamy na składzie zawsze świeże mięsa, wędliny własnego wyrobu, smaczne i świeże oraz importowane z Polski i Europy artykuły spożywcze.
105 Roncesvalles Ave. TORONTO
Tel: 531-1522

Superior Sausage Co.

1004 Dundas St. W. KONKURENCYJNE CENY!

Wędzone na miejscu słynne na całe Toronto polskie kiełbasy, szynki, kabanosy, wędliny, mięsa, różne delikatesy

Tel. 531-8422

Jolanta interiors

- żaluzje poziome i pionowe
- wyposażenie kuchni i łazienek
- modne dodatki do mieszkań
- nowoczesny sprzęt oświetleniowy
- srebrna biżuteria
- pomysły z importu
- zabawki

2368 Bloor Street W., Toronto M6S 1P5
tel. 762-9638 762-9880

CHCESZ POZNAĆ swoją przyszłość, masz problem, nie wiesz jak go rozwiązać? Może pomoże Ci w tym wróżba z kart.

Dzwoń 633 - 4469 prosić Anię

video kontakt

najnowsza kasetę video
JACKA FEDOROWICZA
pt. "Wieczór autorski".
Znakomite monologi
satyryczne i parodie
programów TV.
Cena - tylko \$ 35.00
Zamówienia z załączonym
M.O. przyjmuje i kasety
wysyła oficjalny
przedstawiciel Video
Kontakt na Amerykę Płn.
Richard Heith,
3312 Sorrel Pl. Surrey, B.C.
V3S 5H7

WYDAWNICTWO KASET VIDEO
Wspomaga niezależne wydawnictwa
Kaset video w Polsce ▷ rozpowszechnia
ich kasety za granicą ▷ realizuje
Je filmy oparte na materiałach
W kraju nie osiągalnych • przetrwa
Cza dochód ze sprzedaży kaset na
Rozwój kultury niezależnej w Polsce
Ce • proponuje filmy o związanej
Z Polską tematyce politycznej, historycznej,
Rycznej, kulturalnej i społecznej
• osobom zainteresowanym wysyła
My ulotki reklamowe z opisem
POSZCZEGÓLNYCH TYTUŁÓW

UWAGA: Obniżka cen
Informacje bezpłatnie, kasety w formacie VHS.

KASETY MAGNETOFONOWE

Pełne 2 godziny śmiechu, co nie miara. Każdy
dowcip - burza śmiechu. Dowcipy rodziny
Masztalskich.

Wybór najwspanialszych żartów polskich.
Cena \$16.00 wraz z opłatą pocztową.
Kasetki prześlemy do 2 tygodni.
Money Order POL-MAK Services
i przesłać na POLMAK Services Ltd.,
EDMONTON, T5H 2M5

SZUKAM

JANA CHRYSZCZYKA
ur. w 1944 r. w Zadrożu.
Ostatnio przebywał w
prowincji Quebec. Prosi o
kontakt matka w Polsce.
Proszę skontaktować się
w Toronto (416) 823-0921

PROŚBA O SPONSORA

Alan Kropidłowski, lat 28,
technik-mechanik od
sprzętu lotniczego i urządzeń
pokładowych, ślusarz-szlifierz prosi o pomoc
w znalezieniu sponsora.
Obecnie przebywa w Grecji,
adres: Orfani 64 - 008,
Kavala, Greece lub informacja
pod nr. tel. w Toronto
(416) 391-1724

AIDS - Dżuma XX wieku

- sposoby przenoszenia się wirusa HIV
- objawy chorobowe, lekarstwa
- bezpieczne techniki współżycia seksualnego
- problemy prawne, etyczne, moralne
- głosy ofiar AIDS

Stron: 132, cena: \$7.5 plus \$ 1.5 koszt przesyłki
Prosimy zamawiać książkę w:
UNIVERSAL PUBLISHING COMPANY
Box 1916, Edmonton, Alta, T5J 2C3

DWAJ DOŚWIADCZENI POLSCY ADWOKACI

Michał Wojciech Czuma

sprawy sądowe karne i cywilne

Lesław Sosnowski

magister praw
Uniwersytet Warszawski
głównie sprawy handlowe,
spółki i korporacje,
a także odszkodowania
za wypadki samochodowe
i inne, oraz sprawy
emigracyjne, rodzinne i karne

FIRMA ADWOKACKA O 100-LETNIEJ TRADYCJI ANDERSON SINCLAIR

Mississauga Toronto
2000 Argenta Rd. 3416 Dundas St. W.
Plaza 1 - suite 200 suite 209
Mississauga, Ont. Toronto, Ont.
L5P 1P7 M6S 2S1
821-8522 767-2127

Zwracaj się z pełnym zaufaniem
MÓWIMY PO POLSKU I ANGIELSKU

UWAGA MIESZKAŃCY MISSISSAUGI I ETOBICOKEI

Bezpłatny kurs języka
angielskiego dla dorosłych
odbywa się codziennie w
godzinach od 9 - 15, w szkole
św. Louisa, przy ulicy
11 Morgan Ave. (Royal York i
Queensway).
Zapewniamy opiekę nad
dziećmi.

Blizsze informacje
TEL. 393 - 5331

Trading Company LTD

zaprasza
do udziału

W

WIELKIEJ LOTERII

Atrakcyjne nagrody:

- Bilet charterowy Toronto-Warszawa-Toronto na rok 1989
- Zegarki podróżne w skórzanej oprawie
- Srebrne monety pamiątkowe
- Torby podróżne

KAŻDY NADAWCA ZLECENIA ZŁOŻONEGO LUB
PRZYSŁANEGO DO BIURA PEKAO
JEST POTENCJALNYM ZDOBYWCĄ WYGRANEJ.

SZANSE WYGRANEJ SĄ DUŻE!!!
NIE ZWLEKAJ - PRZEŚLIJ ZLECENIE WKRÓTCE
DO:

PEKAO TRADING CO. LTD.

1610 Bloor Street W. Toronto, Ont. M6A 1P7
TEL. (416) 588 - 1414

FUR of CANADA

Manufacturers of Fine Furs

- Posiada do sprzedaży futra, kurtki.
- Wykonujemy wszelkiego rodzaju przeróbki, reperatury i czyszczenia.

Wszystko to po atrakcyjnych cenach oferuje

BEN GONDEK

345 Adelaide St. W., Suite 602 Tel. 340-7871

RESTAURACJA

Kobis 621 - 6050
LLBO

195 The West Mall, Etobicoke

PACZKI DO POLSKI

przez

POLIMEX

215 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2L6, Tel.: 537-7914

1575 Sismet Rd. Unit 7, Mississauga, Ont. Tel.: 624-1965

PACZKI MORSKIE • PACZKI LOTNICZE

- OWOCE CYTRUSOWE □ PRZEKAZY NA KONTA □ SAMOCHODY
- LEKI □ GOTÓWKA □ WĘGIEL □ ŻYWNOSĆ
- SPRZĘT GOSPODARSTWA DOMOWEGO

UWAGA: CALGARY I OKOLICE

Lokalne przedstawicielstwo POLIMEX znajduje się w
POLMAK Services of Alberta Ltd.
przy 501 Cleveland Crescent S.E. w Calgary,
TEL. 243 - 7333 lub 243 - 2785

Enterprises Ltd.

121 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ont. M6R 2K9
TEL. (416) 531-8786

- Paczki morskie
- Paczki lotnicze
- Owoce cytrusowe i żywność
- Ubezpieczenia wizytujących \$ 144.00 90 dni
- Termin ubezpieczenia niezależny od daty przyjazdu wizytora
- Pieniądze na konta i do rąk
- Zaproszenia, telegramy, telexy
- Ziola Herbapolu

WSZYSTKO MOŻNA ZAŁATWIĆ TELEFONICZNIE
LUB U NASZEGO UPRAWNIIONEGO DEALERA W:

MISSISSAUGA 2560 Shepard Nr 2 TEL. 897 - 0695	HAMILTON 774 Barton St. E. TEL. 549 - 8652	LONDON 96 Rectory St. TEL. 434 - 4025
OSHAWA 555 Ritson Rd. S. TEL. 728 - 7647	HAMILTON 833 King St. E. TEL. 545 - 5822	LONDON 549 Hamilton Rd. TEL. 433 - 5177
SARNIA 850 Colborne Rd. TEL. 337 - 6724	GUELPH 130 Silvercreek Pkwy 10 TEL. 763 - 2397	EDMONTON, AB. 10158 116 St. TEL. 488 - 8472
WINDSOR 1332 Hall Ave. TEL. 254 - 4035	BRANTFORD 208 Market St. TEL. 753 - 9753	WINNIPEG, MAN. 284 Selkirk Ave. TEL. 582 - 4202
WINDSOR 1818 Ottawa St. TEL. 254 - 2101	CHATHAM 163 Mcnathow Nr 1 TEL. 352 - 6723	VANCOUVER, B.C. 421 Abbot St. TEL. 681 - 0510
CAMBRIDGE 215 Beverli TEL. 740 - 3803	KITCHENER 28 Gruhn St. TEL. 745 - 2324	DARMOUTH, N.S. 9 Pioneer Court TEL. 434 - 5015

POLSKIE BIURO PODROŻY JERZEGO LUCKIEGO
 HIGH PARK TRAVEL CENTRE LTD.
 1592 Bloor St. W. Toronto, Ont. M6P 1A7
 Stacja kolejki Dundas West TEL. 533-9496-7

Podróże indywidualne, grupowe, czarterowe • PKO gwarantowane zlecenia w katalożu • Pomoc w sprawach imigracyjnych, paszporty, wize, tłumaczenia • Wycieczki krajoznawcze, sanatoria, wakacje na południu.

FIRMY PRZEWOZOWE

JANOSIK I MIRA TRAVEL

polecają swoje usługi w zakresie przewożenia osób na trasie

TORONTO - MONTREAL - TORONTO

Pomoc w przeniesieniu bagaży, dowiezienie pod dom, zniżka dla rodzin, luksusowe mikrobusy, kierowcy z ponad 10-letnim doświadczeniem.

TEL. 247-0817 lub 421 - 3591

PRZEWOZ PASAŻERÓW NA TRASIE
TORONTO - MONTREAL - TORONTO

FIRMA PRZEWOZOWA
ORZEŁ

- Bezpośredni przejazd z domu na lotnisko w Montrealu lub z lotniska do domu
- Nowe klimatyzowane samochody
- Osobny samochód dla niepalących
- Pomoc przy przenoszeniu bagaży

10% ZNIŻKA WRAZ Z KUPONEM
 TEL. 242 - 6328; 748 - 1694

FIRMA PRZEWOZOWA NEPTUN

Przewóz osób na trasie
TORONTO - MONTREAL - TORONTO

Oferujemy: • pomoc w przenoszeniu bagażu • serwis pod dom • komfortowe mikrobusy • konkurencyjne ceny • bezpłatny posiłek z kawą i napojami chłodzącymi

OBSŁUGUJEMY półwysep Niagara, Cambridge, London.

ZNIŻKA dla rodzin, emerytów i dzieci.
 TEL. (416) 245 - 2306; (416) 244 - 1808

HUMBERVIEW INSURANCE BROKERS LTD.

337 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.
 TEL. 531 - 4647

INSURANCE NA:

DOMY SAMOCHODY KOMERCYJNE SKLEPY

WYCIECZKI
 ZAPROSZENIA
 WIZY
 WYMIANA PASZPORTÓW
 UBEZPIECZENIA SZPITALNE
 DLA ODWIEDZAJĄCYCH
 BILETY SAMOLOTOWE DO POLSKI

HUMBERVIEW TRAVEL

TEL.: 531 - 4648

POLISH AIRLINES LOT

EMPRESS TRAVEL AGENCY Ltd

185 RONCESVALLES AVE., TORONTO, ONT. M6R 2S5 TEL. (416) 536-3554/6991
 (naprzeciwko Credit Union)

AIR CANADA POD FACHOWYM I DOŚWIADCZONYM KIEROWNICTWEM
RENATY OKOŁO-KUŁAK

- BEZPOŚREDNIE PRZELOTY DO POLSKI od \$ 567.00 (cena w obie strony)
- BILETY LOTNICZE, przeloty czarterowe, wycieczkowe i indywidualne do Polski i wszystkich krajów świata
- PASZPORTY, WIZY, ZAPROSZENIA
- Atrakcyjne WAKACJE i ciekawe WYCIECZKI po przystępnych cenach (Hawaje, Floryda, Meksyk, Wyspy Karaibskie)
- Wysyłamy PACZKI ŻYWNOŚCIOWE i artykuły pierwszej potrzeby do Polski
- UBEZPIECZENIA dla przybywających z wizytą do Kanady od \$ 132 za 3 miesiące (wykupione nie później niż w ciągu 5 dni po przylocie)
- Załatwiamy wszystkie FORMALNOŚCI WIZOWO-PASZPORTOWE
- AKTA NOTARIALNE, legalizacje
- Upoważniony dealer PEKAO: pieniądze na konto "A", bony, gotówka, samochody — szybka dostawa, sprawna i uprzejma obsługa

PRZYJMujemy ZGŁOSZENIA TELEFONICZNIE, LISTOWNIE I OSOBIŚCIE
ZAPRASZAMY

Akceptujemy American Express na wszystkie usługi

TEL. (416) 536-3554/6991

Pan Tadeusz TRANSPORTATION

NAJSTARSZA FIRMA PRZEWOZOWA

Przewóz pasażerów na trasie Lotnisko Mirabel-Toronto-Lotnisko Mirabel
 Jedyna polska firma przewozowa, której możesz powierzyć bliskich

- odwożenie i przywożenie pod dom
- pomoc w przenoszeniu bagażu
- komfortowy autobus z klimatyzacją i podwójnym ogrzewaniem
- rezerwacja odlotów, ubezpieczenia
- ponad 5 lat doświadczenia

Wygoda, bezpieczeństwo, troskliwa opieka

TADEUSZ WIELGOLAWSKI
 275-7747 239-9411

UNIPAP Szwajcarski Państwowy

Uwaga

PROPONUJEMY

korzystniejszą od wszystkich innych ul. formę pomocy rodzinie w Polsce lub ul. Kowaris zarobionych za granicą dewiz. Firma UNIPAP umożliwia przeprowadzenie w pełni legalnej transakcji dewizowo-towarowej z Tobą po najkorzystniejszym kursie:

1 US\$ = 2740 zł

Wpłaty ulegają podwyższeniu wraz ze wzrostem walnyrynkowego kursu w Polsce.

Wszystko załatwiamy za Was
 Wieloletnia działalność firmy
 Pełne gwarancje, solidność w obsłudze.

WSTAP - ZADZWOŃ - NAPISZ ZAPRASZAMY

Szczegółowych informacji udzielają nasze biura handlowe:

BERLIN ZACH KURFURSTENSTRASSE 106 1000 BERLIN 30 TEL. 211 54 37 FAX. 211 55 50 TIX. 186 487	LONDYN 290 PENTONVILLE ROAD KINGS CROSS LONDON N1 TEL. 833 81 13 - 14 FAX. 833 31 02 TIX. 926 562

ARNOLD PENK

SALES AND LEASING
Przedstawiciel firmy
sprzedającej samochody
General Motors

Nowe samochody 87 i 88
posiadają 6-letnią gwarancję
lub 100 tys. km (power train)
oraz gwarancję antykorozyjną
na 6 lat lub 160 tys. km

• Wielka wysprzedaż samochodów przy wyjątkowo niskim oprocentowaniu • Szeroki wybór nowych i używanych samochodów • Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję. ARNOLD PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów, zaliczając na poczekaniu sprzedaż i pożyczkę. Polecam tanio ubezpieczenia, uwzględniając zagraniczne prawa jazdy. Osobista opieka ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta. ARNOLD PENK posiada dłużej praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek. Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków, a także znany jest jako społecznik. Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym, trzeba wiedzieć z kým nawiązać tak poważną transakcję. ARNOLD PENK jest wyróżniony przez GM jako Senior Master Salesman. Czy jeszcze ktoś może to zaoferować? Zanim podpiszecie gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdźcie u ARNOLDA PENKA!

Po wszelkie informacje uprasza się dzwonić 964-3211 lub do domu o każdej porze 731-0757, podając nazwisko i numer telefonu.

832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College St.)

EASTWAY PLYMOUTH CHRYSLER LIMITED
2851 Eglinton Avenue East

NAJLEPSZY SPRZEDAWCA W SCARBOROUGH
ANDRZEJ CIERPICH

oferuje:

- największy wybór samochodów nowych i używanych
- bezkonkurencyjne gwarancje: na 7 lat: 115 tys. km.
- dogodnie możliwości kredytowe i tanie ubezpieczenia, rejestracje

NIKT NIE SPRZEDAJE
SAMOCHODÓW LEPIJ NIŻ
ANDRZEJ CIERPICH

Tel. biuro: 264-2501
dom: 921-0515

DOUBLE "R" TRUCK DRIVER TRAINING

NAUKA JAZDY NA SAMOCHODACH CIĘŻAROWYCH
KATEGORII "A" I "D"

- ocena umiejętności i doszkolenie dla kierowców
- nauka od podstaw wraz z możliwością dogodnych spłat

REGISTERED AND APPROVED AS
A PRIVATE VOCATIONAL SCHOOL

2095 Weston Rd. (na poł. od 401)

244-2725

Wszystkie naprawy samochodowe.

Specjalne ceny
z okazji 10 rocznicy

Certyfikaty aut - \$29,95
Hamulce tylne - \$59,95
Hamulce przednie - \$84,95
Tłumiki od \$40,05
(Installed, Lifetime Guaranty)

- Pisemna gwarancja ważna w całej Kanadzie
- Konserwacja przeciwkorozyjna
- Większość napraw w 30 minut

251-2203, po polsku 274-8229
Thruway Muffler & Brakes Centre
3090 Lakeshore Blvd. W.

PASSPORT

OPTIMA • IMARK
TROOPER

Opracowanie konstrukcyjne:

OPEL, ISUZU

Bez cła

Najlepsze

światowe samochody

mgr **KAROL KUBIK**
TRENER ŻEGLARSTWA

DZWOŃ

O PORADĘ

BIURO: 253-5008

DOM: 424-2144

COURTESY

1635 The Queensway
(przy East Mall)

**MAREK
POPLAWSKI**

SALES AND LEASING
PRZEDSTAWICIEL COURTESY
CHEVROLET • OLDSMOBILE

- Duży wybór nowych i używanych samochodów
- Nowe samochody, posiadające gwarancję 3-letnią lub na 100 000 km na mechanizm napędowy (powertrain) oraz gwarancję przeciwkorozyjną na okres 6 lat lub 160 000 km.
- Najlepsze warunki kupna samochodu.
- Pożyczka GM przy zakupie samochodu nowego lub używanego
- Tanie ubezpieczenie.

Po informację proszę dzwonić:
255-9151 lub 242-6969 (dom)

PRZYJDŹ ZOBACZYĆ NAJWIĘKSZY SALON SAMOCHODOWY W TORONTO!

Przedstawiciel
**COOKVILLE
DODGE
CHRYSLER**

290 Dundas St. E.
MISSISSAUGA

między Cawthra i # 10

**AGNIEŻKA
KARPINSKA**

Tel. bus. (416) 279-3031
res. 279-4224

- Ogromny wybór nowych i używanych samochodów
- Dodatkowa zniżka do 1500 dolarów na wybrane modele Chryslera
- Dogodne warunki kredytowe
- Nowe samochody mają 7-letnią gwarancję lub 115 tys. km.

ELŻBIETA KORZYCKA - BUSINESS MANAGER

OKAZJA

NO PAYMENTS, NO INTEREST!

Kupując każdy nowy
Pontiac lub Buick w Old Mill
nie płacisz rat i procentów
przez pierwsze 3 miesiące

DZWOŃ:

Darek Zieliński

Tel. 766-2443

**OLD MILL
PONTIAC BUICK Ltd.**

2500 Bloor St. W.
(Bloor i Jane)

TOYOTA

TERCEL • CAMRY • COROLLA • CRESSIDA
CELICA • SUPRA • VANS • TRUCKS

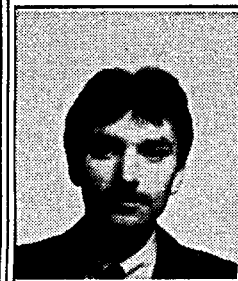
PRZYJDŹ I PORÓWNAJ
zanim podpiszesz transakcję kupna
nowego samochodu!
DO ZOBACZENIA!

YONGE - LAWRENCE TOYOTA

3020 YONGE ST.
(tuż obok przystanku metra)

**Jack
KLIMCZAK**

Tel. 481-5216
dom: 762-9421

ACURA

WYSOKO
WYSPECJALIZOWANA
STACJA OBSŁUGI
SAMOCHODOWEJ

S
H
E
R
W
A
Y

Prowadzi:
SPRZEDAŻ • NAPRAWĘ
WYNAJMOWANIE SAMOCHODÓW
Wszystkie naprawy mechaniczne
Warsztat blacharski
Naprawy wypadkowe
(w ramach ubezpieczenia i bez)
Najnowocześniejsze urządzenia
(m.in. prostownice do samochodów)
Malowanie farbami europejskimi

SPECJALIŚCI O NAJWYŻSZYCH
KWALIFIKACJACH

2000 The Queensway, Etobicoke

Po informację dzwonić i prosić
Johna Ludwiga (mówi po polsku)
Tel. 620-1987 8⁰⁰ do 6⁰⁰

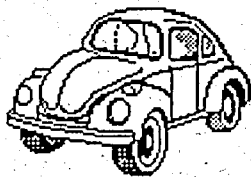
Komisja Edukacyjna przy Credit Union
św. Stanisława - św. Kazimierza
serdecznie zaprasza Polonę na odczyt

pt. "Kupno - sprzedaż nieruchomości
- zawarcie umowy"

który wygłosi mec. M. Malicki
w niedzielę, 25 września o godz. 2.30 po poł.
w dolnej sali Credit Union
przy 220 Roncesvalles Ave.

Wstęp wolny

Książki z serii **Apteka Natury**
do nabycia
pod telefonem 532 - 9054

**AUTO DRIVING
SCHOOL**
The Helpful
Professionals

**Wojtek
Antczak**

Licencjonowany instruktor
jazdy udziela lekcji oraz
przygotowuje do egzaminów
państwowych (Kat. "G")

270-8145

res. 536-5454

bus. 536-5454

900 Dufferin St. ste 215

Toronto, Ontario

KAPITALNE NAPRAWY SILNIKÓW

z pełnym zamontowaniem

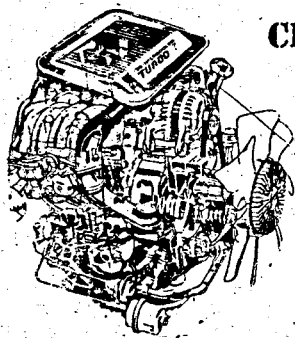
**CRANKSHAFT SERVICE
& SUPPLIES LTD.**

Wszystkie prace objęte
gwarancją

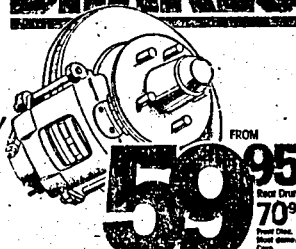
1 roku lub 25,000 km.

KOMPLETNE NAPRAWY

Obsługa krajowych
i importowanych
samochodów

Stan Ignakiewicz

Moe Jabouri

537-2529

483 Dupont Street

537-5857

Century 21
PIOTR POBOJEWSKI
 Tel. biuro: 743-7722
 dom: 890-2145

Eglinton/Scarlett - bardzo ładna kawalerka w polskiej kooperatywie "Krukus", cena wyw. tylko \$ 67,900, pomożę w zorganizowaniu finansowania nawet przy niskiej wpłacie.
 Północne Etobicoke (OKAZJA!) - 3-sypialniowy townhouse potrzebuje trochę kosmetyki, właściciel zostawia wszystko. Cena wyw. tylko \$ 139,900.
 Keele/Wilson/Hwy 401 - nowe tzw. industrial units (fabryczki, biura) o pow. ok. 2000 stóp. Ceny wyw. \$ 238,900 do \$ 248,900 (bardzo dobra inwestycja).
 Eglinton/Keele - bardzo dobry interes do sprzedania tzw. "Fast Foot" (hamburgery, Hot-dogs, kurczaki, etc.) naprzeciw szkoły, dobry dochód. Cena wyw. z wyposażeniem \$ 49,000 (właściciel przycyzy).
 Północne Etobicoke - bardzo ładny townhouse, wykończony "basement", garaż etc. Cena wyw. \$ 153,500 (wyjście na park).
 Sorauren/Wright/Roncesvalles - budynek dochodowy, 11 kawalerek i jeden apartament 2-sypialniowy, oddzielne kuchnie i łazienki. Dochód roczny ponad \$ 61,000. Cena wyw. \$ 467,900.
 Dundas/Willard - bardzo dobry i ładny dom dochodowy, mogą być 3 oddzielne apartamenty przy małej zmianie. Cena wyw. \$ 234,900.

Anna Krysiak
RE/MAX

Udzielam rzetelnej i fachowej porady we wszystkich sprawach związanych z kupnem i sprzedażą domów. Pomagam przy otrzymaniu wszelkich *mortgages*, nawet przy minimalnym *downpayment*.
BEZPŁATNE OSZACOWANIE NIERUCHOMOŚCI

Cottage na 25-akrowej działce przy Sceleton Lake. Cena \$ 64 tys.
 Lawrence/Royal York - duży, 2-sypialniowy bungalow; wykończony basement z pełną łazienką. Cena \$ 192,900.
 Mississauga - 3-sypialniowy apartament, wynajmowany za \$ 975 miesięcznie - dobra inwestycja.
 Mississauga - 3-sypialniowy townhouse, 2 łazienki, garaż. \$ 132,900.

Tel. biuro: 231-0600; dom: 858-0129

HMT EAGLE REAL ESTATE LTD.

NIERUCHOMOŚCI
 ■ SPRZEDAŻ
 ■ KUPNO
 ■ FINANSOWANIE
 ■ INWESTYCJE

ALEKSANDER OKOŁO-KULAK
 biuro: 259-9231 dom: 621-0532

Mississauga - 5-sypialniowy dwupoziomowy townhouse. Blisko do wszystkiego. Cena \$ 149,900
 Etobicoke - 3-sypialniowe bungalow z apartamentem w piwnicy. Duży garaż. Cena \$ 243,000
 Dundas/Dixie - 2-sypialniowe condominium do natychmiastowej sprzedaży. Cena \$ 114,800.
 Bloor/Spadina - 9-apartamentowy dom. Duża działka. Cena \$ 1,490,000.
 Parkdale - odnowiony wolno stojący dom. Prywatny zajazd. Cena \$ 459,000.
TORONTO...ETOBICOKE...MISSISSAUGA...

Tower REALTY LTD.

METRO TORONTO
 Sprzedaż-kupno, wynajem domów, interesów i apartamentów.
 Solidna i fachowa pomoc w załatwianiu formalności prawnych i finansowych

Kamil KOWALCZYK
 Tel. biuro: 536-5000
 dom: 247-2658

19 Howard Park Ave. - murywany, dochodowy dom. TYLKO \$ 249,000.
 High Park - 2-apartamentowy dom, właściciel zmienia miejsce zamieszkania, cena wyw. \$ 250,000
 Lakeshore/Kipling - wolno stojący bungalow z prywatnym zajazdem, cena \$ 239,000.
 Dundas/Cawthra - 2-sypialniowe Condo. (basen kąpielowy i wiele innych udogodnień w budynku). Tylko \$ 129,900.
 Scarlett/Eglinton Ave. - 3-sypialniowe Condominium w bardzo dobrym budynku. Cena interesująca.
 UWAGA! Potrzebny budynek apartamentowy 10 mieszkań i więcej, w rejonie Lakeshore Blvd. W. Lakeshore/Brownline - 3-apartamentowy budynek. Do natychmiastowej sprzedaży. Tylko \$ 249,900.
 Eglinton/Weston Rd. - Znakomity wolno stojący dwurodzimny dom z prywatnym zajazdem, \$ 229,000
 Howard Park/Roncesvalles - Trzy poziomy przystosowane do wynajmowania, podwójny garaż, \$ 249,900.
 Dixie/Lakeshore - 4-sypialniowy backsplit, piwnica przystosowana do wynajmowania, cena wyw. \$ 249,000.
 Dundas/Jane - dwusypialniowy bungalow, tylko \$ 136,000.

Montreal Trust REALTOR
 247-7884

Dzikka Skretkowska

serdecznie zaprasza zainteresowanych wynajmem, kupnem i sprzedażą nieruchomości
OFERUJE SWOJĄ POMOC PRZY ZAŁATWIANIU FORMALNOŚCI FINANSOWYCH I PRAWNYCH
 Central Etobicoke - Bungalow, 2-sypialniowy, garaż, częściowo wykończona piwnica, cena \$ 187 tys.
 Dixie i Dundas - Townhouse, 3 sypialnie, 2 łazienki, piwnica wykończona, cena \$ 159,900.
 Farmy w okolicach London - 83 akry plus dom 4-sypialniowy, łazienka, stodoła, silos, cena \$ 124,900.
 Etobicoke - 3-sypialniowe condominium, 2 łazienki. Cena \$ 139,900

SHERLOCK HOMES REAL ESTATE BROKER

Marek Rejniak
 Serdecznie zapraszam zainteresowanych kupnem i sprzedażą nieruchomości

Lakeshore/Islington - dwupoziomowy, wolno stojący dom na inwestycję. Dochód miesięczny \$ 2,400. Cena \$ 223,900.
 Delikatesy - w polskiej dzielnicy, znakomity biznes dla rodziny.
 Triplex - po przystępnej cenie w zachodniej części Toronto, znakomita inwestycja.
 Po bliższe informacje i fachową pomoc proszę dzwonić
 biuro: 534-7788 oraz pager dom: 756-1538
 431 Roncesvalles Ave. Toronto M6R 2N3.

ROBERT HOLECZEK

Udziela solidnej i fachowej pomocy w sprzedaży, kupnie, wynajmowaniu, finansowaniu i wycenie wszelkich nieruchomości w Metro Toronto
**TEL. biuro: 690-6363
 dom: 423-9540**
 24-godzinny serwis

Bloor/Landsdowne - Semi z cegły, 3 sypialnie, 3 pełne łazienki, 3 kuchnie, blisko metra.
 Dundas/Annette - Ładny, 3-piętrowy, dochodowy dom, cena \$ 254,900
 High Park - 3-piętrowy dom z cegły, 8 pokoi, 5 sypialni.
 Eglinton/Rogers - wolno stojący, dwupoziomowy dom z cegły, z garażem, 6 pokoi, 3 sypialnie, cena \$ 179,900
 Downtown - 2-piętrowy dom z dwoma sypialniami i parkingiem, cena \$ 134,500

NIERUCHOMOŚCI
 KUPNO • SPRZEDAŻ • NISKIE WPLATY

ANDRZEJ PATOCZKA

Countrywide EXECUTIVE REALTY INC.

Tel. bus. (416) 897-8888
 res. (416) 849-6679
 257 Dundas St. E.
 Mississauga L5A 1W8

RE/MAX
 4195 Dundas St. W.
 Toronto, Ont. M8X 1Y4
Mark Gorlewski
 M.Sc., M.B.A., P.Eng.
 Bus. 231-0600 Res. 769-9440

SPRZEDAŻ I KUPNO NIERUCHOMOŚCI
 RESIDENTIAL • COMMERCIAL • INDUSTRIAL • MORTGAGES • INVESTMENTS • APPRAISALS

Century 21 Parkland Ltd.

Pomoc w załatwianiu spraw finansowych i prawnych • Pomoc w finansowaniu kosztów przeprowadzki • Kupno-sprzedaż domów, condominiumów, biznesów • Townhouse i condominiuma w cenie od \$ 79,000 • Dochodowe domy w rejonie High Park-Parkdale
ERIK TURSKI
TEL. 767 - 8399

Advance Real Estate Ltd.
 1655 Bloor St. W.
 (Naprzeciw Związkowca)

DANUTA KOTAPKA
 Biuro: 534 - 9246
 Dom: 769 - 5394

BARBARA SAWALA
 udzieli wszelkiej pomocy i informacji w zakresie sprzedaży, kupna i wynajmu posiadłości w Burlington, Hamilton i okolicach.
 Prosimy dzwonić
ALEC MURRAY REAL ESTATE CO. LTD.
 (416) 639-8004 (czynny całą dobę)
 Tel. domowy: (416) 332-8119

SZYBKO SOLIDNIE TANIO

- Remonty wnętrz
- Przebudowy - basementów - kuchni - łazienek
- Elektryka
- Hydraulika
- Układanie kafelki
- Malowanie - tapetowanie

TEL. 793 - 9453

DOMINION HARDWOOD FLOORING

INSTALOWANIE WSZELKIEGO RODZAJU PODŁÓG DREWNIANYCH
 • TANIO • SZYBKO • SOLIDNIE
TEL. 427 - 8248

Mississauga - Dundas/Cawthra - wolno stojący, murywany, wysoki, 3-sypialniowy bungalow, z dodatkowym apartamentem na dolnym poziomie. Przepiękny, zagospodarowany ogród 62 x 128 stóp. Bardzo ładna i wygodna dzielnica. Cena tylko \$ 219,000.
 Etobicoke - Lakeshore/Kipling - wolno stojący, murywany, 3-sypialniowy, piętrowy dom, bardzo ciepły i przytulny. Solidna Konstrukcja. Podwójny, wolno stojący garaż z częścią zamienioną na wędzarnię.
 Długa, ładna działka. Kilka kroków do transportu, szkół i sklepów.
 Cena \$ 239,900.
 Okolice High Park - semi-detached, piętrowy, murywany, 3-sypialniowy dom. Świetna lokalizacja, dobra inwestycja.
 Bloor/Windermere - Co-op apartament. 3 sypialnie. Bardzo przestronny, jasny i wygodny.

FIRMA ITPOL CONSTRUCTION

- kompleksowe remonty i renowacje: domy, biura, sklepy
- fachowe porady oraz wyceny gratis
- ściany, sufity, prace wykończeniowe
- stolarka, malowanie, instalacje

TEL. (416) 271-7029

Mi & Le
 Profesjonalnie, tanio i szybko!

- urządzamy
- projektujemy
- tapetujemy
- malujemy

(z zewnątrz i wewnątrz)
wszelkiego typu pomieszczenia
TEL. 253 - 0687

ADAM'S RADIO - TV REPAIR

Naprawa wszystkich rodzajów telewizorów, radiodoborników, video, magnetofonów, konwererów.
TEL. 626 - 0620

RENEWAL CONSTRUCTION & DECORATION
 Instalacje elektryczne, renowacje łazienek, kuchni, wykładziny, kafelki, wykańczanie piwnic
BEZPŁATNA WYCENA
 ☎ 249-5212 lub 742-1302

doktor
Matthew Kuszewski
FAMILY PHYSICIAN

Wszelkie porady medyczne,
powypadkowe, rodzinne,
stress-relaxing, psycho-
terapia, wizyty domowe

Proszę dzwonić pod numer:
531-8887

dr Bogdan Pietraszek
Family Doctor
(lekarz ogólny)
190 Fern Ave.
(naprzeciwko Credit Union)
przyjmuje od pon. do piątku 10-18
w soboty 10-13
ODBYWA TEŻ WIZYTY DOMOWE
Tel. 532-4317

Montreal
Polonijna Kasa
Kredytowa
65 Sherbrooke St. E. ste 103
Tel. 845-3534

oferuje Polonii na wyjątkowo
dogodnych warunkach
wszelkiego rodzaju pożyczki
i najlepsze oprocentowanie
na sumy złożone w Kasie
pon.-środa: 10-15
czwartek i piątek: 10-20

BIURO ADWOKACKIE
Y.R. BOTIUK, Q.C.
Sprawy: SADOWE • SPADKOWE
• PRZEJMOWANIA
NIERUCHOMOŚCI
• NOTARIALNE

Dokładna znajomość języka polskiego.
2323 Bloor St. West (przy Windemere)
TORONTO, ONT. M6S 4W1
TEL. 763-4333

**DENTYSTYCZNE
PROTEZY**

NOWE • NAPRAWY
**URSZULA I.
BAUMAN, D.T.**
przyjmuje codziennie i w soboty
4 Wall St.
(Highway 401 i Weston Rd)
Tel. (416) 245-7168

COMPUTERIZED
ACCOUNTING
BOOKKEEPING &
INCOME TAX SERVICES

Fachowo i solidnie
księgowość i rachunkowość
dla małych
przedsiębiorstw
wypełnianie formularzy
**ANDRZEJ
SZCZERBA**
Tel. 762-5891

UBEZPIECZENIA, KSIĘGOWOŚĆ

FIRMA UBEZPIECZENIOWA
the co-operators
Roman Grigel, M.B.A.
Sales Representative

UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE, DOMU,
SAMOCHODU, INTERESÓW, PODRÓŻY

Naszą dewizą:
• RZETELNOŚĆ • TROSKA O KLIENTA

Proszę się do mnie zwracać z pełnym zaufaniem.
Mówię po polsku.

366 Bloor St. E. Toronto, Ontario, M4W 1H4
TEL. bus: 967-6633 res: 742-0384

dr Jerzy Ochociński
z długoletnim doświadczeniem
w schorzeniach stawów i kręgosłupa
oraz komplikacjach pourazowych
oraz
dr Paweł Ochociński
uprzejmie zawiadamiają
o otwarciu gabinetów lekarskich w Toronto
2199 Bloor West Tel. 762-4136

doktor
**Janina
Dutkiewicz**
FAMILY PHYSICIAN
3095 Glen Erin Dr. ste. 7
MISSISSAUGA
Tel. 828-0038

**MIRROR IMAGE
WIBBOW INWCE**

TRANSLATIONS
Jan Weinsberg
Tłumacz przysięgły
296 Bruyere St.
Ottawa, Ont. K1N 3E5
Tel. (613) 233-6570

**PAIN
ACUPUNCTURE
CLINIC**

Wojciech Filipowicz, P.Ac.
member of Acupuncture Society of Canada
CONSULTATIONS TREATMENT
2299 Dundas St. W., Toronto, Ont.
537-7223

**POLSKA
KSIĘGARNIA
OD NOWA**

Proponuje bogaty wybór
książek.
629-7857
Książki do nabycia w
Centrum Handlowo-
Usługowym PIAST
121 Roncesvalles Ave. Toronto

**POMOC W UZYSKANIU
STATUSU IMIGRANTA
W KANADZIE**

Niezależnie od tego
jaki masz status
NIE ZWLEKAJ!
nawiąż kontakt z

**IMMIGRATION
CONSULTANTS**

Poprzedni kierownik
rządowego programu
imigracyjnego dla
Polaków w Toronto
LINDA LEVER
240 Richmond St. W.
suite 304
Toronto M5V 1W1
(416) 971-9914

Lech Prusiński
NAJSTARSZE
POLONIJNE
BIURO POMOCY
IMIGRACYJNEJ

W związku ze
zmianami ka-
nadyjskich przepisów
imigracyjnych
zawiadamy wszystkie
osoby pragnące
uzyskać stały pobyt
w Kanadzie
- niezależnie od ich
obecnego statusu - że
nasze biuro udziela
bezpłatnie porad we
wtorki w godzinach
12-7 wieczór
192 Garden Avenue
Tel. 588-1659

NEW YORK LIFE INSURANCE CO.
FINANCIAL PLANNING • UBEZPIECZENIA

Life Insurance (na życie) • Disability (chorobowe) •
Mortgage (hipoteczne) • Business (handlowe) • RRSP •
Annuity (emerytura)
SOLIDNIE • TANIO • SZYBKO
ANDRZEJ KRYSIAK
Po bliższe informacje proszę dzwonić
biuro: 226-6515 dom: 856-0129

dr **Maria
Raczyńska**
lekarz Fodźlinny
z długoletnim
doświadczeniem
w chorobach żyłaków
200 Credit Valley Rd.
suite 506
MISSISSAUGA, Ont.
Tel. (416) 828-4812
828-4813

**DENTURE
THERAPY CLINIC**

**Jan M.
Wisniewski, D.T.**
Pierwsza polska protezownia dentystyczna
2337 Dundas St. W.,
Toronto M6R 1X6
(Bloor/Dundas Square Bldg.)
533-8811

**INCOME TAX SERVICE
FINANCIAL PLANNING**

Zofia Adamczyk, M.B.A.
Zeznania podatkowe dla osób prywatnych
i małych przedsiębiorstw wg najnowszych
przepisów finansowych,
Bezpłatne konsultacje i porady.
**JEŻELI JESTEŚ NOWO PRZYBYŁYM,
TEŻ NALEŻA CI SIĘ KREDYTY!**
Tel. 822-6826

Julia Korpała, L.L.M.
Adwokat z Polski z długoletnią praktyką.
Udziela porad i pomocy we wszelkich
sprawach na terenie Polski, m.in.
małżeństwa przez pełnomocnika,
rozwoły w Polsce, wszelkie notarialne
pełnomocnictwa do Polski, notarialne
sprzedaże, kupna i darowizny domów,
gruntów, spadki i inne sprawy majątkowe
w Polsce oraz pisma do polskich sądów i
urzędów
3290 Lakeshore Blvd. W.
TORONTO, M8V 1M4
Przyjęcia po telefonicznym uzgodnieniu
TEL. 255-5954; 259-9234

**E.A.SZCZEPAŃSKI,
D.D.S.
DENTYSTA**
613 Hamilton Rd.
LONDON, ONT.
N5Z 1S8
TEL. (519) 451-4490
Przyjmuje także
wieczorami i w soboty.

UWAGA
Polonia w Toronto i okolicy
POLISH ALLIANCE (TORONTO)
CREDIT UNION LTD.
2150 Bloor St. W.
(wejście od wschodniej strony budynku)
Tel. 762-9523

otwarta
codziennie od 10⁰⁰ do 2⁰⁰ po poł. i od 7⁰⁰ do 9⁰⁰ wiecz.
soboty od 10⁰⁰ do 12⁰⁰ po poł.

Konta depozytowe...	7%	rocznie
Specjalne konta depozytowe... (minimalny depozyt \$ 5.000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)	6 1/2%	rocznie
3-miesięczne certyfikaty...	7 3/4%	rocznie
3-miesięczne certyfikaty (min. \$ 50.000)...	8 1/2%	rocznie
6-miesięczne certyfikaty...	8%	rocznie
6-miesięczne certyfikaty (min. \$ 50.000)...	8 1/2%	rocznie
1-rocne certyfikaty...	9 1/2%	rocznie
1-rocne certyfikaty (min. \$ 50.000)...	10 1/2%	rocznie
3-letnie certyfikaty...	10%	rocznie
3-letnie Non-redeemable...	10 1/4%	rocznie
3-letnie certyfikaty (min. \$ 50.000)...	10 1/2%	rocznie
R.R.S.P.		
Demand Deposit...	9 1/2%	rocznie
1-rocne Term Deposit (min. \$ 10.000) ...	10 1/4%	rocznie
3-letnie Term Deposit (min. \$ 10.000) ...	10 3/4%	rocznie
R.R.I.F.		
Pożyczki personalne...	16 1/2%	rocznie
Pożyczki hipoteczne... (\$ 50.000 ubezpieczone na życie)	13 1/2%	rocznie
Line of Credit...	16 1/4%	rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest
warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

Mutual of Omaha Insurance Company

- \$ 1250 miesięcznie dochód wolny od podatku w razie choroby lub wypadku dla osób zatrudnionych na własny rachunek
- plany finansowe zabezpieczające dzieci
- plany emerytalne RRSP
- ubezpieczenia na życie

Jerzy Majewski, M.Sc.
Tel. bus. 631-6523; home: 452-7239

POLSKIE WYDAWNICTWO
drukuje książki, pamiętniki, zbiory wierszy,
magazyny, służy fachową radą i pomocą
graficzną, załatwia "copyright" i inne rejestracje,
oferuje porady marketingowe, ułatwia sprzedaż.
Po informacje należy pisać:
LESZEK ZIELINSKI
ARTEX PUBLISHING, INC.,
P.O. Box 202, Dept. A, STEVENS POINT, WI 54481
TEL. (715) 341-6959

Piotr Chwalisz
HENDERSON PARTNERS
Chartered Accountants
Tel. (416) 861-9046
530-0305

nowo otwarty sklep
Fine Pianos

oferuje sprzedaż nowych pianin i fortepianów znanych firm
europejskich oraz słynnej firmy amerykańskiej Wurliitzer
NAJNIŻSZE CENY • PEŁNA GWARANCJA
MOŻLIWOŚĆ ZAKUPU NA SPŁATY
Prowadzimy również wszelkie naprawy i strojenie pianin
i fortepianów oraz udzielamy lekcji gry na pianinie
Nowy adres i telefon:
2993 Dundas St. W., Toronto, Ont.
Tel. 761-9612

Halina Baranowska
M.A., A.I.C.
Analiza potrzeb finansowych, ubez-
pieczenia na życie, zdrowie, plany
emerytalne RRSP, żywotnie renty,
ubezpieczenia grupowe
The Prudential Assurance Co. Ltd.
suite 503, 295 The West Mall
ETOBICOKE M9C 4Z4
Tel. bus. 622-1115

OGŁOSZENIA

O PRACY

Wszystkie ogłoszenia osób oferujących pracę lub poszukujących pracy zamieszczamy bezpłatnie trzykrotnie.

TEL. 743 - 5706

POPIERAJMY SIĘ
Pomóż Polakowi znaleźć pracę.
Jeśli wiesz, że twoja firma szuka pracownika, poproś szefa by zadzwonił do nas. Nasze ogłoszenia są bezpłatne. Dziękujemy.
Echo 743 - 5706

LEKKA praca w magazynie od 8 rano do 5 po poł. Wszystkie świadczenia. Tel. 673-0573 prosić Randy.

POTRZEBNA opiekunka do dziecka od 3:30 z odbiorem ze szkoły do godziny 18, albo tylko przyprawienie do domu. Rejon Eglington i MPlasant. TEL. 481-1363

SOLIDNI pracownicy poszukiwani do fabryki beczek papierowych w zachodniej Mississauga. \$7.50 na start. Płacimy OHP, dentystę, lekarstwa. 939 Winston Churchill Blvd. Tel. 823-1751 prosić Andrew

ZATRUDNIĘ kierowcę do USA lub sprzedam ciężarówkę Mack 85 Cabover, tel. 823-2279

MŁODY mężczyzna szuka dorywczej pracy. TEL. 481-0402

GWARANTUJE dobrą opiekę nad dzieckiem w waszym domu. Okolica Lakeshore & Kipling, tel. 251-8324

PODEJMIĘ każdą pracę full time po południu. Tel. 566-5381 prosić Iwona

POTRZEBNA uczelnia i sympatyczna gospođa do pani w średnim wieku, mieszkającej w dużym apartamencie w East York, z zamieszkaniami na miejscu lub dochodząca. TEL. 421-3381

MŁODY mężczyzna podejmie każdą pracę. TEL. 767-5906

SWISS CHALET
Canada's largest chain of chicken and rib restaurants needs friendly people to prepare and serve. Waitresses, waiters, kitchen staff, cashiers, every full time employee is part of a comprehensive benefits: life insurance, medical and dental plans. Apply in the following locations:
6430 Erin Mills Pkwy, Erin Mills 858-5849
2155 Leanne Blvd, Erin Mills, tel. 823-2040
1225 Dundas Str. E. Mississauga, 275-9416
5165 Dixie Road, Mississauga, 238-0798

DRIVER own small car. Steady mall run from 4-5 pm, Mississauga Road - 401, tel. 763-4031

MINI Maid needs reliable ambitides person, working in teams cleaning homes in Mississauga or Oakville. Full time. Driving licence an asset. 273-3182

PIZZA PIZZA
Is now hiring for positions in our Central Kitchen. Starting wage \$6.00 per hour. Apply Monday-Friday 8 am to 4 pm at: 58 Advance Road, Etobicoke (south of Bloor, West of Islington).

DARK Room Technician needed immediately, responsible person for busy x-ray clinic. Will train, 621-2220 ext. 58

SIGNATURE INN requires Chamber Persons full and part time apply 2420 Surveyor Drive Mississauga, 858-6604.

BEAVER Foods Limited has full and part time job opportunities in a variety of locations for: General Cafeteria Help, Short Order Cooks and Bakers. While experience is preferred it is not essential as we will train you. Please call Rob Herron at (416) 631-7613 for an interview.

BARDZO dobra praca w kanadyjskiej firmie dla zdolnych i odpowiedzialnych ludzi. Zewolnienie na prace konczące. Po appointment proszę dzwonić od 10-17. TEL. 253-5968

POTRZEBNY pracownik do malowania podłóg. TEL. 271-2403

FULL time counter help required for donut shop - King and Dufferin area - call Rosemary TEL. 588-2734

SZUKAM pracownika do remontu domu. TEL. 438-3943

POSZUKUJE kulturalnej pani do zajęcia się dzieckiem i lekkiej pracy domowej. TEL. 762-2349

POTRZEBNA kobieta do dziecka. TEL. 271-6452

POTRZEBNA pani do prowadzenia domu z trojgiem dzieci. Gotowanie, pranie i sprzątnięcie. Dochodząca lub z zamieszkaniami. Bloor Str. W. - Swansea. TEL. w biurze 625-1907 Stan.

POTRZEBNE osoby do pracy przy montażu elektronicznym. Nie wymagany angielski i doświadczenie, ale potrzebny pobyt stały. Burlington, ale możliwe zorganizowanie. Na początek 7 dol. Dobry warunek. TEL. 272-1926

POTRZEBNI pracownicy do produkcji szyb szklanych w nowym zakładzie. Zgłaszać się osobliście do wypełnienia aplikacji. 75 Doney Crescent, Concord, Ont. w pobliżu Keele, pomiędzy Steeles i Hwy 7. W zakładzie pracuje Polak. Ford Glass Ltd. Trade Sales Division. (Dziękujemy za Informację).

POTRZEBNY frezer w Brampton. TEL. 452-0485

HYDRAULIK i budowlanec z Polski z 9-letnim doświadczeniem szuka ciężkiej, sezonowej pracy. Proszę dzwonić cały dzień. Tel. 450-9850

BARDZO dobry kafeikarz z wadą słuchu, lat 36, silny, posiada stały pobyt, poszukuje uczciwego pracodawcy. Może pracować przy bardzo głośnych maszynach. 434 Midland Ave. Scarb. lub kolega 266-4631

ZAOPIEKUJĘ się dziećmi dochodząc - Mississauga, blisko Glen Erin i College Way. Tel. 823-8457

ZAMOŻNA rodzina z dwójką dzieci w szkolnym wieku potrzebuje niepalącą, niepijącą osobę do prowadzenia domu z zamieszkaniami na miejscu w okolicy Steeles i Bayview. TEL. 449-8588

Astro Dairy Products - POTRZEBNI silni mężczyźni do pracy na popołudniową zmianę i soboty. Pełne etaty i dodatki. Zgłaszać się osobliście do menadżera. 25 Rakely Crt. Etobicoke, okolica Renforth i Dixie.

ABSOLWENT architektury lub ASP potrzebny do wykonania rysunków architektonicznych. TEL. 767-0090

POTRZEBNI pracownicy do pracy umysłowej, dobre zarobki. Dzwonić po godz. 18. TEL. 269-7939

DAM dobrą pracę kierowcom kategorii A. Czysty rekord. Doświadczenie USA i umiejętności porozumienia się po angielsku. Nowe trucki. Trasy na środkowy Zachód i południe USA. 1/3 dochodu - Twoja! Po appointment dzwoń Tadeusz 275-7747

POTRZEBNA opiekunka do dziecka od godziny 2 pm do 7 pm. Okolica Royal York - Queensway. TEL. 252-0216

FARMA potrzebuje dwóch silnych mężczyzn do zbierania kamieni w sobotę i niedzielę, 6 dol. na godzinę. Biuro tel. 625-1907, Stan.

POTRZEBNA dochodząca kobieta - 3 razy w tygodniu do dwóch dzieci 6 i 12 lat. Okolica Sheppard i Weston. Tel. 747-9139

PANI znająca angielski, starsząca się o pobyt stały zapiekuje się dziećmi z zamieszkaniami lub dochodząc. Mieszka w okolicy Sheppard i Yonge. TEL. 221-6870

MŁODY mężczyzna szuka pracy, posiada pobyt stały. TEL. 439-7651

ARTYSTA plastyk szuka pracy. Lekcje rysunku, portrety, kopie obrazów, obrazy na zamówienie. TEL. 439-7651

POTRZEBNA pani z zamieszkaniami na miejscu do prowadzenia domu. Dobre wynagrodzenie. Okaville, tel. 849-4580, Toronto, tel. 564-2244

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w wieku od 1 do 4 lat i siołce w miszkaniu. Okolica Dixon - Islington. Tel. 245-8784

FILOLOG-anglista niedawno przybyły z Polski podejmie różną pracę. Tel. 423-2836

ENERGICZNA, bardzo odpowiedzialna, z dużym doświadczeniem pedagogicznym, również dobrze gotująca i umiejąca szyc, przyjmie każdą propozycję pracy w rejonie Don Mills, wąsędnie Scarborough.

POTRZEBNA dochodząca opiekunka do dzieci i pomoc domowa. Region Bathurst i Lawrence. Wymagana podstawowa znajomość angielskiego. Tel. 787-5593, 783-8097, dzwonić po 12.30 pm.

POTRZEBNA opiekunka do 4-letnich bliźniaków. Mississauga, okolica Cawthra-Lakeshore. Tel. 274-9597

KIEROWCA kat. "A" z praktyką w Kanadzie poszukuje pracy w LONDON lub okolicy. Osoby mogące udzielić pomocy w tej sprawie za wynagrodzeniem proszeni są o kontakt tel. (519) 685-6627 po g. 17.

SZUKAMY pracy. Siostrzycka i brat. Miód. Potrafimy wiele. TEL. 920-0662

LEKARKA, w średnim wieku poszukuje pracy, najchętniej opieki nad chorym. Dobre prowadzi kuchnię, umie szyc i robić na drutach. Posiada zezwolenie na pracę. TEL. 255-0838

30-LETNI malarz pokojowy, z 10-letnim doświadczeniem poszukuje pracy. TEL. 633-2567

POTRZEBNY silny, zaradny i kulturalny mężczyzna do wykonania napraw, reperacji i drobnych remontów oraz uporządkowania domu. Okolica Eglington i Mount Pleasant. TEL. 487-7004 p. Regina

MŁODA osoba szuka pracy w godz. popołudniowych. Tel. 438-3943

MŁODY ze stałym pobycem i własnym samochodem szuka dodatkowej pracy. Tel. 270-8919 proszę dzwonić o 21.

POTRZEBNA dochodząca pani do lekkich prac domowych i opieki nad dziećmi po południu. Etobicoke, okolica Kipling - Eglington. Proszę dzwonić po g. 8 wiecz. Tel. 233-9380

NATYCHMIAST potrzebna kobieta do dziecka i lekkiej pracy domowej z zamieszkaniami na miejscu w Scarborough. TEL. 479-9618

PRINTER Junior Position AB Dick experienced asst. Mechanically Inclined. Some biolary work call 238-1885

MACHINE manufacturing company młn. g. full time and part time milling machine operator and machine titter - call Stan or Mike 792-7373

ECHO-Tygodnik Polski poszukuje sprzedawców zachodniej i północnej części miasta. Najlepiej w blokach gdzie zamieszkuje powyżej 10 polskich rodzin. Płacimy gotówką 30 centów od każdej sprzedanej gazety. Dobre kieszonkowe dla starszych dzieci. Gazety dostarczamy do domu. Dzwonić w godz. od 4 - 6 pm 743-5706

POTRZEBNI sprzedawcy gazety pod kościołami polskimi, na imprezach i piknikach w niedzielę. Płacimy 35 centów od każdej sprzedanej gazety. Dostarczamy do domu. 743-5706 od 4 do 6 pm

ADULTS family seek housekeeper live in Richmond Hill, English an asset, but not necessary. Days 745-3160, evenings 886-0500

POTRZEBNA opiekunka do dziecka i pomoc do domu. TEL. 231-4224

BABY sitter for weekend. Woman 40 and up speak Russian or English. 633-8543

MŁODA kobieta poszukuje pracy w weekendy, tel. 233-7801

OSOBY do produkcji wytyczek blaszanych potrzebne. Doświadczenie ustawlająca pomocna. Tel. 671-1677 prosić Milana

SZYJĘ ładnie stylowe frunki na zamówienie, tel. 896-3629, prosić Barbarę

POTRZEBNA dochodząca kobieta do dziecka i lekkich prac domowych w godz. od 8 rano do 1 po poł. od poniedziałku do piątku. Okolica Eglington & Dufferin. Tel. 783-8253 dzwonić po g. 17

KIEROWCY + pizza makera potrzebni do polskiej pizzerii w Brampton. Tel. 456-1100

PANI 58 lat przyjmie każdą pracę. Prowadzenie domu, opiekę nad chorym lub dziećmi. Posiadam prawo jazdy, znam trochę angielski i rosyjski, proszę dzwonić 8-9, tel. 251-8626

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem lub dziećmi u siebie w domu, Jameson Queen tel. 537-2692

NOWO przybyłe polskie małżeństwo z 7-letnim doświadczeniem zawodowym w dziedzinie weterynarii i hodowli zwierząt futerkowych szuka pracy. Tel. 267-9179

W MISSISSAUGA potrzebna kobieta w średnim wieku do sprzątnięcia domów. Płacę gotówką. Dzwonić wiecz. 896-0435

HOUSEKEEPER to live in for executive 2 adults, Mississauga, call my office 629-2605; 629-4664, Mississ. Caldly.

POTRZEBNA pani do dwójki dzieci (3 i 12 i 4 i 7), możliwość zamieszkania na miejscu, okolica Danforth i Main Street. Bardzo blisko metra. Tel. 690-3285

JEŚLI szukasz pracy umysłowej, dobrze płatnej zgłoś się do nas tel. 245-8784

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w wieku od 3 do 5 lat w swoim domu w Scarborough, okolica Finch i McCowan, tel. 321-8764

POSZUKUJĘ pracy w charakterze stolarni, przy remontach domów lub każdej innej. Tel. 424-2589

PRZYJEZDZNA pani poszukuje pracy - okolica Islington Dtkoa i na północ. Tel. 749-4139

POSZUKUJĘ dochodzącej opiekunki do 11/2 rocznego dziecka, Mississauga. Blisko Square One. Dzwonić do pracy 677-2324, prosić po angielsku ilonę.

ZAOPIEKUJĘ się osobą starszą lub dzieckiem od połowy września. Może być z zamieszkaniami. Tel. 495-0348

KUCHARZ z Polski poszukuje pracy. TEL. 423-7530

MŁODA energiczna, zabawiająca pobyt stały, szuka pracy w zakładzie produkcyjnym, najlepiej polonijnym. TEL. 225-8627

SZYJĘ na miarę, wykonuję przeróbki. TEL. 742-4016

KUCHARKA z Polski poszukuje pracy w charakterze pomocy kuchennej. TEL. 233-6381

WYKSZTAŁCONA, pracowita Polka w średnim wieku szuka stałej pracy z zamieszkaniami (miasto obojętne). Najchętniej przyjmie opiekę nad starszą wykształconą osobą. Windsor, tel. (519) 948-7898

MŁODA uczelnia kobieta poszukuje stałej pracy. TEL. 233-2791

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w swoim domu. Okolica Cawthra i Bloor. 896-9870

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem lub dziećmi u siebie w domu okolica Bloor & Yonge (Howard St.). TEL. 924-3994

POSZUKUJĘ pracy z zamieszkaniami. Doświadczenie w prowadzeniu domu. Opiekę nad dziećmi. Mogę udzielać też lekcji języka polskiego. Aktualnie od 15 września. TEL. 694-2522

POLKA lat 47 zapiekuje się dziećmi lub podejmie inną pracę. Mississauga, tel. 278-4596

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem lub dziećmi u siebie w domu, w Mississauga, Clarkson. TEL. 823-8210

PRZYJMIĘ szycie odzieży. Posiadam maszynę przemysłową. TEL. 251-7061

DLACZEGO WŁASNY BIZNES

O ile w Polsce posiadanie własnej firmy wymagało tzw. układów, dojść, pleców, o tyle tutaj w Kanadzie sukces firmy polega przede wszystkim na solidnej uczciwej pracy. Terminowość, wypłacalność, punktualność, szybka reakcja na niezadowolone klienta, gwarancja - decydują o sukcesie firmy.

Warto zapisać się na kilka wieczorowych kursów businessu i kupić kilka prostych książek o podstawach finansowania, podatków, przepisów celnych. Po to przynajmniej, by znać kilka podstawowych haseł i zasad.

Prowadzenie businessu jest jak gra w szachy. Trzeba znać dozwolone ruchy poszczególnych pionków. Jak dobrym graczem się zostanie, zależy już od oddania się grze. Jeszcze jedno sprostowanie fałszywych mitów. Dobry business nie ma nie wspólnego z cwaniactwem lub kombinowaniem i nie ma w nim ani cienia oszukaństwa.

Dobry business jest to przede wszystkim ciężka, wydajna i uczciwa praca, dobra organizacja i solidność.

Każdy czuje jak pieniądź cieszy. Kapitałik na boku, to poczucie bezpieczeństwa, to zapewnienie lepszego wykształcenia dla dzieci, to mniejszy strach przed bosem w pracy. W ogóle pieniądze to forma dodatkowej wolności. Można wziąć urlop dwa razy do roku, bawić się w filantropijne akcje i realizować najbardziej oryginalne pomysły.

Gdyby życie porównać do jazdy samochodem, to życie z pieniędzmi i własnym biznesem jest jak jazda na drugim biegu - czyli wyższa szkoła jazdy (o trzecim biegu będę pisał kiedyś w przyszłości).

Aby zacząć działać w kierunku własnego biznesu, trzeba przestawić się duchowo. Kiedyś znalazłem takie mądre powiedzonko: "Najtrudniejsze w zostaniu milionerem jest uwierzenie, że i ty nim możesz zostać". Potem równie trudne jest postawienie pierwszego kroku, czyli rozpoczęcie jakiegolwiek działania.

Pieniądże w dzisiejszym świecie to władza. Amerykanie jak dotychczas rządzą światem. Japończycy mają te same ambicje, chcą po prostu kupić świat płacąc samochodami i elektroniką. Izrael istnieje dzięki farsie... swych ziomków rozrzuczonych po świecie. Właściwie

MIREK HURYN PORADNIK ZAWODOWY

XX wiek to walka wpływów, cicha bezkrawawa wojna o to, kto ma rządzić światem dokonywana przez transakcje finansowe.

Już dzisiaj 5 największych banków świata to banki japońskie. Japończycy w myśl tej filozofii zakładają swoje fabryki w innych krajach i wykupują nieruchomości w USA. No tak, ale dość tej wzniołej i ogólnej filozofii, zjeżdźmy na nasze małe skromne podwórko. Czy nie przyjemnie byłoby mieć nieregulowany czas pracy. Czy nie przyjemnie byłoby mieć taką pracę, takie zajęcia i takie dochody, by nas było stać na letnie wakacje w Polsce, a zimą na wypad na wyspy Pacyfiku. Biznes się kręci, człowiek odpoczywa i w wypoczętej głowie rodzą się jeszcze lepsze pomysły, jeszcze lepsze poglądy. Ani się człowiek oglądnie, a już kilka budynków należy do Ciebie, a i ziemię warto posiadać, szczególnie blisko miasta.

Miasto rośnie, ludzi przybywa, a ziemia staje się droższa i droższa i droższa. Np. w ostatnich 3 latach ziemia w okolicach Toronto przeznaczona na budowę "poszła" w górę o 300 procent. Wielu ludzi dorobiło się fortun nie robiąc.

A ilu jeszcze się dorobi w najbliższych dziesięciu latach. A może warto być jednym z nich. Obecnie najlepiej kupować ziemię w pasie 20-40 km od Toronto. Wiele ziemi kupionej w tym pasie przeżyje przeczonowanie i cena może skoczyć dziesięciokrotnie w górę.

Zainteresowani mogą skontaktować się ze mną - tel. 252-7634. Chętnie udzielię informacji.

INFORMACJE O ZAWODACH I
Podstawowa terminologia zawodowa, angielsko-polskie objaśnienia, rysunki, szkice, definicje z wymową nagraną na taśmie (n o w o ś ć).
W branżach:
• budowlana • mechaniczna
• elektryczna • chemiczna
• biologiczno-medyczna i inne
Bezcenny dla inżynierów, techników i rzemieślników.
Sprzedaż i informacje:
HURYN PROFESSIONAL DEVELOPMENT
610 The Queensway, Toronto, Ontario M8Y 1K1
TEL. 252 - 7634

MIESZKANIE i pokoje do wynajęcia w pobliżu polskiej dzielnicy. Tanio. Tel. 767-8399

WYNAJMIĘ 4-sypialniowy townhouse w okolicy Mississauga Road i Lakeshore Blvd. 11/2 łazienki. Wykończona piwnica, lodówka, piec, pralka, suszarka. Centralna klimatyzacja. Podwójny garaż. Blisko QEW, szkoły, parku i jeziora. Cena 1100 do objęcia od 1 października. TEL. 226-6780 wew. 278

SPRZEDAM apartament 1-sypialniowy, okolica Brownsline. Czysty, piękny budynek. Blisko sklepów, komunikacji. Cena \$ 80 tys. TEL. 255-0838

WYNAJMIĘ luksusowy apartament 1-sypialniowy od 1 października. TEL. 255-0838

ODNAJMIĘ pokój w apartamencie z używalnością kuchni i łazienki. Okolica stacji Broadview - dziewczynie. \$250 miesięcznie. TEL. 467-9903

SPRZEDAM 3-pokojowe mieszkanie, łazienka, centralne ogrzewanie, garaż, telefon w Polsce w pięknej miejscowości uzdrowiskowej. TEL. (403) 475-3723 wiecz.

POSZUKUJĘ do wynajęcia dom dwupoziomowy z basenem przystosowanym do zamieszkania. TEL. 233-7801

DWA pokoje do wynajęcia, niezależne wejście plus kuchnia i łazienka. Blisko komunikacja i sklepy. Dzielnica High Park. \$280 tygodniowo. Wolne od 1 października. TEL. 763-5302

POKOJE do wynajęcia z niekremupującym oddzielnym wejściem. Okolica Islington-Lakeshore. Sklepy i komunikacja blisko sytuowane. Tel. 251-8114 dzwonić po godz. 18.

BACHELOR w basemencie do wynajęcia. Okolica Islington i Albion. TEL. 742-0068

POKÓJ do wynajęcia z używalnością całego domu w Mississauga, w czystym domu szeregowym, kabel telewizyjny, telefon, klimatyzacja, własna łazienka, garaż, pralka, 450\$ + energia. TEL. 897-7576

SPRZEDAJ POTRZEBUJESZ olej opałowy na zimę? Solidnie, szybko, tanio. Dzwonić Tadeusz - 747 - 9883

TEL. 532 - 4444

Realtor

24 HOUR
ACTION CENTRE III

Royal York - Noresman - murowany, 3-sypialniowy kompletnie ousnowiony dom, duża szeroka 404, świetna lokalizacja, cena \$314.000. Teresa EJSMONT, 532-4444.

Lake Simcoe - lota budowlana 75 x 200, doskonała lokalizacja, blisko wody. Cena \$30,000, Piotr EJSMONT, 532-4444.

Roncesvalles Ave. - business do szybkiego sprzedania, dobra lokalizacja - blisko Credit Union, niska cena, Piotr EJSMONT, 532-4444.

Zachodnie Toronto, Oakville lub Mississauga - poszukuję dużej parceli budowlanej na budowę 20-30 domów. Teresa EJSMONT, 532-4444.

High Park - 3-piętrowy, murowany, wolno stojący dom. 3 osobne, duże apartamenty. Budynek w idealnym stanie, nowoczesne wykończenie wnętrza. Dobry dochód. Małgorzata CELUCH, 532-4444 lub 271-4533.

Etobicoke - 3-sypialniowe, murowane, wolno stojące bungalow. Doskonale wyposażone. Dodatkowe mieszkanie w piwnicy (ren. \$550). Lota 60 x 135. Małgorzata CELUCH, 532-4444.

Mississauga - 3-sypialniowe, murowane bungalow - jak nowe. Duży ogród, prywatny zajazd z garażem. Duży apartament w piwnicy, dochód \$550. Małgorzata CELUCH, 532-4444.

Mississauga - 2 i 3-sypialniowe townhouses i apartamenty. Doskonale usytuowane. Ceny bardzo przystępne. Małgorzata CELUCH, 532-4444.

\$349.900 - Bloor Village - detached, brick, 3 bedrooms, 2-bathrooms, sauna, intercome, central vacuum, finished basement, private driveway, Mat STANEK, 532-4444.

\$137.900 - ORILLIA near Lake Couchiching - for retirement - 3 bedrooms, 2-bathrooms, finished basement could be rented, exclusive area, Vandor moving to Ottawa, must be sold, only 75 minutes from Toronto, Mat STANEK, 532-4444. Res. 222-783.

\$439.000 - near Yonge-York Mills Rd. - subway, 2-storey, 4 bedrooms, all broadloomed, 75x140 large lot, finished basement, 5 minutes to subway, must be sold, owner in nursing home, Mat STANEK, 532-4444.

South Etobicoke - 2-3-sypialniowe townhouse w nowym, zadbanym kompleksie. Ceny od \$137.000. Magdalena URBANOWICZ, 532-4444; 636-5355.

Etobicoke South - 3-sypialniowe murowane bungalow na dużej działce. Wykończona piwnica z kuchnią i łazienką. Magdalena URBANOWICZ, 532-4444.

Mississauga - blisko Blooru. Dwusypialniowe condominium. Cena \$126.000. Magdalena URBANOWICZ, 532-4444.

Mississauga - 3-sypialniowy bungalow, wykończona piwnica, podwójny garaż. Dom w idealnym stanie. Magdalena URBANOWICZ, 532-4444.

Roncesvalles - sklep na sprzedaż. Po więcej informacji proszę dzwonić Paul BARANOWSKI, 532-4444.

Blisko Roncesvalles - przepięknie wykończony dom, 3 kuchnie, 3 łazienki, garaż, zajazd oraz bardzo duża lota. Paul BARANOWSKI, 532-4444.

Cawthra - Lexshore - 3-sypialniowe bungalow, Fireplace, podwójny garaż, prywatny zajazd, duża lota 66' x 115" Proszę dzwonić Paul BARANOWSKI, 532-4444.

High Park - dom sam w sobie, 2 łazienki, 2 można zrobić 3 apartamenty. Podwójny garaż. Zniżona cena - tylko \$269.000. Paul BARANOWSKI, 532-4444.

Evans-Brown Line - 2 loty pod budowę na sprzedaż. Proszę dzwonić po więcej informacji Paul BARANOWSKI, 532-4444.

Mississauga - wolno stojący murowany dom do remontu, podwójny garaż, duża działka. Halina FIRGAN, 532-4444 lub 234-1027.

Etobicoke - piękny 7-pokojowy dom, 2 kuchnie, 2 łazienki, bardzo duża działka, garaż, podwójny zajazd, doskonała lokalizacja. Halina FIRGAN, 532-4444 lub 234-1027.

Toronto - 8-pokojowy "freehold" townhouse, 2 kuchnie, 2 łazienki, nadający się dla dużej rodziny lub 2 rodzin. Ładne położenie, blisko do wszystkiego. Halina FIRGAN, 532-4444 lub 234-1027.

Etobicoke - 3-sypialniowy murowany bungalow, wykończona piwnica, blisko komunikacji. Przystępna cena. Halina FIRGAN, 532-4444 lub 234-1027.

Blisko Roncesvalles - dom do przeróbki. Prywatny zajazd. Po więcej informacji proszę dzwonić Steve KOSALKA, 532-4444.

Fern - dom nadający się na 3 apartamenty, podwójny garaż, wraz z zajazdem. Zniżona cena. Proszę dzwonić Steve Kosalka, 532-4444.

Wright Ave. - 3 story połówka, 4 kuchnie, 4 łazienki, prywatny zajazd. Steve Kosalka, 532-4444.

Etobicoke - 3-sypialniowy bungalow, wykończony basement, zamknięcie w maju 1989 r. Steve KOSALKA, 532-4444.

"SYRENA" - 3-sypialniowy Co-op Apartament, 2 łazienki, parkiet. Dzwonić: Maria BUJAK, 532-4444 lub 232-2922.

Mississauga - 3-sypialniowy townhouse z garażem, wykończoną piwnicą. Blisko komunikacji i sklepów. Grażyna DAWID, 532-4444.

Etobicoke - 3-sypialniowe murowane Bungalow z wykończoną piwnicą do wynajęcia. Proszę dzwonić Grażyna DAWID, 532-4444.

Mississauga - Cawthra - osobno stojący dwupodłogowy dom, 4 sypialnie z podwójnym garażem, blisko polskiego kościoła. Proszę dzwonić Grażyna DAWID, 532-4444.

SPORT
Str. 9

ECHO W TYM TYGODNIU POLECA:

• Na ekrany kin w Toronto weszły w tym tygodniu: Gary Sinise'a "Miles From Home" - w rolach głównych Richard Gere i Kevin Anderson; "The Beast" Kevina Reynolds - film o jeszcze niezupełnie zakończonej wojnie w Afganistanie.

• "Old Clothing Show and Sale" czyli wiktoriańskie pantalone i krynoliny nie tylko do obejrzenia, ale także do kupienia, 25 września o godz. 11 do godz. 17 w Arts Crafts Hobbies Building, Exhibition Place (366-1310).

• 25 września o godz. 14 spotkanie z najlepszym komentatorem baseballa w Ontario Science Center, 770 Don Miles Road (429-4100).

• Stanisław Skrowaczewski i duet fortepianowy Katia i Marielle Labeque 28 i

29 września o godz. 20 w Roy Thomson Hall, 60 Simcoe St., 593-4828.

• Mstislav Rostropowicz - 26 września o godz. 20 w Roy Thomson Hall, 60 Simcoe St., 593-4828.

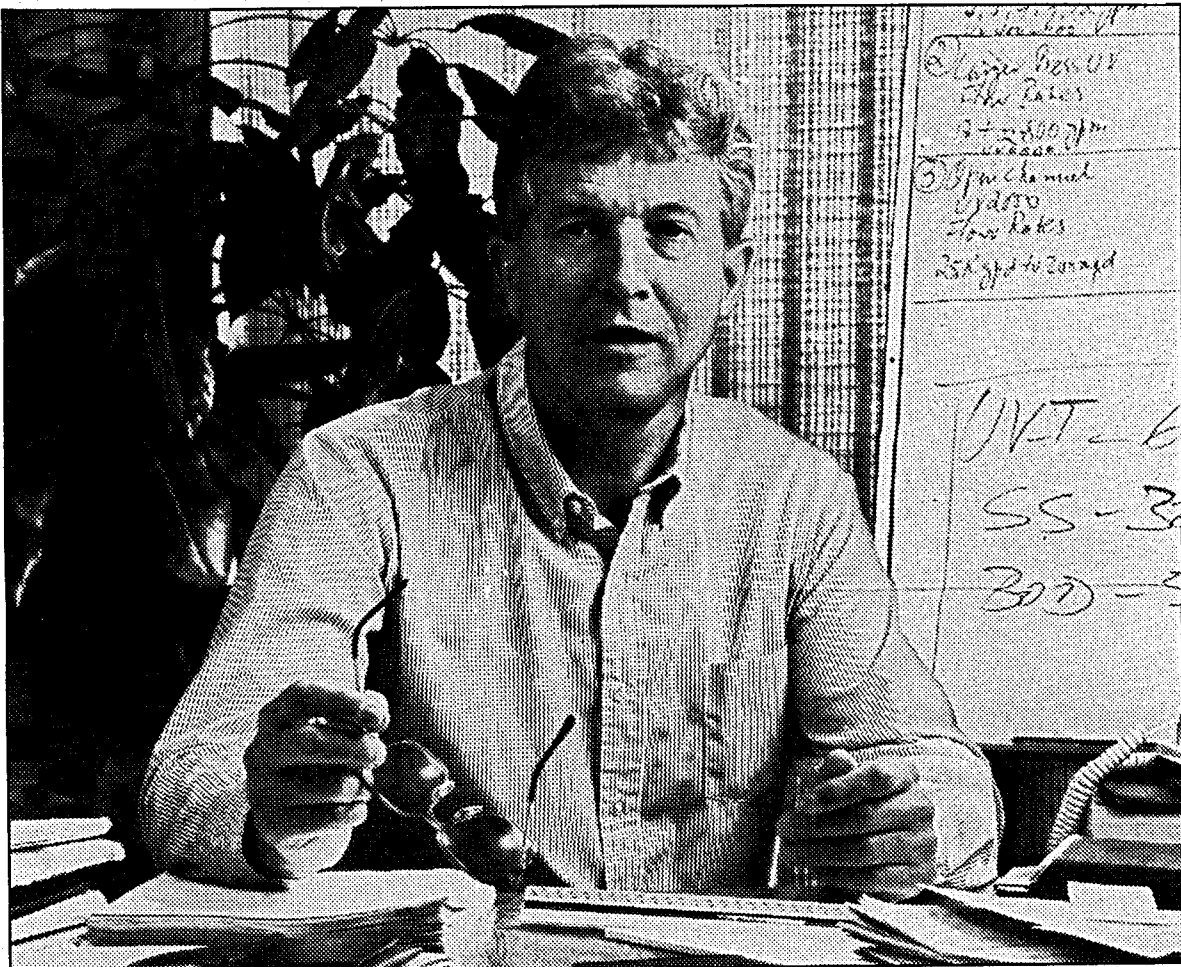
• W ramach czwartkowych lunchowych koncertów za darmo - 29 września o godz. 12.10 grać będzie skrzypek Leslie Robertson w Walter Hall, Edward Johnson Building, U of T (978-3744).

• Jarmark w Markham! W programie m.in. pokaz koni. Między 29 września a 2 października. Markham Fairgrounds, Major Mackenzie Hwy i McCowan Road (640-1576).

I DZIECIOM:

• Festival Dziecięcy organizowany jest w York Quay Centre, 235 Queens Quay W. (973-3000), w dniach od 24 - 30 września.

• "Seven Potato More" to tytuł sztuki dla dzieci od lat 4 do 10, która będzie grana 25 września o godz. 14 w Minkler Auditorium, Seneca College, 1750 Finch Ave.E. (491-8877).

"WOLNY HANDEL.

Jesteśmy na to przygotowani."

H.J. (Hank) Vander Laan, President,
Trojan Technologies Inc.,
London, Ontario

"Zaczęliśmy 10 lat temu we dwójkę i z własnym pomysłem. Byliśmy przekonani, że naszym głównym rynkiem będą Stany Zjednoczone".

"Cóż mam do powiedzenia ludziom do mnie podobnym? Możecie być przyjemnie zaskoczeni, że podejmując to ryzyko będziecie skutecznie konkurować na amerykańskim rynku. Wiele zprodukowanych w Stanach rzeczy daje się zrobić lepiej naszym domowym kanadyjskim sposobem".

"Powodzenie WOLNEGO HANDLU zależy od nas samych, od poczucia wartości jako jednostek i osób prowadzących firmę i od organizacji biznesu. Moim zdaniem, jeśli pozbędziemy się kompleksu i nabędziemy większej pewności siebie, wolny handel będzie dla nas szansą sukcesu".

Jesteśmy gotowi na przyjęcie WOLNEGO HANDLU. Rząd kanadyjski przyjdzie nam z pomocą.

Więcej informacji na temat wolnego handlu możesz przeczytać w The Free Trade Agreement. Można dzwonić bez opłaty: 1-800-267-8527 lub pisać: External Affairs DMTN, Ottawa, Ontario, K1A 0G2.

Hon. John C. Crosbie, Minister for International Trade
L'honorable John C. Crosbie, ministre du Commerce extérieur

External Affairs
CanadaAffaires extérieures
Canada

Canada